

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יצחק״א אפרים שמעון סינאוויץ

עין משפט
נר מצוה
יד א"מ פ"ד מהל' ב"ח
המקדש ה' ז' ו"א
מהלכות פסולי מוקדשין
ה' ל' ו"א הלכה יט:
ב"ב מ"י פ"ד מהלכות
ב"ח מקדש ה' ח:
ב"ב מ"י פ"ד מהל'
חפילין הלכה יד סמג
עשין כז טו"ט א"ח ס'
כח סעף א:

תוספות ישנים

א"א תמיד מרצה
הוא. וקשה ל"ח מהא
דקדושין פרק האומר (דף
סו.) גבי יואי המזקק הקס
להס צ"ח שכן ענין אלא
[אפילו] בשעת סעודה היה
לזבחו וסירך דשאיין צ"ח
דכתיב ביה תמיד וע"כ
היה בכל שעה על מזבח
ואע"פ דמספקא ליה למקן
בפרק ב' לו (דף סו.)
ובתמיד (דף סו.) צנדי
כהונה כי ימנו ליהנות בהן
ובצ"ח יס הלאה שהוא עליו
מ"מ מדכתיב תמיד הותר
בכל שעה. מ"ר. אלף קמח
קשה א"כ מה שאל הכא
תמיד למאי אלא הא לא
אזכורין דכפישות וי"ל
דלרי יודיה לא היה יכול
להעמיד להחירו בכל שעה
דהא אפילו בשאר צנדי
כהונה נמי מספקא ליה
דשמי מינו ליהנות בהן
ומכל מקום שמעין שפיר
מתמיד הותר כל שעה
אפי' אם השאר אסורין
ולר"ש נמי דתמיד משמע
כל שעה מ"מ מוקמין ליה
אריכות. מ"ר:

תורה אור השלם

א) ויהי על מצח אהרן
ונשא אהרן את עין
הקדש אשר יקדשו
בני ישראל לכל מתנה
קדשית. ויהי על
מצחו תמיד קדש להם
לפני יי' [שמות כח, יח]

גליון הש"ס

[מכ"י תוס' ד"ה
מכ"כ וכו' מיד דהיה
אטומות גברא. פ'
מןמות דף טו ע"א
תוס' וכו' והלא מאי
וכו']:

הנהגות וצינונים

א) "עודה" ליתא
בראשונים ובבב"א
וגורסים שאינו, וכמו
בפסחים ונפסד בפ"ה:
ב) בבב"א נוסף בפ"ה:
ג) צ"ל אית' (נגזר יוסף)
ושם ברש"י וכו'
יש כפרה: ד' בס"י
המקדשין (גליון) כ"ה
ברפ"י (ע'י) זבחים
כג ע"ב, והמהר"א
הגיה כלפנינו מפרש"י
בפסחים: ה) צ"ל בפ"ק
(ש"ח) יצחק, מצפה
איתן: ו) ש' להוסיף
עין (רש"י): ז) ע"פ
מהר"א: ח) צ"ל מכלל
(בארות המים): ט) וכו'
שלא לשמן הכשר
בשלמים פסול' (בב"א):
י) ע"פ מהר"א. דר"י
דחזיה:

ז:

שבעת ימים

פרק ראשון

יומא

לא ירצה בחוץ לזמנו וסיפיה דפיגול יהיה זה חוץ למקומו א"כ גירסת
הספר נכונה ומת"כ אין ראיה דכמה צריכות נשנו שם לפי מה דס"ד
מעיקרא ואיכא למימר דהיה נשנית לפי הטעות דהוה ס"ד מעיקרא
צפ"צ דזבחים דמתרי קראי נפקי חוץ למקומו מקרא וטא דפרשת
קדושים וחון לזמנו מקרא אריכא
דפרשת זו ועוד קשה על פרש"י אמאי
קרי לחון למקומו פיגול ולחון לזמנו
נותר דבכל התלמוד חוץ לזמנו קרי
פיגול בשלמא לפי ר"ת משום דחוץ
למקומו נפקא לן מדכתיב פיגול יהיה
בקר אריכא להכי קרי ליה פיגול
ולכל הפי' קשה אמאי מדכר צריכתא
פיגול צרישא והא חוץ לזמנו כתב
צרישא ונ"ל לפי שהוא קל יותר מחוץ
לזמנו דחוץ למקומו אין זו כרת ועוד
דהותר מכללו בצמה הוה מהדר
צרישא לאוקמא ביה רזוי לץ טפי
מבחוץ לזמנו דתמיד ונותר דלא
מיתוקמא ליה ביה מהדר לאוקמא
בחוץ לזמנו ופרש"י צפ"ק דפסחים
(דף טו.) אית דמפרשי פיגול חוץ
לזמנו כמו פיגול שבכל התלמוד שהוא
חוץ לזמנו אס' עון פיגול הרי כבר
נאמר לא יחשב ואס' עון נותר נותר
ממש ולא נהירא דהכי קאמר הרי
כבר נאמר לא ירצה אי לא ירצה

הא אינו נושא אלא. הא לשון מעתה הוא מעתה אי אתה מוצא שיהא
נושא אלא עון קרבן טומאה ומאי שנא דשדין ליה לקולא הואיל ומצינו
זה קל אחר שהותרה לצטר מכלל איסור שצמיד הלכך שדי ביה
נמי לקולא שיהא הלץ מרצה אותה בקרבן יחיד. קמני מיהא שהותרה
צ צצור אלמא היתר היא צצור:

בין שישנו הציץ על מצחו. של כהן
גדול כשצירעה טומאה על הקרבן:
יוד"ב. אינו על מצחו בשעת עזרת
היום הפנימית שאינו נכנס לפנים
צצדי וזה: שטומאה הותרה לו.
שכולו קרבן צצור ואינו צריך לרזוי
לץ: מב"ל דר"ש פבר דחזיה הוא. ולץ
הוא דמרצה עלה והיינו תנאי: אמר
אביי ב'. מילתא צאפי נפשיה היא
לפרושי פלוגמיה: בסיבתא. יחד:
ע" מצח ונשא. והיה על מצח אהרן ונשא
אהרן את עון הקדשים (שמות כח):
אחד

רבי יהודה סבר * על מצח ונשא ורבי שמעון סבר * תמיד לרצון לפני ה'
מאי תמיד אילימא תמיד על מצחו מי משכחת לה מי לא בעי מיעל לבית
הכסא ומי לא בעי מינם אלא תמיד מרצה הוא ולרבי יהודה נמי הא כתיב
תמיד ההוא תמיד שלא יסיה דעתו ממנו כדברה בר רב הונא * דאמר רבה
בר רב הונא * יחייב אדם למשמש בתפיליו בכל שעה ושעה ק"ו מצוין
ומה

כפרה לחייבי כריתות ועוד תיפוק ליה מעון הקדשים ולא עון
אחר שהוכשר רש"י אחר שהוכשר
יחזור ויפסל דילמא אחי' כר"ע דאמר צפ"צ דזבחים (דף כט.) לר' אליעזר הא מצונו לזו וזה ושומרת יום שהן צחוקת טהרה וכיון
שראו סתרו אף אתה אל תתמה ע"ז אחר שהוכשר יחזור ויפסול ואע"ג דר"א אהדר ליה התם הרי הוא אומר המקריב צהקרה הוא
נפסל ואינו נפסל בשלישי ולכאורה משמע דר"ע קיצלה דאין הצחוק נפסל והכא דריש ליה מלא ירצה שהוצח נפסל אס' נותר ממנו י"ל
דה"ק אס' עון נותר ונימא דאית ביה עון צחוק ויידרש לקרא כר"ע צאכול מוצחו ציוס השלישי הכחצו מדבר וסצרה הוא לאוקמא
לקרא צהכי לפי שהוא איסור קל שאירע לאחר שהוכשר ולהכי נימא דהאין מרצה עליו טפי מעל שאר איסורים הא כבר נאמר לא
ירצה הא אין נושא אלא עון טומאה ומהשתא לית לן לאוקמא קרא דואס' האכל יאכל ציוס השלישי צאכול מוצחו ציוס השלישי דהא
דהוה ס"ד לאוקמא הכי היינו כי היכי דמיתוקם ביה קרא דרזוי לץ משום דמיתצצר טפי משום דאירע לאחר שהוכשר והיינו צריכין
לומר דקרא דהמקריב הוה דריש ליה לדרשא אחרינתא כדדריש ליה צפ"צ * דזבחים (דף יג.) לומר לך זריקה בכלל היתה ולמה יאסא
להקיש אליה ולומר לך מה זריקה מיוחדת שהיא עצדה המעכצת כפרה ומחשבה פוסלת צה אף כל [כו'] לאפוקי שפיכת שירים והקטרת
אימורין אצל כיון דאפי' אי הוה מוקמי' לקרא צאכול מוצחו ציוס השלישי אפי' לא היה מרצה האין עליו שהרי כתוב צו לא ירצה והשתא
לא דחקינן צחוק לאוקמא ביה קרא אלא דרשינן מהמקריב צהקרה הוא נפסל ואין נפסל בשלישי: **הא** אינו נושא אלא עון טומאה
שהותרה מב"ל וכו'. תימנה לר"ת מאי אינטריך למיתלי טעמא שהותרה מכללה תיפוק ליה משום דאי אפשר לאוקמא קרא צפיגול ונותר
ומנימא לא מיתוקם אלא בטומאה וסירך דע"כ לא מוקמין לקרא אלא צמידי דהותר מכללו מדכתיב לרצון להם משמע עון שהוא לרצון
צעלמא וכן משמע צהקומן רצה (מנחות דף כה.) דפריך ואימא עון שמאל שהותר מכללו ציוה"כ ומשני אמר קרא עון * שהיה צו ודחיתיו
והיינו על כרחך מלרצון להם דאי לאו הכי מנא ליה דצדיחו מיירי קרא והכי הוה ליה לשנוי אמר קרא עון שהוא עון בכל מקום לאפוקי
שמאל שאינו עון ציוה"כ [והא דלא נקט מלרצון] * י"ל משום דלא משמע למעוטי שמאל שהרי מרובה הוא אלא מעון נמי קדריש וה"ק עון
שהו לרצון שהוא מרובה וטובא פריך התם ולא פריך אלא מהך דהותרו מכללן וא"כ א"כ פיגול ונותר היכי ס"ד לאוקומי קרא צגוייהו
אי לאו דכתיב לא יחשב ולא ירצה תיפוק ליה דלא הותרו מכללן * ואור"ת פיגול הותר מכללו צמה שאין פסול מקום צמה ונותר כדי
נצרה אי נמי הותר צראשו של מוצח אצל קשה למ"ד לינה מועלת צראשו של מוצח צפרק המוצח מקדש (צבחים דף פא.) מאי איכא
למימר ועוד מחשבת נותר לא הותרה ואומר רי"צ"א דהותרה צמנחת כהנים וצמנחת כהן משום וצכל דבר שאין לו מחירין דאין חייצין
עליו משום פיגול כדתנן צפ" צ"ש (שם דף מא.) ואפי' פסול נמי ליכא מדקאמר התם צפ"ק דזבחים (דף קי.) לר"ש דאמר כל שאינו על מוצח
החיצון כשלמים אין חייצין עליו משום פיגול ואמרי' התם מודה ר"ש לפסול מק"ו משל"ל לשמן הכשר בשלמים ופסול צחטאת חוץ לזמנו
הפסול בשלמים אינו דין שיפסול צחטאת וצצצר שאין לו מחירין ליכא ק"ו דהא שלא לשמן כשר צמנחת כהנים וצכל דבר שאין לו מחירין
וא"ת חוץ למקומן שהותר צמה הא לא מיקרי הותר מכללו דצעין עון דלפני ה' כדמשני התם כי פריך ואימא עון יוצא שהותר צמה
ומשני עון דלפני ה' יס לומר יוצא לאו עון דלפני ה' הוא דפסולו אירע בחוץ אצל מחשבת חוץ למקומו פסולו אירע צפנים שעומד
צפנים ומחשב לחוץ ואין לומר דמה לא מיקרי הותר מכללו כיון דהכשירו צך כדמשני התם גבי שמאל דלא דמי דשמאל כיון דהכשירו
צפנים בשמאל קרי ליה הכשירו צך אצל חוץ למקומו כיון דצפנים לא אשכחן ליה הכשירא לא חשיב הכשירו צך מה שהותר צמה
וי"מ דפיגול ונותר אע"ג דלא הותרו מכללן הוה מוקמין קרא דרזוי לץ צך צגוייהו אי לא גלי קרא צהדיא לא יחשב ולא ירצה משום דכתיב
זה עון * וצ"ח כתב עון וגמרינן עון עון מלץ ואי משום דכתיב לרצון להם דמשמע דלא מחוקם אלא צמידי דהותר מכללו כדפי' איכא
למימר דהו מוקמי לרצון לדרשא אחריתי כדדריש צפ' הצא על יצמחו (יצמות דף ס:) לרצון להם ולא לפרענות וצפ' הקומן רצה (מנחות דף
כה. ד"ה ואימא) כתבתי אמאי לא מוקמין לקרא לעון נצילה וטריפה שהותר מכללו צמליקה * או צעון לילה שהותר מכללו צאצרים ופדרים
או צעון אותו ואת צו שהותר מכללו צעופות או עון מחוסר זמן שהותר צעופות וע"ש:

מכ"ל דר"ש פבר טומאה דחזיה היא בצבור. לא ידענא מאי ראיה מייית ר"ש מיוה"כ דאפי' כשאנו על מצחו דמרצה דלמא לעולם
אינו על מצחו אין מרצה ויוה"כ היינו טעמא דכיון דאי אפשר להיות על מצחו ולרזוי דחא"ל טומאה כיון דקרבן צצור הוא
דחתא בטומאה * מיד דהוה אטומאת גצרה דלא מרזי לץ עלה ודחא טומאה וי"ל דה"ק ר"ש כהן גדול ציוה"כ יוכיח דאי נטמא הקרבן
צצרו אפי' אס' יס אחרת טהורה אין אומר לו הצא אחרת תחמיה וע"כ היינו משום דאפי' אין עודהו על מצחו מרצה וכיון דאיכא תרתי
רזוי לץ וקרבן צצור לא מייחי אחריתי דאי אין עודהו על מצחו אינו מרצה לימא ליה הצא אחרת תחמיה כיון דטומאה דחזיה היא וא"ת
והאמר לעיל * גבי היה מקריב מנחת פרים מאי לאו דחא אלמא למ"ד טומאה דחזיה היא אומר לו הצא אחרת תחמיה אפי' בקרבן צצור
גמור י"ל דההוא תנא דלעיל צצר כר"י צהא דאין עודהו על מצחו אינו מרצה וכגון שאינו על מצחו אי נמי צנצצר האין ואליצא דכולי עלמא:
ומה

מסורת הש"ס עם תוספות

א) פנהדרין יב: פסחים
ע"ג. (ב) שבת יב. מנחות
ל"ג. (ג) ויקרא ז יח,
(ד) מנחות מה ע"א,
(ה) ע"א.

ליקוטי רש"י

הא. כמו הרי כלומר הרי
יש לך להצין על כרחך שאין
לך עון הקדשים שיוכל
לץ לרצות עליו אלא
עון טומאה ומאי שנא
טומאה מפסול יוצא ושאר
הפסולין. שהותרה
מכ"ל. בצבור.
דנחית מפני קרבן צצור
דכתיב צמיעדו ואפילו
בשבת ואפילו בטומאה
ויכין דהיקלמא אלא לך
היקלמא אף צמיד שלא
הותרה אלא לכתחלה בלא
לץ ירצה האין עליה
טעם. ויש טעם
לדבר ליתן [נשאות] פסול
קדשים זה על טומאה
הואיל ומצינו לה היתר אחר
שהותרה מכללה צצור
לכתחלה היכלן יחיד שלא
הותרה אלא יצא האין
וירצה צמיעדו [ובחיים כג.].
הואיל ויש צה לך קל
שהותרה מכללה צצור
דכתיב תמיד (צמנחת
כה.) צמיעדו ואפילו
בטומאה [מנחות כה.].
צצין. מרצה על טומאה
וצחית לעלות לרצון. בין
שישנו ע" מצחו. כהן
גדול בשעת טומאה
[סנהדרין יב.]. בשעת
שאירעה טומאה בקרצנות
[פסחים עז.]. בהן גדול
ציוה"כ יוכיח. בשעת
עזרת פנים [פסחים שם].
צצורו לפני לפנים ציוס
הכפופים יוכיח שאינו
לזכר צנדי וזה ואס' אירעה
טומאה בקדשים מרצה
האין [סנהדרין שם]. שאין
עודהו ע" מצחו. דהא
אין נכנס שם צנדי וזה
דלמחרת [צדאש השנה]
(דף כו.) דאין קטיגור
נעשה סניגור. וברצדה.
אס' צא בטומאה דהא
קיימא לן כל קרצנות
הצצור הקטוע לכן זמן
דחוק את הטומאה וכו'
שמעון אית ליה טומאה
דמיה היא צצור ואי לאו
משום דלץ מרצה אטומאה
לא הו מיתצצרי [פסחים
שם]. התם י"ל לזכר
הכפופים שכולו עזרת
צצור הוא וטומאה הותרה
בקרבן צצורה
גמורה ואין צריך לץ לרצות
אלמא היתר גמור הוא
[סנהדרין שם]. שטומאה
הותרה לו בצבור.
ואין קרבן צצור צריך לרזוי
האין אלא קרבן יחיד
[פסחים שם]. ונשא. לשון
סליחה ואע"כ אינו יז
ממשמעו אהרן נושא את
המשא של עון נמצא
משולק העון מן הקדשים.
תמיד. אי אפשר לומר
שהוא על מצחו תמיד שהרי
אינו עליו אלא בשעת
העזרה אלא תמיד לרצות
להס אפילו אינו על מצחו
שלא היה כהן גדול ועוד
צאונה שעה ולדברי
האומר עודהו על מצחו
מכפר ומרצה ואס' לאו אינו
מרצה לדרש על מצחו
תמיד מלמד שממשמעו זו
צעדו על מצחו שלא יוכיח
דעתו ממנו [שמות כח,
לחן]. מיעל. במילה
כח. ומי א"א בצי מובס.
ומי לא צריך לישן [צ"פ שבת
ק"ח. חזקוני סו.].

הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 24

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) לעיל ד. פסוקים עת. פרה פ"ג מ"א ע"ש, (ב) לקמן פת. שנת קכ: [מס' סופרים פ"ה הלכה יג,] (ג) שבת קכ:, (ד) קידושין סב., (ה) ע"י חס' מגילה כו ע"ב ד"ה תשמשי, (ו) לקמן מג:, (ז) לקמן ג:, (ח) , (ט) כמו שבת דף לב., (י) בא"ב הראשון, (יא) בא"ב הרביעי, (ל) ג., (מ) ילקוט חקת ד"ה וכבס, (נ) מגילה פ"ב ה"ה, (ס) ספרי ווטא פ' חקת בפסוק הוא יתחטא בו ומבוא בילקוט.

הנהגות הב"ח

(א) נמרא על מצה וגשא"ס: (ב) רש"י ד"ה ורבי יוסי כו' דלמינן ממילואים. י"ב לעיל מחלה דף ד: (ג) שם ד"ה סודך להגין עליו מפני חזק:

תורה אור השלם

(א) וְהָיָה עַל מִצַּח אֶהָרָן וְנִשָּׂא אֶהָרָן אֶת עֹן הַקִּרְיָשִׁים אֲשֶׁר יִקְרִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִבָּב מַחֲנֵת קִרְיָשִׁים וְהָיָה עַל מִצַּחוֹ תְּמוּד לִרְצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְיָ [שמות כח, יח]

הנהגות וציונים

(א) בכ"י הותרה וכן לקמן (גליון): (ב) כהן גדול, נשמת בדפוס בטעות (דק"ס:) [ג] צ"ל כדפירשנו (בארות המים, ובדפוי"י בדפ'): (ד) צ"ל מצינו (רש"י:): (ה) נדב"ל מנהגו (בארות המים:) [ו] בדברי רבא אינו מפורש שם ולא ישן שמא יפתי. וע"ש בחו"י כשי"י ואולי צ"ל כאן או שמא יפתי ומקשי בין לרבא ובין לאביי וע"י. ולשני התירושים א"ש גם שמא יפתי כי אין לך היסח הדעת גדול מאם אין גופו נקי (גליון): [ז] צ"ל הותרה בקבצ זמן (נגוי יוסף:): [ח] ועוד דר"י משמע דקאמר אפילו מדאורי"י מרקאמר שלישי ושביעי משמע בחרות שלישי ושביעי" נראה למחוק שהוא כפול (שיח יצחק:): [ט] צ"ל הוא יתחטא בו (נגוי יוסף: [י] צ"ל שרב (נגוי יוסף: [יא] שייך גם להלן בסמוך:

ליקוטי רש"י

ע"י מצחו תמיד. קרא יחזאל הוא לנך דרשא דהא כבר קנע ליה מקום והיה על מלת אהרן (ושבת יב.). אחד זה ואחד זה. כן דיוס הכפורים וכן דפריה [לעיל ד.]. אחד כהן השורף את הפרה ואחד כהן גדול ציוס הכפורים שטעוין פרישה שנת ימים. ב"י שבעה. פ"ק דיומא מפרש טעמא דנאשון לפרישתו שמה היום שלישי לטומאתו שמה היום ג' ימים שטיעמא במת והשפא בעלתא היא ומעלה וכן שני שמה שלישי ושלישי שמה שלישי [ורביע לא בני זיקריא] ואיך מספקין כל חד וחד בו' לטומאה [פסחים עח.]. בב"י חטאות שהיו שם. מכל פרה ופרה היו טומנין קלח למשמרת מן האפר כחל כך שניו במסכת פרה (פ"ג משנה יא) ואני שמעתי אפר פרה של משה לא כלה [ועיל שם]. מכל אפרי הפרות שהיו במקדש שאפר פרה של משה לא כלתה. הואה ב"י צ"מ ה"י. הא קרנן דיוס הכיפורים דליצור הוא ודוזה טומאה אלא ש"מ בקושי נדחית טומאה בקרננות ונתי ריזוי לין [פסחים שם]. וב"ב ש"א ישפשף. דהו מוקף דרים [ושבת קב.]. וקיימא לין. במסכת שנת דעטפלה זומנה פלניו לרננן טפילה זומנה לא מואל ואם לין לו גמי ימחין עד למחר וינקטו [לקמן פח.]. צ"א אמרינן טבילה בזמנה מצודה. ואי לא משכח גמי האילנה לא יסחיה עד למחר ולמ"ד לאו מואה קרא [ע"י בריה הבא] עלה טוזה קמ"ל כדי שיעריב שמשו ציוס לאחר טפילה שאם ימחין לטפול לא יחא לו הערב שמש עד ליל המחרת. אמרינן טבילה בזמנה מצודה. דכתיב (דברים כג) והיה לפנות ערב ירחן במים [שבת קכא.].

שבעת ימים פרק ראשון יומא

אחד זה ואחד זה. דיוה"כ ופרה: שלישי ושביעי. לפרישתו: כהן השורף בו. לקמיה מפרש טעמיה: דרבי-מאיר פבר דחוויה היא בציבור. ונענין טהרה מעלייתא והואה זומנה וכל יומא איכא לספוקי שמה היום יוס שלישי הוא לטומאתו בשלשה ראשונים ובשלשה האחרונים כל יומא ויומא איכא לספוקי מספיקא שהוא שביעי: ור' יוסי פבר היתר היא בציבור. ללא מחמרי זה אלא למעלה בעלמא דליפנין ממלואים (ב): הואה ב"י צ"מ טבילה ה"י. במורת שלישי ושביעי: טבילה בזמנה מצודה. דכתיב [צמדנר יט] וחטאו ציוס השביעי וכנס בגדיו ורחץ לא נא זה אלא ללמד על הטפילה שמה ציוס השביעי והואה גמי מקשינן לטפילה להיות מואה זומנה הלכך כל יומא מוזין עליה שמה היום זומנה: צ"א אמרינן טבילה בזמנה מצודה. והאי וחטאו דרשינן ליה צמסכת קדושין צפ"ג (דף סב): צ"א ירחין. שלא ימחקנו ולאורה למחוק את השם ואצדחת את שמש (דברים יב) וסמין ליה לא מעשין כן וגו':^[2] טבילה של מצודה. טפילה טהרה שטפילה הכתוב עליו: כורך ע"יו גמי. להגין עליו (א) חזוק סוף המים: וקיימא לין. צמסכת שנת (דף קב:) דעטפלה זומנה מואה פלניו ר' יוסי סבר מואה הלכך דלמא לא משכח גמי ושהה טפלתו ליוס אחר: צ"א מקשינן. הואה זומנה לאו מואה היא וכי כתיב שלישי ושביעי שלא יקדים ושהה צין הואה להואה ארבעה ימים אצל אס השהה הואתו לזמן מרובה לית לן זה:^[7] שזה

ומה ציין שאין בו אלא אוכרה אחת אמרה תורה^[8] על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אוכרות הרבה על אחת כמה וכמה ולר"ש דאמר תמיד מרצה והא כתיב על (ב) מצחו ונשא ההוא לקבוע לו מקום הוא דאתא ורבי יהודה לקבוע לו מקום מנא ליה נפקא ליה מעל מצחו ור"ש גמי תיפוק ליה מעל מצחו אין ה"ג אלא על מצחו ונשא מאי עביד ליה אמר לך ראוי למצח מרצה שאינו ראוי למצח אינו מרצה לאפוקי נשבר הציץ דלא מרצה ולר' יהודה נשבר הציץ מנא ליה נפקא ליה ממצח מצחו ור"ש מצח מצחו לא משמע ליה נימא הני תנאי כהני תנאי דתניא^[6] אחד זה ואחד זה מוזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר אין מוזין עליו אלא שלישי ושביעי בלבד ר' חנינא סגן הכהנים אומר אבהן השורף את הפרה מוזין עליו כל שבעה כה"ג ביוה"כ י"אין מוזין עליו אלא שלישי ושביעי מאי לאו בהא קא מיפלגי ר"מ סבר טומאה דחוויה היא בציבור ור' יוסי סבר טומאה היתר^[6] היא בציבור ותסברא אי סבר רבי יוסי היתר היא בציבור הואה כלל למה לי אלא דכולי עלמא הני תנאי סברי טומאה דחוויה היא בציבור והכא בהא קמיפלגי ר"מ סבר אמרינן טבילה בזמנה לא אמרינן טבילה בזמנה מצודה וסבר רבי יוסי בשרו הרי זה לא ירחץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום המנופת י"גזומנה לו טבילה של מצוה כורך עליו גמי וטובל רבי יוסי אומר יורד וטובל כדרבו ובלבד שלא ישפשף וקיימא לן דבטבילה בזמנה מצוה קא מיפלגי דתנא סבר לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה ורבי יוסי סבר אמרינן טבילה בזמנה מצוה אלא דכולי עלמא להני תנאי אמרינן טבילה בזמנה מצוה והכא בהא קמיפלגי רבי מאיר סבר מקשינן הואה לטבילה ור' יוסי סבר לא מקשינן הואה לטבילה ורבי חנינא סגן הכהנים אי מקיש הואה לטבילה אפילו כהן^[9] ביוה"כ גמי אי לא מקיש הואה לטבילה אפי' כהן השורף את הפרה גמי לא לעולם לא מקיש וכהן השורף את הפרה מעלה בעלמא כמאן אולא הא דתנו רבנן אין בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים אלא שזה

מצוה ורבי יוסי סבר ילא אמרינן טבילה בזמנה מצוה וסבר רבי יוסי לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה והתניא^[6] י"הרי שהיה שם כתוב על בשרו הרי זה לא ירחץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום המנופת י"גזומנה לו טבילה של מצוה כורך עליו גמי וטובל רבי יוסי אומר יורד וטובל כדרבו ובלבד שלא ישפשף וקיימא לן דבטבילה בזמנה מצוה קא מיפלגי דתנא קמא סבר לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה ורבי יוסי סבר אמרינן טבילה בזמנה מצוה אלא דכולי עלמא להני תנאי אמרינן טבילה בזמנה מצוה והכא בהא קמיפלגי רבי מאיר סבר מקשינן הואה לטבילה ור' יוסי סבר לא מקיש הואה לטבילה ורבי חנינא סגן הכהנים אי מקיש הואה לטבילה אפילו כהן^[9] ביוה"כ גמי אי לא מקיש הואה לטבילה אפי' כהן השורף את הפרה גמי לא לעולם לא מקיש וכהן השורף את הפרה מעלה בעלמא כמאן אולא הא דתנו רבנן אין בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים אלא שזה

טועלת זומנה טפילה של נדה ושל זזה ושל שומרת יוס וצפרק צתרא דנדה (דף סו: ושם) אמרינן מכדי האידנא כולוה ספק צותי שוינהו רבנן ליטעליניהו ציממא דשצעה משמע שלא היו טועלות ציוס צשום פעם ור"ת פסק כצ"ש וצ"ה דפרק המפלת (שם דף ג. ושם) דסברי טפילה זומנה מואה ולא ראייה היא מדסברי צ"ש וצ"ה הכי שיהא הלכה כן דודאי ר' יוסי צרי יהודה לא פליג עלייהו אלא ס"ל לא נחלקו צ"ש וצ"ה בצד זה^[10] א"כ מצי^[7] למימר דהלכתא כר' יוסי צרי יהודה ומה שעשה רבינו אליהו הזקן זכרונו לצרכה בצאירות שלו^[11] טפילה זומנה ועל ארבע גדילים יתד על אויך תכסה הגדולים מנהגן^[12] היה שלא היה מקפיד לכתוב כהלכתן כמו שיסד על סתם נסקלים^[13] דנתם וגתחייצ תסקלוהו ויחמר המלך תלוהו והיינו כר"א דפרק נגמר הדין (פסחדין דף מה:): כל הנסקלין נתלין ודלא כרבנן דאמרי אין נתלה אלא מגדף ועוד עבודת כוכבים ומהא דאמר צשמעתא דכולי עלמא אמרינן טפילה זומנה מואה אין להציא ראייה דלא הוה מצי למימר איפכא דכולי עלמא לא אמרינן טפילה זומנה מואה דא"כ מאי טעמא דר"מ ועוד ר' יוסי נמי על כרחק סבר טפילה זומנה מואה דשמעינן ליה גבי מי שהיה שם כתוב על צשרו:

מקשינן

הואה צ"טבילה. תימה אמאי פשיט להו טפי דעפלה זומנה מואה מהואה יש לומר משום דכתיב (צמדנר יט) והזה הטבור על הטמא ציוס השלישי וציוס השביעי וחטאו ציוס השביעי וכנס בגדיו ורחץ צמים וטהר צערצ ועל כרחק הא דהדר כתיב וחטאו ציוס השביעי לאו משום הואה כתיב צבר ואי משום לאשמעינן הואה זומנה מואה ליהדר נמי הואה דג' דהדר הואה דשביעי אלא על כרחק משום ורחץ אינטרין לאשמעינן דחקף להואה טפילה ושמע מינה דעפלה זומנה מואה ולמאן דלית ליה טפילה זומנה מואה איכא למימר דדריש להאי קרא כדקא דריש ליה צפרק האומר בקידושין (דף סב ושם) דקאמר וחטאו ציוס השביעי למה לי אינטרין סלקא דעתך אמינא הני מילי לקדשים אצל צתרומה צחד גמי סגי קא משמע לן והא

צפרק שני דכריתות (דף ט.) מה אטומים לא נכנסו לבית אלא בעילה וטפילה והרצאה דמים אף אסם וכו' וע"כ כסדר מונה אותם שהרי אמרין בהחולין (יתנו דף מה:) מל ומתרחץ מטפילין אותו מיד שהיו מואה לא משהיין ואם היה מושל טפילה לפני מילה היו עושין אותה מיד דשהיו מואה לא משהיין וטפילה מדביהם הוא וטפילה אחרת היה עושה אחר הואה והא עיקר וזה מיירי קרא דספרי [ונחוספתא דפרה (פ"ה) גמי תניא טבל ועלה אס יש עליון] שנק' בשמים טמא פ"י שבעלה ההואה [ואס יש עליון] משקה טופח טהור והא דאמרין בפ"ב דמגילה (דף כ.) לא טועלין ולא מוזין אלא ציוס ותפרס צממא דמקשינן דעפלה להואה מוקי לה ריב"א דעפלה אויב והואה ע"פ ירושלמי^[14] וקמיני גמי טועלין מקמי מוזין משמע דעטפלת אויב מיירי וצממלה האריך הרהר וכלן גמיה צס ריב"א דלפילו הרחק הרצה השביעי מן שלישי יכול להיות אפילו מצטייב דקאמרי^[15] וחטאו^[16] ציוס השלישי יכול השלישי סמוך לתימה אחרת שום^[17] שלישי אס לומר שלישי סמוך לתימה הרי כבר אמרנו אלא למד על שלישי רחוק מן המיטה שטהר ציוס השביעי יכול הואה שלישי [רחוק] מן המיטה אצל שביעי סמוך לשלישי אחרת שום^[18] שביעי

פרק ראשון יומא

ח.

ומה ציין שאין בו אלא אוכרה אחת. תימה לי ליפרך מה לציין שכן השם הוא צגלי תאמר צתפילין שכן מחופין עור ואין לתרץ דה"ע כתיב שדי צתפילין צקמטין חדא דלץ זה כתב גמור דדוקא ש"ן של תפילין הלכה למשה מסיני אבל ד' י' לא^[19] ועוד צניך איכא שם המיוחד צן ד' אותיות דחמיר טפי וג"ל דלינו ק"ו גמור דאורייתא אלא מדרבנן וה"ק נהי גמי דאיכא חומרא טפי צניך כדמפרש^[2] מ"מ כיון דאיכא צתפילין לז חשיבות זה טפי שיש צהן אוכרות הרצה סברה הוא שמן הדין יש לחכמים לתקן למשמש צהן כל שעה: [ורבי יוסי פבר שומאה היתר היא בציבור. תימה לי א"כ גבי פרה אמאי סגי צג' וצשביעי הא לאו קרנן ליצור היא לדחות שנת וטומאה וי"ל דכיון דטועל יוס כשר צפרה דכתיב (צמדנר יט) והזה הטבור^[1] דאמרת טהור כל דהו אס כן מהתם נמי נכשיר כהן השורף הפרה צלא הואה כלל כיון דלא צרור לן דנטמא והוא הדין דלפילו שלישי ושביעי לא צעי אלא מעלה בעלמא:

אי פבר רבי יוסי שומאה היתר היא בציבור הואה ב"י צ"מ ה"ה גבי יוה"כ תימה לי לימא דאינטרין הואה משום אילו של אהרן הקרב ציוה"כ דכיון דיחיד הוא^[1] מהדרין אטהרה וי"ל דהנ"מ היכא דנטמא צידו טומאה ודאית כדלעיל^[18] אצל צחששא בעלמא כי הכא ודאי למאן דמיקל ואמר היתר היא צליצור לא הוה מצריב' מידי אפילו צדיחיד כגון אילו של אהרן כיון דחשיצ כקרנן ליצור לדחות שנת וטומאה:

וסבר רבי יוסי צ"א אמרינן טבילה בזמנה מצוה בו'. לא הוה מצי לשנויי התיא דלעיל רבי יוסי צרי יהודה היא דספירא ליה צפרק המפלת (מה דף כט.) לאו מואה היא וכה"ג משני לקמן טילחי מכולתין (דף פס. ושם) וי"ל דכיון דפלגי צהדיה ר"מ שמע מינה דרבי יוסי צר חלפתא הוא שהיה צצרו צר פלוגתיה: **ד**בורי עלמא דהני תנאי אמרינן טבילה בזמנה מצוה. ר"ת פסק דעפלה זומנה לאו מואה היא אע"ג דאמר צפרק המפלת (מה דף ג. ושם) שמע מינה תלת שמע מינה טפילה זומנה מואה אין הלכה כן אלא כרבי יוסי צרי יהודה דאמר התם דיה טפילה צאחרונה שהרי מעשים צכל יוס שאין לך

מצי לשנויי התיא דלעיל רבי יוסי צרי יהודה היא דספירא ליה צפרק המפלת (מה דף כט.) לאו מואה היא וכה"ג משני לקמן טילחי מכולתין (דף פס. ושם) וי"ל דכיון דפלגי צהדיה ר"מ שמע מינה דרבי יוסי צר חלפתא הוא שהיה צצרו צר פלוגתיה: **ד**בורי עלמא דהני תנאי אמרינן טבילה בזמנה מצוה. ר"ת פסק דעפלה זומנה לאו מואה היא אע"ג דאמר צפרק המפלת (מה דף ג. ושם) שמע מינה תלת שמע מינה טפילה זומנה מואה אין הלכה כן אלא כרבי יוסי צרי יהודה דאמר התם דיה טפילה צאחרונה שהרי מעשים צכל יוס שאין לך טועלת זומנה טפילה של נדה ושל זזה ושל שומרת יוס וצפרק צתרא דנדה (דף סו: ושם) אמרינן מכדי האידנא כולוה ספק צותי שוינהו רבנן ליטעליניהו ציממא דשצעה משמע שלא היו טועלות ציוס צשום פעם ור"ת פסק כצ"ש וצ"ה דפרק המפלת (שם דף ג. ושם) דסברי טפילה זומנה מואה ולא ראייה היא מדסברי צ"ש וצ"ה הכי שיהא הלכה כן דודאי ר' יוסי צרי יהודה לא פליג עלייהו אלא ס"ל לא נחלקו צ"ש וצ"ה בצד זה^[10] א"כ מצי^[7] למימר דהלכתא כר' יוסי צרי יהודה ומה שעשה רבינו אליהו הזקן זכרונו לצרכה בצאירות שלו^[11] טפילה זומנה ועל ארבע גדילים יתד על אויך תכסה הגדולים מנהגן^[12] היה שלא היה מקפיד לכתוב כהלכתן כמו שיסד על סתם נסקלים^[13] דנתם וגתחייצ תסקלוהו ויחמר המלך תלוהו והיינו כר"א דפרק נגמר הדין (פסחדין דף מה:): כל הנסקלין נתלין ודלא כרבנן דאמרי אין נתלה אלא מגדף ועוד עבודת כוכבים ומהא דאמר צשמעתא דכולי עלמא אמרינן טפילה זומנה מואה אין להציא ראייה דלא הוה מצי למימר איפכא דכולי עלמא לא אמרינן טפילה זומנה מואה דא"כ מאי טעמא דר"מ ועוד ר' יוסי נמי על כרחק סבר טפילה זומנה מואה דשמעינן ליה גבי מי שהיה שם כתוב על צשרו:

הואה צ"טבילה. תימה אמאי פשיט להו טפי דעפלה זומנה מואה מהואה יש לומר משום דכתיב (צמדנר יט) והזה הטבור על הטמא ציוס השלישי וציוס השביעי וחטאו ציוס השביעי וכנס בגדיו ורחץ צמים וטהר צערצ ועל כרחק הא דהדר כתיב וחטאו ציוס השביעי לאו משום הואה כתיב צבר ואי משום לאשמעינן הואה זומנה מואה ליהדר נמי הואה דג' דהדר הואה דשביעי אלא על כרחק משום ורחץ אינטרין לאשמעינן דחקף להואה טפילה ושמע מינה דעפלה זומנה מואה ולמאן דלית ליה טפילה זומנה מואה איכא למימר דדריש להאי קרא כדקא דריש ליה צפרק האומר בקידושין (דף סב ושם) דקאמר וחטאו ציוס השביעי למה לי אינטרין סלקא דעתך אמינא הני מילי לקדשים אצל צתרומה צחד גמי סגי קא משמע לן והא

צפרק שני דכריתות (דף ט.) מה אטומים לא נכנסו לבית אלא בעילה וטפילה והרצאה דמים אף אסם וכו' וע"כ כסדר מונה אותם שהרי אמרין בהחולין (יתנו דף מה:) מל ומתרחץ מטפילין אותו מיד שהיו מואה לא משהיין ואם היה מושל טפילה לפני מילה היו עושין אותה מיד דשהיו מואה לא משהיין וטפילה מדביהם הוא וטפילה אחרת היה עושה אחר הואה והא עיקר וזה מיירי קרא דספרי [ונחוספתא דפרה (פ"ה) גמי תניא טבל ועלה אס יש עליון] שנק' בשמים טמא פ"י שבעלה ההואה [ואס יש עליון] משקה טופח טהור והא דאמרין בפ"ב דמגילה (דף כ.) לא טועלין ולא מוזין אלא ציוס ותפרס צממא דמקשינן דעפלה להואה מוקי לה ריב"א דעפלה אויב והואה ע"פ ירושלמי^[14] וקמיני גמי טועלין מקמי מוזין משמע דעטפלת אויב מיירי וצממלה האריך הרהר וכלן גמיה צס ריב"א דלפילו הרחק הרצה השביעי מן שלישי יכול להיות אפילו מצטייב דקאמרי^[15] וחטאו^[16] ציוס השלישי יכול השלישי סמוך לתימה אחרת שום^[17] שלישי אס לומר שלישי סמוך לתימה הרי כבר אמרנו אלא למד על שלישי רחוק מן המיטה שטהר ציוס השביעי יכול הואה שלישי [רחוק] מן המיטה אצל שביעי סמוך לשלישי אחרת שום^[18] שביעי

עין משפט

נר מצוה

יז א מ"י פ"ב מהלכות פרה אדומה הלכה ד:
יח ב מ"י פ"א מהלכות ענדת יוה"כ ה"ד:
יט ג טו"ע י"ד סמן קלף סעף ב:
כ ד ה מ"י פ"ו מהלכות יסודי התורה הלכה ו
סמן עשין ג:

תוספות ישנים

תפילין שיש בהן אוכרות הרבה. וא"ת למה לי טעמא דלא יכן צהן שמה יפית צהן צשנת פ' צמה טומנין (דף מט. ע"ש) ו' תיפוק ליה משום היסח הדעת דהכא וי"ל דהיינו גמי טעמא דהיסח הדעת דהכא אי גמי אומר הרי"ר אלחנן דעטמא דהיסח הדעת לא שייך אלא כשהוא ניעור: נשבר הציץ מצי"י. וא"ת מהאי ליסח גופיה דעל מלואו וגשא וי"ל דה"ק נשבר הציץ מצי"ל דמעיקרא ה"ל לאוקמא קרא אצטבר ולא לאינו על מלואו דלינו מרה: ותסברא אי ר"י פבר הותרה היא בציבור הואה ב"י צ"מ ה"י. וא"ת דילמא משום אילו של אהרן כדלמחן לעיל וי"ל דמעלה של הואה אין לנו לעשות בשביל קרנן יחיד. רב הארי"ה. וע"ז קשה לי כמו שעשו מעלת פרישה בשביל אילו של אהרן א"כ גם מעלת הואה היה להם לעשות כמו שצממתי למעלה^[1] דנין פרי ואיל שני וכו' ואס איל שני לא היה טעון פרישה היה לו לומר דנין פרי שלו מפר שלו גירדא ועד היכן מצינו מציולאם שלא היה הפרישה בשביל אילו של אהרן כמו בשביל אחרים ועוד מדקאמר ר"י שלישי ושביעי משמע קלח דמדאורייתא קאמר ולא למעלה וא"כ אינטרין הואה בשביל אילו של אהרן וי"ל דשמענת לקמן פרק האילא (דף ג.) דדחיית טומאה תלוי בקציעות ומן ולא צציער ויחיד וכוון דמדאורייתא טומאה הותרה כמו קענ^[1] ומן כגון אילו אין לחכמים לעשות מעלת הואה ופרישה דעומתא מת לרצ תחליפתא דלעיל בשבילו ועוד דר"י משמע דקאמר אפילו מדאורי"י מדקאמר שלישי ושביעי משמע במורת שלישי ושביעי^[18] וכלון הקוטרם מסעיני גם כאלן וגם למעלה ודוק ומשכח י"ל משה"ס: צ"א ירחץ. צפרק כל כתיב (דף קב:) מקשינן טעמא משום שאכור לעמוד צפי השם ערוס אצל מוסל לא מעשין לא אסרינן גרמא ולא כפירוש הקוטרם: ורבי יוסי פבר צ"א מקשינן הואה צ"טבילה. ומתאר שלא הוה גם טפילה לא יעשה אלא ציוס ההואה דתניא בצפרי^[19] וכנס בגדיו ורחץ צמיו ממים שאם הקדים טפלה להואה לא עשה ולא כלס והא דתנן צמסכת פרה (פ"ג מ"ה) טבל האויב ציוס והזה פללה צללה והזה צמיו פסול אצל האדם צמיו טובל צללה ומזה ציוס כו' אור"ת דהיינו טפילה שחיו עושין לפי האה כדי לקבל אותה שטהרה כדלמחין

שהוא חוצה והוא מזה עזרת. ומ"ש וכבר ביארנו טומאת התהום בניירות. פ"ו: ז' וכן הציץ מרצה על טומאת דברים הקרבים וכו' אבל אינו מרצה על טומאת הנאכלים. בפרק כ"ד לולין (דף ע"ו) אמרי' דליכא מנא דשמעת ליה מרצה על אכילות אלא ר"א ופירש"י על אכילות על טומאה שנגעה בנשר ושיערי מנחה הנאכלים אלא על טומאת הדם וקמ"ס ואמוריס. ומ"ש ולא על טומאת האדם שנטמא בטומאה ידועה. משנה שם (דף פ'): שהיץ מרצה על טומאת הדם ואינו מרצה על טומאת גוף נטמא טומאת החלוק מלוק מרצה. ומ"ש אלא א"כ היטה הטומאה הדחיה בציבור שהיץ מרצה עליה. משנה שם (דף ע"ט) נטמא הקהל או ריבו או שהיו כהנים טמאים והקהל טהורין יעשו בטומאה:

ח ופ"ש ואין הציץ מרצה אלא בזמן שהוא על מצחו וכו'. בפרק כ"ד לולין (דף ע"ו) זכרי' יומא (דף ד') פלוגמא דרבי יהודה ורבי שמעון ופסק כרבי יהודה. וכתב הר"י קרקוס ז"ל דליכא מנחה למידק דבגמרא אקשו לר"י ושייך דטומאה הותרה בציבור ונאמר שפסק רבינו בסוף הפרק שטומאה דחיה היא בציבור הוי תרמי דסתמן. ומירץ סבורי רבינו שזוהי קושיא אינה מוכרחת לומר כן ומירץ לו כן לריווח דמילתא הארץ בדבר להביט כן: **ט כל קרבן שאין קבוע לו זמן וכו' וכל קרבן שקבוע לו זמן וכו'.** משנה רפ"ב דתמורה (דף י"ד). ומ"ש ולא כל הטומאות הוא דומה אלא טומאת המזבח לדבר. פסוקים ד' דנחשים (דף כ"ב): **י כל קרבנות הצבור קבוע זמןן וכו'.** בפרק דתמורה (דף י"ד) מן שן בפרקנות הצבור מה שאין בפרקנות היחיד שקרבנות הצבור דוחים את השבת ואת הטומאה וקרבנות יחיד אינם דוחים לא את השבת ולא את הטומאה אמר ר"מ אלא חציתי כהן גדול ופר"י קרבן היחיד ודוחין את השבת ואת הטומאה אלא שזמנו קבוע ופירש"י אלא שזמנו קבוע כלומר אין הטעם תלוי אלא בקביעות זמן אותן שזמנן קבוע שאם עבר הזמן אין להם פסולות דוחים שבת וטומאה אפי' דמידי וכל שאין להם זמן קבוע אינם דוחים שבת וטומאה אפי' לצבור כיון פר העלם דבר של צבור ושערי ע"י עכ"ל ומשמע דשכרי ר"מ הם דברים אחרים וכן כתב רבינו בפירושים וכן משמע בגמרא פרק הוציאו לו (דף ג') וכן בפ"ק דיומא עלה ז' וא"כ יש לתמוה על זה שכתב כאן כל קרבנות הצבור קבוע להם זמן שהרי פר העלם דבר של צבור ושערי ע"י אין זמןן קבוע ואפשר דה"ק כל קרבנות הצבור הקבועים:

יא ופ"ש וכל קרבן מהם שקרב בטומאה אינו נאכל וכו'. בפרק כ"ד לולין (דף ע"ו) מן תמשה דברים באים בטומאה ואינם נאכלים שאלו העומר ושמי הלחם ולחם הפנים וזבחי שלמי צבור ושערי ר"מ ופירש"י אין לך קרבן *ציבור נאכל אלא אלו:

יב כיצד דוחה את הטומאה וכו'. משנה שם (דף ע"ט) נטמא קהל או ריבו או שהיו כהנים טמאים והקהל טהורין יעשה בטומאה. ומ"ש או שהיו אלו ואלו טהורים והיו כלי השרת טמאים למת. שם בדרימא. ומ"ש ויתעסקו בו הטמאים והטהורים כאחד ויכנסו כולם לעזרה. שם בדרימא שאין קרבן ציבור מלוק מנחה שהקרבן ריבו בטומאה אף היחיד עושה בטומאה. ומ"ש אכל הטמאים בטומאה אחרת וכו' לא יתעסקו ולא יכנסו לעזרה

* גרש"י חסר חיבת ציבור וז"ל אין לך קרבן ציבור נאכל:

ד וכן טמא שמבטל ועבר קודם שיעריב שמשו עבודתו פסולה. ברפ"ב דנחשים (דף י"ז). ומ"ש וחייב מיתה בידי שמים שנאמר ולא יחללו שם אלהיהם כפ"ס הנשפין (דף פ"ג): טובל יום ששימש מנ"ל דתניא רבי יומאי אומר רמז לטבול יום שאם עבד חילל מנין תלמוד לומר קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו אם אינו ענין לטמא ששימש דנפקא לן מויתרו תנאו ענין לטבול יום ששימש וילף חילול חילול ממרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה.

ומ"ש רבינו שעדיין טמא הוא שנאמר וזה השמש וטהר וכו' הוא לאח טעם לאח חלוק ממחוסר כפורים. וכתב הראב"ד על מ"ש רבינו טמא שטבל ועבר קודם שיעריב שמשו חייב מיתה בידי שמים אלא כיון שטבל יום שנכנס למקדש בכרת וכו'. ויש לתמוה כיון דקושיא זו לכ"ע אינה להא כהנה כהשגות כאלו הוא פריעת לרבינו. וז"ל שמת קושיא זו היה אפשר לפרש דהא דתנן בפרק י"א ממסכת פרה (משנה ד) ואם בא אל המקדש בין לפני ביאתו בין לאחר ביאתו חייב היינו חייב מלקות אבל מכת פטור מאחר שטבל אכל לרבינו שכתב חייב כרת קשיא וז"ל דש במיתה בידי שמים משא"כ בכרת בכרת היינו שאינו מניע לשם שנה כדאמרין בשילהי מועד קטן (דף כ"ח) ואיכא נמי כרת דיומי כדאמר' נמי הם *וימית בידי שמים אין לה זמן קבוע כמו שכתבו המוס' בפרק במה מדליקין (דף כ"ה) דכ"ה כרת ועוד יש ביהמה בכרת הוא וזרעו נכרחים משא"כ במיתה בידי שמים כמו שכתבו המוס' בפ"ק דיבמות (דף כ"ב) ועוד יש ביהמה שהחייב מיתה בידי שמים עלה מות כחלומו וכו' מקנה קנינו מהם פרתו רועה באפר והיא ממה מרגנולתו רועה באשפה והיא ממה. ומ"ש אכל מחוסר כפורים שעבד אע"פ שעבודתו פסולה וחילל. ברפ"ב דנחשים (דף י"ז). ומ"ש ה"ז פטור יש לתמוה דהא כפ"ס הנשפין מני ככלל אלו שבמיתה מחוסר כפורים ואמר' בגמרא (דף פ"ג): מנ"ל אמר רב הונא דלאמר קרא וכפר עליה הכהן וטהרה מכלל שהיא טמאה ואמר מר טמא ששימש במיתה ורבינו עצמו בפרק י"ט דסנהדרין מנה מחוסר כפורים ככלל מחייבי מיתה שחייבים מלקות וכו' וכבר השיגו הראב"ד וכתב אכל מחוסר כפורים שעבד אע"פ שעבודתו פסולה וחילל הרי זה פטור אמר אברהם והא אמרינן מכות עוד טומאמו וכו'. ולא ידעמי למה לא הקשה עליו גם מדידה ארדיה כמו שפסקינן ופמ"ג כתב כפי' ש"ה מחוסר כפורים שעבד מנה שהיא במיתה ועבודתו פסולה וחילל עכ"ל ומאחר שהיא רגיל להצדיק דברי רבינו בכל מקום יש לתמוה עליו למה לא הביא גם פה ויקשה מההיא דרימא. ולענין מה שהשיג הראב"ד יש לומר שרבינו סובר דהלכה כמ"ד מחוסר כפורים דוב לאו כוב דמי כמו שכתבנו בפ"י: **ז בהן** שעבר ואח"כ נודע שחיה טמא וכו' ואם היא טומאת התהום הציץ מרצה וכו'. משנה פרק כ"ד לולין (דף פ'): ואע"ג דבענין פסק איתניא משמע דה"ל לכל הקרבנות אלא שיש ביהמה קלמ חילוק כמו שכתבנו בסמוך. ומ"ש ואפילו נודע לו שהוא טמא קודם שחירוק הדם חורק הורגה וכו'. שם וכלשנא בתרא אלא דליכא למידק שממ"ש רבינו נראה דלכתחילה אינו זרק כל ונפסק ז' ונפסק ז' מהלכות קרבן פסק נראה מדברי דלכתחילה נמי שזמן חורק ומירץ לומר שטעמו מזה דשאי קרבן פסק

* [שם בשילהי מ"ק אמרו ופשיט ז' היא מיתה בידי שמים מכלל דיש לו זמן קבוע ועיין בחוס' דמ"ק (דף כ"ח) דכ"ה ומיתה]:

ואבר החכמה

משנה למלך

ביבמות משם מוכח דסברי דכרת תמיר טפי ממיתה בידי שמים. ואני חושב דאין אלו מדברי הרב ואיזה תלמיד כתבו וכו'. (*ה"ה עיין לעיל פ"ב מהלכות אלו דין י"ע שהלחין הרב המחבר דברי הראב"ד ומרן ז"ל):

ז שהציץ מרצה על טומאת התהום בוי. ביבמות פ"ב דיומא כ"ח מהו שירצה על טומאת ידים. ולא ידעמי מהו דהא קי"ל דאין טומאת ידים במקדש כמ"ס רבינו בפ"ח מהלכות שאר אבות הטומאות

עבודה. הלכות ביאת המקדש פ"ד פ"ה

מפני שהשיא את ישראל לעשות פסח שני ומפרש בגמרא דהיינו כגון שהיו ישראל מחלחלים ומחללים טמאים וטהורים ונשים משלימות לטהורים ועודפות עליהם מעיקרם כבר נשים בראשון חובה דהו מיעוטן טמאים ומיעוטן מידחו לפסח שני ולכך נקרא כבר נשים בראשון רשות דהו ליה טמאים רובא ורובא לא מידחו לפסח שני ומשמע דלרבי יהודה לא ביקש רחמים מפני

שעבד ניוסן בניסן אלא מפני שעבד מפני שביצר מפני ולרבי שמעון לא ביקש רחמים מפני שביצר מפני הטומאה אלא מפני שעבד ניוסן בניסן וא"כ יש לתמוה על רבינו הירש כהנא שמי הטעמים דהו כמנהג שטרף לני מרי ועוד מרי דרבינו דרבינו מנחם מנדל הלוי הולך לבקש רחמים ואין לומר דלעפ"כ כיון דלכתחילה אין מעבדין הולך לבקש רחמים דהא משמע בדרישאל שכתבתי בסמוך שאלו הימים משפיע דביעבד לא היה לרבי לבקש רחמים ועוד שכתב רבינו שביקש רחמים על עצמו ועל החכמים שהסכימו עמו דהא מריא בחוספתא שזה אחד משלשה דברים שעשה חזקיהו ולא הודו לו ועוד למד השמיט טעמו של רבי שמעון בן יהודה, ומיהו כההיא דעל החכמים איכא למימר שש"פ שרוב החכמים לא הודו לו קמא חכמים הסכימו עמו ובסמ"ג כתוב שרוב חכמים הסכימו ועל סמך קמא לריבוי שרוב, ור"ל שרבינו כהנא דעבירה מפני הטומאה כדברי רבי יהודה דהלכה כחכמים לגבי ר"ש ואף ע"פ דמשמע דהו הולך מעוברת דביעבד כשעבדו מפני הטומאה לא היה לרבי לבקש רחמים היינו מוכיח מפני שכלל לרבי יהודה אע"ג דביעבד מעוברת מכל מקום הולך לבקש רחמים על עצמו וסובר רבינו שש"פ שביצר השנה בטומאה כדברי יהודה דק"ל כיומיה שפועט דקדאי הכי מוכיח אין לנו לדמות ולומר שלא עיבר ניסן דהא קמא לן מנא דחוספתא הכי הולך איש לן למימר דמרי עבד דהא דעבד ניסן ועוד שעבדו מפני הטומאה ולא חש רבינו לכבוד דברי ר"ש בן יהודה משום דיחידה הוא דהא רבי יהודה ור"ש פלוגי עליה: **פ"ה א מצות** עשה לקדש הכהן העובד ידיו ורגליו וכו', פסוק

הוא בפסוק, ומ"ש ועבדו פסולה משנה בפרק שני דזבחים (דף ט"ו:). ומ"ש בין כהן גדול בין כהן הדיוט דכתיב והיה לו ולזרעו חק עולם: **ב ומ"ש** ומניין שעבודו פסולה וכו', בפ"ג דזבחים (דף י"ט:):

ג אין הכהן צריך לקדש בין כל עבודה ועבודה וכו', שם חס רבין קידש ידיו ורגליו ביום אין לרבי לבקש בלילה בלילה לרבי לבקש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר למה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ב"ר שמעון אומר אין למה מועלת בקידוש ידים ורגלים תניא אידך היה עומד ומוקיע על גבי המזבח כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים דברי רבי רבי אלעזר ב"ר שמעון אומר כיון שקדש ידיו ורגליו מחללה עבודה אפי' מכלל עד עשרה ימים אינו צריך לקדש ויפירש"י אינו צריך לקדש בלילה אם לא יאל ולא הסיק דעתו. צריך לקדש ביום כדמסיים מילתיה שהלילה פסולה בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לילה עכ"ל. ופסק רבינו כדברי משום דק"ל הלכה כרבי מחזירו. ומ"ש והוא שלא יאל מן המקדש מחבאר שם: ומ"ש

לעזרה ואף על פי שנעשה בטומאה, ואם עברו ועשו או נכנסו לעזרה חייבין כרת על הביאה ומיתה על העבודה. שלא נדרחית אלא טומאת המת בלבד: **יג** ופסח שבא בטומאה ודחקו טמאי מת וגבסו להיכל פטורין. אע"פ שלא הותרו אלא לעזרה, הואיל ואין אני קורא בהם אל מחוץ למחנה תשלוחם הרי אלו פטורין: **יד** היו מקצת בית אב טמאים ומקצתם טהורים אע"פ שרובן טמאי מת לא יקריבו אלא הטהורים. היה כל בית האב טמאי מת יביאו בית אב אחר. היתה כל המשמרה טמאי מת מחזירין על משמרה אחרת. אם היו רוב הכהנים הנכנסין שם בירושלים בזמן הקבוע טמאין יעשו בטומאה: **טז** ומפני מה מחזירין על הטהור מבית אב אחר. מפני שהטומאה לא הותרה בציבור אלא באיסורה עומדת ודחיה היא עתה מפני הדרחק. ואין דוחין כל דבר הנדרח אלא במקום שאי אפשר ומפני זה צריכה ציץ לרצות עליה: **טז** ומנין שטומאת מת דחיה בציבור שנאמר ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם. כך למדו מפי השמועה שאנשים יחידים הם שידחו לפסח שני אם היו טמאים. אבל ציבור שהיו טמאי מת אינן נדרחין אלא הטומאה תדחה ויעשו פסח בטומאה. והוא הדין לכל קרבן שקבוע לו זמן כפסח שהוא דוחה את הטומאה: **יז** והרי הדבר מפורש בכתובים שנאמר שם כי רבת בקהל אשר לא התקדשו והלויים על שחיטת הפסחים לכל לא טהור [להקדש לה'] כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וחבלון לא הטהרו. ומהו זה שנאמר כי אכלו את הפסח בלא ככתוב מפני שעבדו אותה השנה מפני הטומאה שנאמר ויועץ המלך ושריו וכל הקהל בירושלים לעשות הפסח בחדש השני כי לא יכלו לעשותו בעת ההיא כי הכהנים לא התקדשו למדי. וכבר ביארנו בקידוש החודש שאין מעבדין את השנה לכתחלה מפני הטומאה: **יח** ועוד אחרת היתה שם באותה השנה. שעבד חזקה המלך את השנה ביום שלשים של אדר שראוי להיות ראש חדש ניסן ועשה אותו החדש אדר שני ולא הודו לו חכמים שאין מעבדין ביום זה כמו שביארנו בקידוש החדש. ומפני דברים אלו שעשה שלא כהלכה נאמר כי אכלו את הפסח בלא ככתוב. וביקש רחמים על עצמו ועל החכמים שהסכימו על מעשיו שנאמר כי התפלל יחזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד נאמר וישמע ה' אל יחזקיהו וירפא את העם שנצרה קרבנם:

פרק חמישי

א מצות עשה לקדש כהן העובד ידיו ורגליו ואח"כ יעבוד שנאמר ורחצו אהרן ובניו מכזב ואת רגליהם. וכהן שעבד ולא קידש ידיו ורגליו שחרית חייב מיתה בידו שמים שנאמר ורחצו מים ולא ימותו. ועבודתו פסולה בין כ"ג בין כהן הדיוט: **ב** ומניין שעבודו פסולה שנאמר חוקת עולם לו ולזרעו. ובבבגי כהונה הוא אומר חוקת עולם. מה מחוסר בגדים מחלל עבודה כמו שביארנו. אף מי שלא רחץ ידיו ורגליו מחלל עבודה: **ג** אין הכהן צריך לקדש בין כל עבודה ועבודה

משנה למלך

פ"ה א ובהן שעבד ולא קידש בו. עיין בהר"ש פ"ק דכלים משנה ט' שכתבתי אס הנגס מן ההיכל ולפנים שלא רחץ ידים חייב אף שלא עבד ועיין בגמ' 'המס' בפרק הנשרפין דף פ"ג ד"ה ולא ובד"ה אין ועיין במה שכתבתי 'המס' בפ"ק דיומא דף ה' ד"ה להציל:

מסורת הש"ם

עם הוספות

(א) שטעות י. חטטת כטו, (ב) מנחות עב: [ע"ש], (ג) [יומא דף מו.], (ד) [מנחות ג. סוטה כט: מכות ד.]: (ה) סנהדרין יב: יומא ז. ו. (ו) מנחות עו. (ז) [לקמן עת. מנחות כה: (ח) [מוספתא דזנחם פרק ד'] וזנחם קד., (ט) שם סב: (י) [גמל לה. וזנחם סב: קד. ע"ש] ועיין תוס' מעילה יא. ד"ה לול, (כ) עיין יומא ג. רצ"ע, (ל) [נע"ע מוספות כחוטות לב. סוף ד"ה שכן ומוספות סנהדרין עג: ד"ה משום], (מ) [ויציגות ה: ד"ה ומטילהו כחטו מוספות בשם ר"י מירון על זה, עיין שם], (נ) גיטין סו., (ס) מנח., (ע) עט ע"א.

גליון הש"ם

רש"י ד"ה שאינו ע" מצחו. כדאמרינן ב"ר"ה. תמוה לי וכי כריך ראיה לזה הלא מפורט נכתבו דלפני ולפנים עובד רק גד' נגדים אלא דגר"ה אמרנן טעמא לקרא: תוב' ד"ה אור. ב"א אור נמי. עי' משו" ח"פ סי' קנ"ג:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה ד"א וכו'. דדחוי' בציבור וכו'. נ"ב עיין מנחות סי' ע"א מוס' ד"ה והכל מאי נ"ץ וכו' ונ"ע ודו"ק: [ב] שם ד"ה אור וכו'. יכו"ל פ'קים מצות זריקה. נ"ב עיין שו"ת ח"פ סימן קנ"ג:

תורה אור השלם

(א) ס"ח כל אבירי ארצי בקרבי קרא עלי מועד לשבור בחורי גת דרוך ארצי לבחולת בת יהודה: [איכה א. יו.]

(ב) וידבר משה את מעדו יי אל בני ישראל: [ויקרא כג. מר.]

(ג) אלה תעשו לי במועדיכם ונגדתיכם לעלתיכם ולמנחתים ולקנסים ולשלמים: [במדבר כג. לו.]

(ד) ועשית עולתך הבשר ותניח על מזבח יי אלתך ודם וקחך ישפך על מזבח יי אלתך ותבשר תאכל: [ויקרא יב. יו.]

הגהות וציונים

[א] צ"ל תלמוד פומר (ד"ס ובי"ש): [ב] צ"ל קבע, וכ"ה במנחות ובתרו"כ (רש"ש, וכ"ה בכ"י): [ג] מהר"ם מ"ז (גליון): [ד] גירסת מהרש"א לא קאי אפסח (גליון): [ה] נראה דלא גרסי בגמ' "תמיד תדיר וכליל פסח שהוא ענוש כרת" (רש"ש, ועיין ד"ס): [ו] בדפו"י פר"ח: [ז] צ"ל כיון דס"ה מצור (דבש): [ח] מהרש"ל (גליון):

ליקוטי רש"י

קרא ע"י מועד. יעידת

גייסות לג' עליו, ורבותיו דרשו מה שדרשו [איכה א. טו]. נמשכת מענית (דף כט), תמוז דהיא שנה של שנה השניה ליעיאת מנרים שנשתלחו זה מרגלים נעשרים ותשעה נסיון מלויי מלויהו לתמוז לפיכך אירע זו יום חורת מרגלים נשמונה נצח ויכבו העם כלילה הואו נתשנה נצח נכו נביה של מינס והוקצעה להם נביה לדורות. פ"שבור בחורי. נחורבן הצ"ח (שבויעות י.). מזה ת"פ. והלא כל המועדות אמורין למעלה ומשה אמרן. במועדיכם. ואפילו בשנת ונפרשת פנתם כתיב גבי מוספין. מניין לרבות עומר. ללא כתיב כהיא פרשתא [מנחות עב:]. [המשך בדף עז:]

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

הא לא כתיב בהו מועד. ולא לידחו טומאה דהא כל קרצנות ליצור ממועד נפקי לן כדלקמן: קרא ע"י מועד. תמוז דשילות מרגלים מלויי מלויה וכלו ארבעים ידיהו נט' נצח נפרק נחרא דמענית והוקצעה להם זו נביה לדורות ויום

וידבר משה וגו'.

נצח עומר ושמי הלחם: שלא למדנו

כו' שנאמר בהן מועד. לדחות שנת

וטומאה: במועדו. משמע לא יעצור

זמנן ואפילו הן טמאין ואפילו הוא

שנת: אלא תעשו וגו'. נפרשת

פינתם כתיב גבי מוספים: מניין

לרבות עומר והקרב עמו. ועשיתם

צום הניפסח וגו' (ויקרא כג): ושתי

הלחם. והכנסים הקרצין עמהן

האמור נחורת כהנים ואינס אמורים

נפרשת פינתם: ת"פ. נשילי ה היא

פרשתא דשור או כשז או עז וידצר

משה וגו': כל הני למא לא. לכתוב

חד וליתי הנך מנייה: שאר קרבנות

ציבור. מוספין דעולה מכפרת אעשה

כדתינא ציומא (דף לו.) אין עולה

נאה אלא על עשה ולא מעשה שיתק

לעשה: עומר ושתי הלחם אינן באין

אלא להתיר. את המדש זה נמדניה

זה נמקדש: סברוה. האמוראין בני

יעינה היו סבורין כן לפיכך הוצרך

להם לשאל הא דצעי לקמיה לימא

מתניתין דלא כר' יהושע: דחוויה.

אף על גב דאכשרה רחמנא למיתי

נטומאה לאו היתר גמור הוא אלא

היכא דלא מישתכחי טהורין וכיון דלאו

היתר גמור הוא צעי נץ לרצוי: בין

שישנו ע" מצחו. נשעה שאירעה

טומאה נקרצנות: בהן גדול ביום

הכפורים יוכיח. נשעת עבודת פנים:

שאינו ע" מצחו. דהא אין נכנס שם

נצנדי זהב * כדאמרינן [נראה השנה]

(דף כו.) דאין קטיגור נעשה קטיגור:

ומרצה. אס נצו נטומאה דהא

קיימא לן^א כל קרצנות הליצור הקצוע

להן זמן דוחין את הטומאה ורבי שמעון

אית ליה טומאה דחויא היא נליצור

ואי לאו משום דליץ מרנא אטומאה לא

הו מיתכשרי: שטומאה הותרה

בציבור. ואין קרצן ליצור כריך רצוי

הליץ אלא קרצן יחיד: ודכו"ל ע"מא.

כלומר הנך רצנן דסתם מתניתין סברי

אין הליץ מרנא על אכילות על טומאה

שנגע נצטר וצשירי מנחה הנאכלים

אלא על טומאת הדם וקמאים

(ואימורין^ב): לימא מתניתין. דאמר

עומר ושמי הלחם נאין נטומאה ואף

על גב דצעינן רצוי נץ וליץ אכילות

לא מרצי ומנא שאין כאן שיריים

הנרצין אלא הקומץ נצדו שהליץ מועיל

וכן צמניי דמיס לא הועיל נץ נצטר

אלא לדס וקחני דהדס נזרק: ד"א

בר' יהושע. דאמר אס אין נצר

רצוי אין דס רצוי: אם אין בשר.

רצוי כגון שנטמא או שנאצר אין הדס

נזרק: ל"ה. אור יס צין נצש למזבח

לא היה ראש הכנש מחוצר למזבח

שיש אור מעט צינחיס והמקדר

את האצרים עומד על הכנש וזורקן

על מערכת העצים לקיים מצות

זריקה: הא כתיב גביה והבשר

תאכל. אלמא נצר קיים צעינן:

והני

אף על פי שאין נצר אימא דווקא שלמים אצל עולה דכולה כליל אימא אין נצר אין דס יס דס אף על פי שאין נצר [מנא לן^א]:

פרק שביעי פסחים

עז.

שעירי ראשי חדשים איצטריך ליה. תימנה וליתני שעירי ראשי חדשים ולא ליתני אידך: **סלקא דעתך אמינא** הא

לא כתיב בהו מועד. ואע"ג נפרשת פינתם כתיב נמי ראש חדש

אראש חדש אלא אשאר ימים טושים

דכתיבי נחריה דאיכרי רגל דהכי

נמי לא קאי אשנת^א ותמיד ומנרכי

להו קרא נסמוך:

שכן יש בהן צד חמור^ב. פר"ת^א

שכן ישנן לפני הדיצור וכמאן

דאמר (תגיגה דף ו.) עולה שהקריצו

ישראל נמדצר עולת תמיד הואי

ולחם הפנים אומר רינ"ל מדכתיב

תמיד ילפינן ליה דמשמע אפילו

נשנת ונחורת כהנים איכא מאן

דלריש דתמיד דחי נשנת מדכתיב ציה

תמיד ומיאו מתרי מניייהו הוה מצי

למילף כולהו^ב ואומר ר"י דשמא יס

שום פירכא דאי לאו הכי אמאי כריך

קרא נשאר. וקשה דנפרק קמא

דיצמות (דף ה:) צעי למימר עשה

דוחה לא תעשה שיש זו כרת מפסח

ותמיד ופריך מה לפסח ותמיד שכן

ישנן לפני הדיצור ואמאי לא יליף

משאר קרצנות ליצור דדחי נשנת

דמסקינן הכא^א: **דלא אשבחן**

תנא דאית ליה טומאה הותרה אלא

ר' יהודה. ואס תאמר מאי חולמא

דר"ש טפי מדרבי יהודה אדרבה

אשכחן צמי שהוציאוהו (עירובין דף מו:)

דר' יהודה ור' שמעון הלכה כרבי

יהודה ור"ל דאשכחן לקמן (דף עה.) ר'

יוסי דנמוקו עמו^ב דסבר טומאה דחויא

היא תימנה לר"י דצשמעתין משמע

דלמאן דאמר טומאה דחויא אינה

דחויא אלא על ידי רצוי נץ ואמאי

הא טומאה דנצרא דחויא נליצור א'

אע"פ שאין הליץ מרנא על טומאת

הגוף דמתן צפירקין (דף פ:):

רבי איעזר אומר הציץ מרצה בו.

רבי אליעזר גרסינן ולא ר' תמיד

דגרסינן בתחלת חגיגה עולה שהקריבו ישראל

במדבר עולת תמיד היא. ואי כתיב הני לא ילפי

האחרים מניייהו דאיכא למיפוך מה להני שכן ישנן

לפני הדובר כדאמרן. אי נמי שכן יש בהן צד

משמע משום דסצירא ליה דצעינן דס וצטר ומימנה דאפי' סצירא

ליה נמי יס דס אף על פי שאין נצר דחויא דחויא וליטעמיך כיון

הליץ מרנא על אכילות לא אחיא

ממני' כווחיה משום שמי הלחם:

נימא מתני ד"א בר' יהושע.

דאמר אומר ר' יהושע. תימנה

לר"י והא ע"כ כרבי יהושע

אחיא דקחני סיפא וצמוקדשין אף

על פי שנטמא נצר וחלצ קיים

זורק את הדס משמע הא נטמאו

שניהם אינו זורק והיינו כרבי יהושע

כדאמר לקמן^א ור"ל דה"ק מימא דלא

כר' יהושע והא ע"כ סיפא אחיא

כווחיה ואס כן קשיא סיפא:

אורך קטן היה בין כבש למזבח.

לכיים מצות זריקה^א אלא לכך היה

אור שש"י כן יזכור לזרוק:

דם אף ע" פי שאין בשר שנאמר

ודם זבחך וגו'. תימנה

לרשנ"ל מנא ליה נעולה דיש דס

אף על פי שאין נצר [מנא לן^א]:

שאין

דקחני חמשה דברים באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה דלא כר' יהושע. דהא ר' יהושע שמעינן ליה דחורתי הוא דקא

בעי דם ובשר דתניא ועשית עולותיך הבשר והדם ר' יהושע אומר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם. ואקשי'

עליה והכתיב ודם זבחך ישפך על מזבח ה' אלהיך הנה דם אע"פ שאין בשר ומשני הכתיב ביה והבשר תאכל. ותרי

קראי בחד ענינא למא לי. ומשני האי קרא ודם זבחך ישפך שלמים הן והאי דכתיב ועשית עולותיך בעולה. וצריכין דאי

כתב רחמנא בעולה לא אתו שלמים מינה דפרכינן מה לעולה שכן כליל וכו'. ר' אליעזר אומר דם אע"פ שאין בשר

עין משפט

נר מצוה

לא א מ"י פ"ד מהלכות פ"ח מקדש הלכה טו טז:

פ"ב ב שם הלכה ח:

פ"ג ג שם הלכה ז:

פ"ד ד מ"י פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה לד:

פ"ה ה מ"י פ"ו מהלכות מעשה קרנות הלכה ז:

פ"ו ו מ"י פ"ז מהלכות צמ המעירה ה' יג:

רבינו חננאל

שהוא קרבן צבור וקביע ליה מועד לא אחיא טומאה. ובכלל זבחי צבור משמע אפילו שעירי רגלים דהא זבחי צבור הן ואפילו שעירי ראשי חדשים כיוצא בשעירי הרגלים הם. מידו הוצרך להודיע כי ראש חדש נמי איקרי מועד שנאמר קרא עלי מועד. מנא הני מילי דת"ר וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מה ת"ל לפי כו'. התמיד שכן תדיר שכן כליל פי' התמיד חובה קבועה בכל יום והוא עולה כליל מה שאין כן בפסח כי הפסח הוא פעם בשנה ונאכל ואין למזבח ממנו אלא האמורין בלבד. ויש בספח מה שאין בתמיד (ש"מ) [שמין שאינו עושה פסח ענוש כרת שנא' (במדבר טו ג) וחדל לעשות הפסח ונכרתה מה שאין כן בתמיד כי התמיד אין בו ענוש כרת. לפיכך הוצרך לפרש כזה במועדו וזהו במועדו להיות שניהן (דומין) [דוחין] השבת והטומאה שאין למדין זה מזה. [ואי כתיב] הני תרתייהו לא גמרו מניייהו שכן ישנן לפני הדיבור כלומר ניתקן לישראל ועשאו קודם מות תורה. פסח עשאוהו במצרים שנאמר (שמות י"ב ו') ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו'. תמיד דגרסינן בתחלת חגיגה עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד היא. ואי כתיב הני לא ילפי האחרים מניייהו דאיכא למיפוך מה להני שכן ישנן לפני הדובר כדאמרן. אי נמי שכן יש בהן צד משמע משום דסצירא ליה דצעינן דס וצטר ומימנה דאפי' סצירא ליה נמי יס דס אף על פי שאין נצר דחויא דחויא וליטעמיך כיון הליץ מרנא על אכילות לא אחיא ממני' כווחיה משום שמי הלחם:

נימא מתני ד"א בר' יהושע.

דאמר אומר ר' יהושע. תימנה

לר"י והא ע"כ כרבי יהושע

אחיא דקחני סיפא וצמוקדשין אף

על פי שנטמא נצר וחלצ קיים

זורק את הדס משמע הא נטמאו

שניהם אינו זורק והיינו כרבי יהושע

כדאמר לקמן^א ור"ל דה"ק מימא דלא

כר' יהושע והא ע"כ סיפא אחיא

כווחיה ואס כן קשיא סיפא:

אורך קטן היה בין כבש למזבח.

לכיים מצות זריקה^א אלא לכך היה

אור שש"י כן יזכור לזרוק:

דם אף ע" פי שאין בשר שנאמר

ודם זבחך וגו'. תימנה

לרשנ"ל מנא ליה נעולה דיש דס

אף על פי שאין נצר [מנא לן^א]:

שאין

דקחני חמשה דברים באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה דלא כר' יהושע. דהא ר' יהושע שמעינן ליה דחורתי הוא דקא

בעי דם ובשר דתניא ועשית עולותיך הבשר והדם ר' יהושע אומר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם. ואקשי'

עליה והכתיב ודם זבחך ישפך על מזבח ה' אלהיך הנה דם אע"פ שאין בשר ומשני הכתיב ביה והבשר תאכל. ותרי

קראי בחד ענינא למא לי. ומשני האי קרא ודם זבחך ישפך שלמים הן והאי דכתיב ועשית עולותיך בעולה. וצריכין דאי

כתב רחמנא בעולה לא אתו שלמים מינה דפרכינן מה לעולה שכן כליל וכו'. ר' אליעזר אומר דם אע"פ שאין בשר

אהלו משכן כבודו. אנא ה' אלקי יאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימות, ויאיר פניו עלינו עד נתראה פנים בהר בית ה' בנוי כמו רמים בב"א, כעתירת אדם מועט לעולם השפל:

משה"ק סופר מפפד"מ

תשובה רלו

שוכ"ט אורך ימים ושנות חיים עד זקנה ושיבה יונב בטובה ה"ה אדוני מו"ח גאון ישראל נור הודם ותפארתם ע"ה פ"ה כקש"ת מו"ה עקיבא נ"י אב"ד דק"ק פוזנא יע"א:

יקרתי קדשו הגיעני. ומ"ש מו"ח הגנ"י לבקש משרי ירושלים ליתן רשות להקריב, הוא קפדן גדול כי ההוא אמר לכל יקרב שם מי שאינו מאמנת ישמעאל כי שם נבנה בית עבודה שלהם, ואומרים שאבן שתיה באמצע הכיפה ההיא, ולא יקרב שם איש זר שאינו מאמנתם. [וזה שבועות שתיים שלחו לי דורון קהלא קדישא דבירושלים ציור נפלא מכל הר הבית והנבנה עליו, ובתוכו גם הכיפה הנ"ל, והוא ענין נפלא לרואין] א. ועכ"פ מ"ש מו"ח הגנ"י מה נעשה מטומאה ויחוס כהונה ואבני חשן. הנה בספר כפתור ופרח פרק ששי שם כ' שר"ח מפרי"ז עלה א לירושלים שנת י"ז לאלף הששי ואמר להר"ב שרוצה להקריב קרבנות, ואמר מתוך טרדה לא שאלתי על הטומאה וכהן מיוחס, שוב כ' הלא טומאה הותרה בציבור, ומכהן מיוחס לא הזכיר כלל תירוצן. וביעב"ץ ח"א סי' פ"ט הביא ממנו בקיצור, וכתב עליו שיש לשאול גם על שקלי ציבור, ואולי קרבן פסח רצה להקריב דבא בטומאה בציבור ולא בעי שקלים. והנה מבגדי כהונה לא שאלו, כי פשוט הוא שאין כה"ג מעכב ונוכל להקריב בלעדיו א. ומ"ש מיוחס כהונה, נראה דלק"מ להר"ח ז"ל דמאן

גדל, ואונקלוס תרגמו ע"ש קטורת בוסמין ט. אע"כ ס"ל להי"מ דנהי בהמ"ק נבנה על הר המוריה הידוע שגדל שם מור ובהא מיירי קרא בדברי הימים [דה"ב ג' א'], מ"מ עקידת יצחק לא ה' שם אלא בהר סיני, וארץ סנה קורא ארץ המוריה בקרא, והר סיני קורא במתני' [שם ט"ו ע"א] מי שענה לא"א בהר מורי, וע"ז דייק הש"ס מ"ט קרינן הכא לסיני מוריה, ואמר שמשם יצאה הוראה, וזה ברור בכוונתם. ולולי דמסתפינא הייתי מכריע דהיינו פלוגתא דאמוראי, מ"ד שמשם יצאה הוראה ס"ל סיני הוה, ומ"ד שמשם יצאה מורא לאר"ה ס"ל הר הבית היה:

מ"ש מ"ו הפלאה הגאון בפנים חדשות, שלו, בקרא [שמות ח' כ"ב] הן נזבח תועבת מצרים לעיניהם, ובפסוק גם אתה תתן בידינו [שם י' כ"ה], ובפסוק משכו [שם י"ב כ"א], שנתעורר עליו הדר"ג נ"י א. לפענ"ד לחלק בין הפרקים, דודאי אותן קרבנות שיעדו להקריב לה' בנתינו לי במדבר, ועליהם אמר פרעה זבחו לאלקיהם בארץ, אותן היו קרבנות גבוה ממש ואסור נעבד בעלי חיים אפי' אחר ביטול משום מיאוס לגבוה, והוצרך לומר מדמסרום לישראל לא נעבדו מעולם, אבל פסח מצרים שלא היה מזבח לזרוק דם, ע"ד מליצה ארז"ל [פסחים צ"ו ע"א] ג' מזבחות היו להם משקוף וב' מזוזות, אבל מזבח לא היה לא לזרוק ולא להקטיר, וכמדומה לי אכלו את החלבים והאימורים א, בכלל ואכלו את הבשר בלילה הזה, ונהי נעבד לע"ז נאסר להם אבל אחר ביטול לא שייך מיאוס לגבוה, משו"ה גבי משכו לא הזכיר מ"ו צ"ל אלא ביטול ולא שלא נעבדו כלל, ועמקו מחשבות רבינו הפלאה וצ"ל:

בצפייתי צפיתי ששיבני אדוני עמ"ש בענין ל"ג בעומר ומנהגיהם, ועל כל הנ"ל ישמיעני בחסדו ורב טובו ויבשרני מטובו, וטוב אלקי על

(ט) רש"י שם בבאור התרגום.

(י) צ"ל: יפות.

(יא) תורף ח"י של הפנים יפות דצאנס של המצרים היו נעבד ואסור להקריב, ואף שנכרי שמוכר לישראל ע"ז מבטלה בכך, כיון שהישראל אינו עובדה אלא ישחטנה, אך ישראל במצרים היו ע"ז, ולכך נאמר משכו ידכם מע"ז, ועי"ז יועיל לקיחתם מהמצרים לבטל איסורו, וע"ז הקשה הגאון ראז"מ דהא מ"מ לגבוה נשאר באיסורו כיון דמאס.

(יב) כ"כ רבינו חננאל, אולם המאירי כתב: יראה מכאן שצלאום בשפורד ושרפום לשם גבוה.

(א) קטע מוסגר זה נשמט בדפוס, והועתק לכאז מספר

לקוטי תשובות (לונדון - תשכ"ה) ע' ק"י.

(ב) שם איתא: אמר לבוא לירושלים.

(ג) בקובץ תשובות (ירושלים - תשנ"ג) סי' נ"ט הביא מרן קושית רע"א: "איך יעשה באבנט דכהן הדיוט דפליגי [יומא י"ב ע"א] אי הוא אבנטו של כה"ג או לא, ולא איפסקא הלכתא". ובליקוטי הערות אות ה' ד"ה אבנט, הביא בשם החתן סופר ליישב דאף אם הוא כלאים מ"מ מותר משום שלבישתו לכונת מצוה ולא ליהנות, וכה"ג אינו עובר משום כלאים. ושם גם נר"נ מצד דאם אבנטו של כה"ג זה הוא אבנטו של כה"ד א"כ בעינן תכלת וליכא, ע"ש.

רשאי לחדש דבר אלא לשעה לא לקיום. והי' נ"ל דהיינו דכתיב [שמות כ"ה ט'] ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו, פירש"י לדורות, והוא מש"ס פ"ב דשבועות [י"ד סע"ב], ועיין רמב"ן שהקשה. ולפענ"ד דקאי אהתחלת הקרא ככל אשר אני מראה אותך עתה כן תעשו לדורות ע"פ אשר אני מראה בכול בנין ובנין אראה איך יעשה זה משונה מזה, א"כ הרי העיד הקב"ה מתחלה שישכיל בכתב מידו לנביאיו, ואין כאן דבר שחידשו נביאיו נגד דין תורה. אך קשה מהארון דבית שני. נ"ל מש"ה כתיב [שם כ"ב] ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרובים, לומר טעם הארון והכרובים הוא רק עיקור לצורך מקום מועד לדבר עם מרע"ה מבין ב' הכרובים, וכשארין נביא כמרע"ה הראוי להוועד עמו מבין שני הכרובים אין הארון מעכב. ואם יש אתו דבר אלקים יודיעני:

והריני חתנו כבנו חותם בברכה:

תשובה רלו

שיל"ת, פ"ב עש"ק ער"ח אב קצ"ב לפ"ק.
ידאה בנחמה בעיר ה' שמה ה"ה ידידי הרב המאה"ג המופלג מהו' יודא, נ"י אב"ד דק"ק רעמא יע"א:

יקרתו הגיעני מגילה עפה כתובה פנים ואחור, צלל במים אדירים והעלה חר"ז בש"ס ופוסקים מענין לענין, ושרש דבריו בנידון שאלה אחת אשר ז"ל אשה אחת וז' בניה, אשר במות בעלה ואביהם עמדו איזה יחידי סגולה המתנדבים בעם ופסקו להם סך ידוע קצוב לכל שנה על משך זמן ג' שנים רצופות, וכן עשו כדבריהם עד סוף שנתים ימים שאז נשאת האשה לאיש אמיד, באופן שכל בניה מתפרנסים עם כל צרכיהם מהם אצל אבי[הם] חורגם ומהם אצל קרובי האשה, והן עתה ממאנים המתנדבים לתת עוד קצבתם, בטענה שלא ע"ד כן נדרו אדעתא שתינשא לאיש, רק אם תחזיק אצלה כל בניה בימי מיגר אלמנותה כל משך ג'

לימא לן דלא יקריב אחזקה, ונחמ"י בן חכל"י דהוי ליה כהנים מיוחדים היה מגאל השארית מן הכהונה עד יעמוד הכהן לאורים ותומים [נחמ"י ז' ס"ה], וקידושין ס"ט ע"ב], אבל לעכב הקרבה בשביל זה מאן לימא. ומהרי"ו סי' קצ"ג שכ' שאין נותנים חלה לכהן קטן משום דלא ברי לן, ומהרש"ל ביש"ש פ"ה דב"ק סי' ל"ה החמיר בזה שלא ליתן חרמים לכהן בזה"ז, ועיין מג"א סס"י תנ"ז, היינו שלא ליתן לו, ויעב"ץ ח"א סי' קנ"ה החמיר בפדיון בכורים ע"ש. אבל להקריב דקיימ"ל [קדושין ס"ו ע"ב] בריך ה' חילו אפי' חללים שבהם, א"כ אפי' אי קמי שמיא גליא שנתחללה אמו הרי כל מה שהקריב כשר, למה נעכב מלהקריב ולא נסמוך על חזקת כשרות אמו וחזקת כהונתו. אע"ג דיש לדחות דדוקא אם הוא בן כהן בודאי רק שנודע לו אח"כ שאמו היתה גרושה או חללה, נמצא הוא כהן חלל אבל מזרע כהן הוא, ע"ז נאמר בריך ה' חילו, אבל אנחנו ניחוש שמא הכהן הזה בן גוים הוא שבא על אמו. זהו ודאי ליתא, דאפי' לפמ"ש מהרש"ל ע"י שמדות וגזרות רובם נתקלקלו, היינו נשים שנאנסו ונתחללו, אבל לעולם רוב בעילות מהבעל, והבן המתחייב אחר אביו הרי הוא בנו ודאי רק ספק חלל, ולזה מהני בריך ה' חילו. ועיין היטב שו"ת מהרי"ט ח"א סי' קמ"ח קמ"ט השייך לכאן:

ע"ב לפענ"ד לא צריכים לכהן מיוחד, ונאכל שם מן הפסחים עכ"פ, שהותר טומאה בציבור

בער"פ, ול"צ לשקלים ולא לכהן הגדול. ובהדי שותא, מאז היה צל"ע למ"ד ארון גלה לבבל [יומא נ"ג ע"ב], א"כ למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבוא ואף מקום מקדש וכדעת הראב"ד [ה' בית הבחירה פ"ו הי"ד], עיין מג"א סוף הל' ט"ב [סי' תקס"א סק"ב], ועיין פ"ב דשבועות [ט"ז ע"א], א"כ מנ"ל בבית שני לבנות בהמ"ק בלי ארון וכרובים. בלא"ה יש לתמוה על כמה שינויים בכלים ובבנין ממשכן ומזבח של מרע"ה, וגם בנין בית שני שנוי מהראשון, ובנין שעתידי כנבואת יחזקאל שנוי מכל הנ"ל, אע"ג הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל [דה"א כ"ח י"ט], ע"פ נביא, מ"מ הא אין נביא

דכיון שאינו במקומו א"א לקדש בו - ליקוטי הערות, ע"ש.
(ח) וכ"כ ביתר ביאור בחת"ס עה"ת פ' תרומה ד"ה ככל (הב'), ובשו"ת אר"ח סי' ר"ח ד"ה ע"כ דברי הרב.
(א) ה"ה הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, ושאלתו נדפסה בספרו שו"ת מהרי"א חיו"ד סי' ש"ל.

(ד) ע"ע ח"י כתובות (פיעטרוקוב) כ"ה ע"ב ד"ה והנה בפ"ב, וקובץ תשובות סי' ס' ד"ה אבל לולי.
(ה) ביש"ש שם: נתבלבלו.
(ו) בקרבן פסח.
(ז) יש שהעירו ע"ז מנין לומר שלקידוש הבית בעינן ארון וכרובים. ואת"ל דבעינו א"כ תיקשי גם למ"ד במקומו נגנו.

יש עכב בהקטרה לרד להקטיר קטורת אחריה, וא"כ ליכא למיפרך דלא לכתוב כלל וכסה. ואולי י"ל דס"ל להרמב"א דאפי' כי נוקמי לפי הור"א אזהרה דואל יכא כ"א בענן רק על הביאה מ"מ ממילא מוכח דמעלה עשן מעכב את ההקטרה ששרי בביאותיו לשאר העבודות אינו לרד למעלה עשן ורק בביאותו להקטיר אסור לו לכתוב כ"א במעלה עשן ובל"ז חייב מיתה א"כ מוכח דמעלה עשן מעכב בגוף עבודת ההקטרה וידון כביאה ריקנית וחייב מיתה, וא"כ שוב. פריך הש"ס שפיר כ"ל. ואם כנים אכתנו בדברינו אלה וכוונה זו כנים לדברי הרמב"א שבאמרו כיון דאיכא אזהרה ממילא משמע שהוא מעכב כוונתו כיון דאיכא אזהרה על הביאה ממילא משמע שהוא מעכב בעבודת ההקטרה, א"כ אין להוסיף מדבריו האי כלל דכל שהוא בלא לא בעי שנה עליו הכתוב לעכב כהשעה"מ דלא לענין לשון לאו הכתוב בגוף העבודה משמע אלא לענין הלאו דביאה דדנו רחמנא כביאה ריקנית ולא שייך כלל לדעלמא. אך פשטות הדברים אינם מורים כן ודחוק הוא ובגוף קושייתנו ל"ע :

והרמב"א נראה שפסק כרב אפי' דחד למזה וחד לעכב ולא כרבא דחד למיתה וחד לאזהרה, דלרביא דאמר דלא יכא כ"א בענן אזהרה היו לוקין עליו והרמב"א ז"ל לא מנאו בפ"ט מסנהדרין ה"ב במזין מחייבי מיתה בידש שהן בליט שלוקין עליהן, ולכאורה אין לדנו כאן כי משעה דאף דהאיסור הוא בחיבור מ"מ ע"י ההכנסה הוא עובר והיו כקונה חמץ בפסח ואיך. ויעוי' בלח"מ (פ"ה מעוה"כ הלכה כ"ה) מה שעמד על דברי הרמב"א שם, ומה נראה לכאורה דמפס כמחא מאידך לוקימותו שבימא ואכמ"ל. והנני ידיו הדושים באהבה מוקירו ומכבדו :

מחבר התוס'

סימן כב.

בענין ריצוי ציץ.

(א) גרסינן ביומא (דף ז' ע"ב) **זיץ בין שישו על מנחו בין שאינו על מנחו מרלה דברי ר' שמעון ר' יהודה אומר עודנו על מנחו מרלה אין עודנו על מנחו אינו מרלה אחר לו ר"ש כהן גדול ביוה"כ יוכיח שאין עודנו על מנחו ומרלה אחר לו ר"י הנח לכהן גדול ביוה"כ שטומאה הותרה לו בלבד. וקשה לי לרב דימי דאמר לקמן (דף ע"ב ע"ב) בגדים שבהן גדול משמש בהן משוח מלחמה משמש בהן שנאמר ובגדי הקודש אשר לאהרן יהיו לבגיו אחרייו למי שבה בגדולה אחרייו, אי"כ מאי פריך ר"ש כה"ג ביוה"כ יוכיח הרי אפשר שכשעה שהכה"ג עובד בבגדי לבן ילבוש משוח מלחמה ח' בגדים וירלה. וכ"כ דלר"י דאמר דוקא עודנו על מנחו מרלה ה"נ לא ירלה כשאור על מנח משוח מלחמה דבהן גדול דוקא בעינן, ז"ל דלמ"ד משמש בח' הרי הוא נמי ככהן גדול ועבודתו כשרה גם ביוה"כ כמבואר התם בסוגיא דאמרינן ואי איתא מיחזא חיי וסי"נ בודאי ירלה, וא"כ מוכח מה דאיתא שובד בח' בגדים וקשה לרב דימי. ויעוי' בבוריות (דף י"ב ע"ב) דממעטין משוח מלחמה שאינו מקריב אונן מדכתוב כי חר שמן משחח א' עליו עליו ולא על חצירו ומרובה בבגדים לא ממעטין וכתב רש"י מפני שהוא בכלל כהונה גדולה לאסוקי משוח מלחמה דלאו בכלל כהונה גדולה הוא, וי"ל דכתב הכי רק להבדיל דס"ל דעובד בד' בגדים אכל למ"ד דעובד בח' אה"כ שהוא בכלל כהונה גדולה. אמנם בתוס' הרא"ש שם פירש דלא כרש"י אלא דמשויה לא ממעטין מרובה בגדים משום דמשמע דמעט אחר משוח כמותו אכל לא מרובה בגדים ועוד דמרובה בגדים הוי בכלל ומן המקדש לא ינא ששרי הוא משמש במקדש ככהונה גדולה, ולפ"י נראה דלמ"ד משמש בח' הרי הוא נמי משמש במקדש ככהונה גדולה, ולמירון זה ה"י ראי' למעט גם מרובה בגדים שאינו מקריב אונן למ"ד משוח מלחמה עובד בח' דשקולין הן ויבואו שניהם, וי"ל דלד"ד ימא כתי' הראשון דמעט משוח כמותו. וכ"כ דמגופי דקרא מוכח שאינו ככה"ג מדאילנטיך למיכתב אשר יונק על ראשו שמן המשחה לרבות משוח**

באיסור ביאה ריקנית עונן דעילל עמי הקטרת וה"נ משכחת לה שלא בביאה כלל וככה"ג הוא דאילנטיך קרא דפונש דוכסה ענן הקטרת לחייב מיתה אהקטרה בפני ענמה בדליכא חיוב משום ביאה, וא"כ האיד קאי ע"ז האזהרה דכי בענן והרי באזהרה להדיא כתיב ואל יכא ובפירוש חלי רחמנא האיסור עם הביאה ונמלא שאין האזהרה והעונש שווין, ומנלן שהיא אזהרה על הקטרה. ענמה ולמירון כה דכיון דיש אזהרה לאו מעכבא דילמא אהקטרה ענמה ליכא אלא מזה דוכסה ענן הקטרת וכיון שכן אין מעלה עשן מעכב באמת את ההקטרה וכי בענן הוי אזהרה על הביאה שלא יבוא בלא מעלה עשן, דהשתא אי לאו האי קרא משום ביאה ריקנית לא ה"י חייב דמקרא דוכסה לא הוה ידעינן אלא מזה ולא לעכב ונמלא דכשבא בלא מעלה עשן לא הוה ביאה ריקנית ואילנטיך קרא דואל יכא כ"א בענן להוסיף על הביאה בלא מעלה עשן, דבשלמא לרב אפי' דכי בענן לא הוי אזהרה ואינו נמשך לאל יכא ניחא דלא נאמר ב' ביאה וי"ל דקאי לענין הקטרה אבל לרבא דנמשך לאל יכא קשה. אמנם לפי מ"ס המו"ק שם (ד"ה ותיפוק) דרבא נפיק ל' עכובא מקרא אחרינא אפי' שפיר, דהשתא ע"כ ז"ל דאזהרה דואל יכא כ"א בענן. להוסיף על הקטרה בפני ענמה בזה, דאלו להוסיף על ביאה בלא מעלה עשן לא לרד קרא, דכיון דכתיב בבר קרא דוכסה ענן הקטרת לאסור הקטרה בלא מעלה עשן והוא מעכב כ"ל מקרא אחרינא ממילא מחייב משום ביאה ריקנית כדמוכח הש"ס ותיפוק ל' כו'. אבל כ"ז הוא רק להוסיף דעכובא לרבא ידעינן מקרא אחרינא משא"כ להרמב"א דעכובא לרבא ידעינן רק מאזהרה דואל יכא ואל"ה ה"א וכסה למזה שוב יקשה כ"ל. ואף דאיכא לדחוקי דמסתברא דאזהרה דואל יכא קאי על הקטרה משום דמזיט עונש מיתה עליה ולכן מוקמינן להאי קרא לאזהרה, מ"מ אכתי יקשה להור"א דפריך ותיפוק ל' כו' דלא לכתוב עונש מיתה בקרא דוכסה ומכ"ש לפת"ש הרמב"א דלרבא הוי קושיית הש"ס דלא לכתוב כלל קרא דוכסה א"כ מהיכי תיתי לן למיפקא לקרא דואל יכא כ"א בענן מפשטי' ולאוקמי' בהקטרה נימא דקאי רק על הביאה ובהקטרה ליכא לא עכוב ולא מזה, וא"כ לרד קרא דוכסה כי היכי דנוקים גם לאזהרה ע"ז וליעכב. ואכתי יש מקום לבט"ד לדחוק ולומר דלהור"א דסבר הש"ס דבכל הקטרה חסירה איכא גם ביאה שלא לצורך ופריך דאין נ"מ משום מאי יתחייב מיתה משום ביאה או משום הקטרה לא איכפת לן גם בזה אי נוקים נמי לאזהרה לביאה למד ולא להקטרה, והיינו נמי דפריך דלא לכתוב וכסה ונוקים גם לאזהרה לביאה ובהקטרה ענמה באמת לא יהא איסור כלל דמ"מ יתחייב מיתה משום ביאה דהא אזהר קרא ואל יכא כ"א בענן וכתיב לעיל מי"י ולא ימות. ואף דכתב רש"י דואל ימות דכתיב בקרא קמא לאו אחריו ענן כתיב אלא אביאה ריקנית וא"כ לא יתחייב מיתה כלל דהשתא דלא כתיב וכסה אין כאן ביאה ריקנית, היינו דוקא למסקנא דכי בענן קאי על הקטרה דמשכחת לה באיסור ביאה כלל ממילא לא ימות דכתיב גבי ביאה לא קאי עלי', משא"כ לשם דקיימין הסתא דלפי הור"א הוה אמרינן דכי בענן הוי נמי אזהרה על הביאה שלא במעלה עשן ה"נ דואל ימות. דלעיל מי"י קאי גם ע"ז. והא דקרי לה הש"ס ביאה ריקנית ה"י לפ"מ דנקיטין עכ"ו באמת דמעלה עשן מעכב בהקטרה, א"כ כיון דנימא דאסרה תורה ביאה בלא מעלה עשן ה"נ מקרי כביאה ריקנית ועיקר כוונת הש"ס הרי הוי דהחיוב הוא משום ביאה ולא משום הקטרה. אבל כ"ז אינו דדוקא למאי דמפרשין דפירכת הש"ס היא רק על עונש המיתה דלא לכתוב בהקטרה אבל באיסור ההקטרה ידעינן עכובא שפיר פריך דאין נ"מ לניחא משום מאי יתחייב מיתה ב"ש משום ביאה או משום הקטרה, אבל למאי דתימא דלא לכתוב וכסה כלל ונוקים גם האזהרה לביאה למד ועל הקטרה אין איסור כלל ליכא למיפרך ולא מידי, דהרי נ"מ טובא לרינא אס עבר והקטיר בלא מעלה עשן, דאי תימא דאזהרה קאי רק על הביאה ועל הקטרה ענמה אין עכוב כלל נברא חייב מיתה וידי קטורת ילא, משא"כ אם

12/09/2018 11:00:00

בהוריות שם אשר יולק על ראשו שמן המשחה זה משוח מלחמה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים זה מרובה בגדים היינו משום דבמשוח מלחמה איכא מיהא גם משיחה ועל מרובה בגדים לא שייך:

(ג) ונ"ל לומר בהקדם דברי הרמב"ם (פ"י מכלאים הל"ב) כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה אפילו במקדש לוקין מפני האבנט שהוא כלאים ולא הותרו בו אלא בשעת עבודה שהיא מלוא עשה כלילית, והראב"ד כתב עליו טעה בזה שהרי אמרו ביומא כו' במקדש אפילו שלא בשעת עבודה מותר ומאי דקאמר מפני האבנט שהוא כלאים אינו דאטו מושן ואפוד מי לית בהו כלאים עכ"ל. והשאלה אריה (ס"ז כ"ט) הקשה על ש' הרמב"ם דהא דהותר כלאים בבגדי כהונה הוא רק משום עשה דוחה ל"ת א"כ הא"ך אמרינן בעלמא דכהן גדול אס' רלה לעבוד כל השנה הרשות בידו והרי למד בפ"ק דיומא (דף ו') דאבנטו של כהן הדיוט אי' של בוך אי' ליכא שום כלאים בבגדי כהונה של כהן הדיוט ובבגדי כהונה של כ"ג ה' כלאים שבאבנטו של כ"ג בכל השנה כו"ע מודו דהו' של כלאים וא"כ הא"ך הוא עובד כל השנה בח' בגדים בכלאים משום עשה דוחה ל"ת והרי אפשר לקיים את שניהם הוא דהקרבן יכול ליקרב ע"י כהן הדיוט שלא באיסור כלאים כדאמרינן בשבט (דף קל"ג ע"א) גבי מילה בלרעת ואי' איכא אחר ליעבד אחר דאריש בן לקיש כו', ואפילו למד דאבנטו של כהן הדיוט אי' נמי של כלאים מ"מ בכה"ד ליכא כלאים אלא באבנט לחוד ובכ"ג ה' עוד בגדים של כלאים לבר מאבנט ועובר בל"ת על כל בגד ובגד:

וראיתי לש"צ הגאון מהרי"ד ז"ל בספרו בית הלוי ח"א (ס"י י') שכתב לתרץ קושיה האג"א דמה שאמר יכול לקיים בלא דחיי' לא מקרי אפשר לקיים את שניהם כיון שגם עליו רובלת מלוא זו ואס' יקיימו אחר הרי לא יקיימו הוא, והא דפריך הש"ס בשבת ואי' איכא אחר ליעבד אחר היינו דליעבד אחר בשליחותו של אבי הבן דנמלא דאבי הבן מקיים המלוא ביכ"ב שלא בדחיית ל"ת, אבל היכא שיקיימה אחר לכפשי' בלא דחיי' מותר לו לקיים בדחיי' וכל כי האי לא מקרי אפשר לקיים שניהם. אבל לדעמי יש להביא רא' שלא כדבריו מרש"י שבת (דף כ"ד ע"ב) לבדו למעוטי מילה שלא בזמנה דלא דמיא שבת וי"ט כו' וממילא שמעינן מינה דמלוא שאין זמנה קבוע ויכול לעשוה למחר אינה דוחה יו"ט עכ"ל, ובתו"י הקשו וז"ל וא"ת הקד' אמוראי דסברי דיו"ט ל"ת גרידא יולק מהבא דלא דמי עשה את ל"ת כו' ושמא מינן לא יולק לפי שיכול לעשות אחר יו"ט עכ"ל. והנה מילת הבן מוטלת על האב רק עד שיגדיל ומשהגדיל נפטר האב והוא עלמו מחויב בה כמבואר בפיה"מ להרמב"ם ס"פ ר"א דמילה, וא"כ הא"ך אמרינן הכא דמסורה אין מילה שלב"ז דוחה יו"ט משום דאפשר לעשותה למחר והרי משכחת לה מילה שלב"ז שא"ל לעשותה למחר כגון שנשחטה מילתו עד י"ג שנה וה' יו"ט יום האחרון מקטנותו ואס' ימתין למחר לא יקיים עוד אביו את המלוא לעולם אלא הוא עלמו יקיימה וא"כ לגבי מלוא האב הו' כא"ל לעשותה למחר לפי דברי הגאון הנ"ל, ובט"כ דלאו היינו טעמא דקרא דלבדו משום דאפשר לעשותה למחר אלא דגז"כ הוא שאין מילה שלב"ז דוחה יו"ט ואפילו א"ל לעשות למחר, וכן יולק מהבא דאין עשה דוחה ל"ת כקושיה התו"י. אע"כ דאף שהאב נפטר למחר מהמלוא ולא יקיימה הוא מ"מ המלוא עלמה מיהא חתקיים גם למחר ע"י הבן ומשו"ה לא דמיא יו"ט, דכל שהמלוא חתקיים באחר שלא ע"י דחיי' לא אמרינן שיבוא זה ויקיימה ע"י דחיי', דרק קיום המלוא הוא דדחי ולא משגיחין אס' ע"י איש זה או אחר וכמו שחפ"ס השאג"א. ועיין מ"ש בסיון א':

(ד) והנ"ל לתרץ בפשיטות דפ"ח מהל' כלי המקדש הל' י"א י"ב כתב הרמב"ם בגדי כהונה מותר ליהנות בהן לפיכך לובשם ביום עבודתו ואפילו שלא בשעת עבודה חוץ מן האבנט מפני שהוא שטעני, אסור לכהן הדיוט ללבוש אלא בשעת עבודה עכ"ל. הרי להדיא דלא אסור אלא לכהן הדיוט אבל לכ"ג באמת שרי ללבוש תמיד ואין מקום לקושיה השאג"א, ומיזבז נמי קושיה

משוח מלחמה לענין ה' דברים ההמורים בפרשה, ז"ל דה"כ כתב רחמנא ומלא את ידו ללבוש הבגדים למרובה בגדים וזה בודאי הו' כהן גדול, אלא דלהכי אינטיך משום דהו"ל דאיתו בה' דברים אלו כמו שאינו כפר העולם דבר וה"ל למשוח מלחמה:

(ב) ויר"נ הגאון מהררי"י ראבינאוויץ נ"י אבד"ק פאניוועז כתב אלי ליישב דאף דכהן גדול ריבוי בגדים מקדש אותו כמו משיחה מ"מ משיח מלחמה אפי' למד דמשמש בח' אין הליבשה מקדשתו אלא משיחה, כמו שאמרו בש"ס מוכרח דהעיקר הוא המלחמה אלא דכל שנמשח שוב משיג קדושת כ"ג לענין עבודה אבל לקדושת הבגדים אין מקום במשוח מלחמה, וא"כ בימי בית שני שנגנו שמן המשחה לא ה' כלל משוח מלחמה ושפיר פריך ר"ס כה"ג ביה"כ יוכיח בבית שני שלא ה' משוח מלחמה ומ"מ ה' ריבוי. ואין לומר דעבודתו מחנכת דהיינו קריאת שמע ישראל כו' דע"כ אין עבודה מחנכת אלא דבר שהוא אסור לר' ויכיר שהוא משום כהונתו אבל קריאת שמע ישראל הוא רק מלוא במשוח מלחמה אבל האמירה בעלמא אין איסור בזה אין מקום לומר שהחנק, עכ"ל. והנה עיקר החידוש דמשעה שנגנו שמן המשחה לא ה' משוח מלחמה מלמדי בם' מנחת מיוחד (מלוא ק"ז), אבל הוא כתב לה רק לזידן דקיי"ל דמשוח מלחמה עובד בד' בגדים דלא שייך ב' ריבוי בגדים ולריך משיחה דוקא, אבל למד דעובד בח' אדקבא נראה דשייך ב' ריבוי בגדים. כמו"כ כגז' שם דלא שייך לומר עבודתו מחנכתו כיון שעובד ככהן הדיוט היינו בד', ולומר שעבודתו שעובד במלחמה דהיינו מ"ש ונגש הכהן כו' נתחנך אין סברא כלל. ואני תמה במאי דתלו משוח מלחמה רק בשעת מליחות שמן המשחה ואמאי לא שייך ב' ריבוי בגדים, הרי לכו"ע כשהוא נשאל נשאל בח' בגדים וגם זה ילפינן מקרא דובגדי הקודש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למי שבה בגדולה אחריו כמבואר בירושלמי הוריות (פ"ג ה"ב) ומגילה (פ"א ה"י). ונהי דבזמן בית שני ניחא דלא ה' או גם אורים ותומים כמבואר ביומא (דף כ"א ע"ב) ויעו"י בראב"ד (פ"ד מביה הבחירה ה"א) וא"כ לא ה' לובש לישאל, ואפי' לש' החום' והרמב"ם שם דהו' אור"ה גם בבית שני דאל"ה ה' כ"ג מחוסר בגדים מ"מ לא הו' משיבין ומשו"ה לא הו' נשאלין בהן עוד כמבואר בחום' וברמב"ם שם וא"כ לא ה' לורך למשוח מלחמה ללבוש ח' בגדים כד' לישאל ואפי' אס' לבש נראה שאינו מתקדש על ידן כיון דשלא ללורך הן לו, מ"מ בסוף ימי בית ראשון שנגנו כבר שמן המשחה בימות יאשיהו וא"ת אחי הו' דהא אמרינן דרק במקדש שני לא הו' וכ"כ מריטב"א יומא שם שהקשה אמאי חני רק ה' דברים שבין מקדש ראשון למקדש שני והרי איכא נמי שמן המשחה ותי' דלא חשיב ל' מפני שאף בבית ראשון לא ה' תמיד שכבר נגנו בימי יאשיהו וא"כ א"ת דחשיב בה במשחה דברים ע"כ דהו' כל ימי בית ראשון, וא"כ ה' אפשר למשוח מלחמה להתרבות בריבוי בגדים בכדי לישאל בהן אע"כ דלא הו' שמן המשחה, ושלא בדיוק הוא מאי דתלי רק בשמן המשחה והוא רק לזמן בית שני וידעתי שש לחלק בדחוקים דדוקא בריבוי בגדים שלעבודה מתקדש וכדומה אבל אין דעתי נוחה מזה. ועוד אני מהרהר דאפ"ל דגם מה שנשאל הו' כעין עבודה להתחנך בזה גופא וכן לענין שמקרא לבישה הבגדים לעבודה ולי"ע. ומ"ש הגאון הנ"ל דמשום דעיקר משיחתו למלחמה לא שייך ב' ריבוי בגדים לא ידענא מאי תלי בזה כ"כ, ואדרבא נראה לכאורה פשוט דמהני ב' ריבוי בגדים דביומא שם מבואר דלמ"ד עובד בח' ראוי י"ל לעבודת יוה"כ וכתב רש"י דכתיב ביוה"כ וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידו וכל מילוי ידים ע"י הבגדים הוא כו', והנה אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידו או או קאמר קרא דבחד מינייהו סגי או במשיחה או בריבוי בגדים, ויעו"י ברמב"ם (פ"ד מכלי המקדש ה' י') דרק לכתחלה בעינן שניהם, ואמרינן ביומא (דף ה' ע"א) ה' וקש משיחה לריבוי, וא"כ א"ך אפ"ל דגם משוח מלחמה בכל' האי קרא והרי מילוי ידים לחוד לא מהני ב', אע"כ דגם משוח מלחמה מהני ריבוי בגדים. והא דאמרינן

לסמוך על הגם כיון דה' חשש בטומאת
מת וכמ"ש התוס' ישנים ריש יומא הג"ל.
מימ יל דיד לאחר שנגנו שמן המשחה
מימות יאשיהו ואילך. אבל בזמן שה'
שמן המשחה לפ"ד התוס' ישנים יומא (ד'
י"ב) דה' במה מתכין אותו ובזמן שה'
שמן המשחה היו מתכין אותו בשעה'
וכן מבואר בח' המאירי שם וגראה דס"ל
דה' מעכב שה' אסור לו לפשות עבודה
בלא זה דאליכ נראה דאסור למשוח
בשה"מ ביה"כ לפ"מ דמבואר בח' הרמ"ע
מפאנו דא"ד שבת וכ"כ במק"א דהטעם
כיון דע"י שמה"מ נעשה כה"ג לעולם
וא"א להסתלק מקדושתו אי תיקון גברא
והוי מלאכה דאורייתא אמנם הרמ"ע ס"ל
דלא ה' מעכב ס"ל דא"ד שבת אמנם
דעת התוס' והמאירי דה' מעכב ולכן
ס"ל דה' מושחין ביה"כ בשעה"מ אם
נמצא פסול בראשון. ומעתה נראה דיד
אם ה' נטמא בטומאת הגוף אבל בנטמא
בטומאת מת כיון דבדלייתא אחר קי"ל
דטומאה דחוי' בליכור והכא א"א להיות
אחר כ"א ע"י חילול שבת ה"ל כאילו
ליכא כה"ג אחר ושוב אמרינן טומאה דחוי'
בליכור ולכן אף לפ"ד התוס' ישנים דאף
בנטמא בטומאת מת מתקינן כה"ג אחר
ה"ד לאחר שנגנו שמן המשחה אבל בזמן
שה' שהמ"ש מודים התוס' ישנים דה'
כה"ג עובד בטומאה. וא"ש דברי המדרש
דא"ל דנתכהנו בחייו איכ אם ה' נטמא
אהרן בטומאת מת ה' עושה אהרן עבודה
כיון דה' לריכס למשוח אותם בשעה"מ
להתכהן ככה"ג דה' שגמשהו בעת
פנתכהנו היינו רק בקדושת כה"ד. אמנם
כשנתחנו לכה"ג היו לריכס משיחה חדשה
איכ ביה"כ לא ה' אפשר למשוח אותם
וה' משמש אהרן. אמנם פיד"ו שנתכהנו
בחי' אביהם אם נטמא אהרן שימש
אלעזר:

אמנם מה שיש עוד לע"י ב' המדרש
דאמאי אחר דוקא אם נטמא
אהרן אמאי לא קאמר בפשיטות שאם

עבד הם עבודה היו לריכין לעבוד בשמונה
בגדים ככה"ג וכמו דס"ל לר"מ בכהן
שעבר דמלות כה"ג עליו ונרור הדבר
דלר"מ אם הכהן שעבר רולה לעבוד
עבודה עובד בשמונה בגדים:

ומה שגלענ"ד בזה עפ"מ דמבואר ברש"י
ז"ל פ' קרח בקרא דזאת פשו קחו
לכם מחתות. מה ראה לומר להם כך.
ק' אמר להם בדיני העמים יש להם נמוסים
הרבה וס' אנו אין לנו אלא ד' אחד
תורה אחת ומזבח אחד וכה"ג אחד ואחם
ר"ג איש מבקשים כה"ג אף אני רולה
בק' הא לכם תשמיש חביב מכל הא
הקטורת וס' עכ"ל רש"י ז"ל:

ולבאורה ל"ע מזה על מ"ד דס"ל
ויכחו על פני בחייו הא
כלל הוא שליכא אלא כה"ג אחד וא"ד
נעשין הם כה"ג בחי' אביהם שיה' בנ"ח
שלשה כהנים גדולים. וגראה דזה קשיא
ל' להמדרש לכן מפרש דזה בודאי א"א
שיה' ביחד ג' כהנים גדולים רק דאי
נטמא אהרן ה' אלעזר משמש ככה"ג
וכן כשנטמא אלעזר שימש איתמר. אבל
שימשו שלשה כה"ג ביחד זה א"א דאין
לט אלא כה"ג אחד:

וזה מקרוב הערנו כבוד יד"ג הרב
המוכח בדד"ץ וועלווי"ץ נ"י
דומ"ל מקאלי"ש בהא דאמר ר"ש בפשיטות
כה"ג ביה"כ יוכיח שאין עודהו על מלחו
ומרלה דנראה לבאורה דאין שום מליאות
שיה' על מלחו והא משכח"ל לר"מ בכהן
שעבר דעובד בשמונה בגדים ככה"ג איכ
משכח"ל דיש כהן שעבר ג"כ ובשעה
שממש הכה"ג לפני ולפנים הולך הכה"ג
שעבר בשמונה בגדים והוי עודהו על מלחו
של כה"ג ומרלה על טומאה שאירע בפנים
והוא הערה נכונה. והרב הג"ל ראה
להוכיח מזה דאם נימא דלריך עודהו על
מלחו דוקא ובלא"ה אינו מרלה לריך
שיה' יכול לעבוד עבודה זו שמרלה עלי'
בהל"ץ. אבל אם הוא עבודה דלפני ולפנים
שאינם כשרה אלא ב' בגדים אינו יכול
ככה"ג

חמנים שלשה כה"ג אבל כשנטמא אהרן
וה' לריך אלעזר לעבוד טוב עבד כל
ימיו ככה"ג אף כשה' אהרן ג"כ חזי
לעבודה וקאי המדרש אליבא דר"י דס"ל
דשני א"ר לא לכה"ג ולא לכה"ד. דהכא לא
ה" כן אלא כשנטמא אהרן שימש אלעזר
טוב תמיד וכן כשנטמא אלעזר טוב שימש
איתמר תמיד דזה אינו בגדר מינוי ג'
כהנים גדולים כיון דה' ע"י שנפסל
הראשון וה"ה לר"מ דס"ל דשני כל מלות
כה"ג עליו עובד אפי' בלא נטמא
הראשון רק אם הראשון לא ירצה לעבוד
בשאר ימות השנה יכול השני לעבוד
בשמונה בגדים. ויש להאריך הרבה בזה
בבירור הפלוגמא שבין ר"מ ור"י בשני אם
מסלקין אותו באמת מכה"ג לר"י כמ"ש
הפני' בחי' מגילה (דף ט' ע"ב) ד"ה
א"ס שאז י"ל דלר"מ ג"כ עבודתו כשרה
רק בדיעבד או בנטמא הכהן גדול אבל
בלא"ה אף שמלות כה"ג עליו אסור לו
לעבוד עבודת כה"ג משא"כ א"ג כמו
שנראה מגדולי הראשונים ז"ל דגם לר"י
דינו ככה"ג אלא שאינו עובד נראה דלר"מ
עובד לכתחילה ג"כ ככה"ג אפי' דלא
נטמא הראשון והבן כי קלרנו וסמכנו
על המע". אמנם בעיקר דבר זה שכתבו
דעכ"פ בב"א ממש א"א שישמשו שני
כה"ג. זה נראה נכון מאד בס"ד. ובעיקר
פירושא דפלוגמא ר"מ ור"י הג"ל הארכנו
במ' שכתבו בדיני ירושה ברכות וסו"ב
ואכ"מ :

א"ה לחלויב לבב התלמידים
אכתוב בזה איורה הערות
בדיני בכור חשידי לסדר חיים :

ב) בבב' בכורות (דף ד' ע"ב) איתמר
ר"יח אמר קדשו בטורות במדבר
ר"ל אמר ל"ק בטורות במדבר ר"יח
אמר קדשו בטורות במדבר דרחמנא אמר
ליקדשו כדכתיב קדש לי כל בשר ור"ל
אמר ל"ק בכורות במדבר מדכתיב וה' כי
ביאך

הכה"ג לרצות כיון דכמות שהוא לבוש
פחה א"א לעבוד עבודה זו ובטורה זו
לא משכחיל שיהי' הליץ על מלחו אינו
מרצה וגם במחשבתו עלה הסברא הג"ל.
אלא שיש לעי' בה לס"ד התוס' דאפי'
למ"ד דדוקא עודה על מלחו מרצה מ"מ
א"ל אלא ל"ן גרידא ולא שאר בגדי
כהונה ואפי' אינו לובש שום בגד"כ אלא
הליץ מרצה אפי' דלא חזי לעבודה כמות
שהוא עתה בהליץ הזה שיהי' מחוסר
בגדים ועבודתו פסולה מ"מ מרצה אם
נטמא הקרבן אלא כהן העובד אלמא דלא
חלי' כלל אם יכול לעבוד עבודה זו
שמרצה עלי'. ואם כי יש לחלק
דהכא עכ"פ חזי ללבוש הח' בגדים
ולעבוד עבודה זו. מ"מ עדיין יש לעי'
מפרה אדומה למה דק"ל דליץ מרצה
על טומאת התהום ובפרה הרי אף כה"ג
א"י לעבוד כ"א בר' בגדים א"כ אטו
נימא דבפרה אדומה שיעשה אותה כה"ד
ויהי' טומאת התהום לא ירצה הליץ (ויש
הרבה לעי' בזה אם בפרה אדומה שייך
ריצוי ל"ן ועי' בזה בפ' חוקת ואכ"מ)
למ"ד דרק עודה על מלחו מרצה :

אמנם העיקר נלעג"ד בזה דשני כה"ג
שיעשו עבודה בבית אחת ויהי'
על שניהם שם כה"ג זה לא משכחת לה
כלל ולכן בשעה שעובד הכה"ג לפני ולפנים
א"י כהן שעבר לשמש בשמונה בגדים
ושהי' בכלל כה"ג שנימא דהוי עודה
על מלחו וירצה על הטומאה שבפנים.
וגדולה מזו מבואר במדרש כאן דאע"פ
שנתכהנו בחייו מ"מ לא שמשו אם לא
נטמא אהרן והיינו כג"ל דשני כה"ג וכ"ש
שלשה כה"ג בב"א שיעשו עבודה בפועל
אין לנו וא"כ מכ"ש שאין להם לשמש
בב"א ממש ככה"ג זה בבגדי לבן וזה
בבגדי זהב. הן אחת כי במדרש י"ל
פירוש אחר דזה אחת אפי' דנתכהנו
בחי' של אהרן מ"מ לא התחילו לעבוד
ככה"ג כ"ז ספי' ראוי לכתחילה אין

אינו כגירסא דידן וכמו שכתבתי בפ' זה נשמו צפירוס המשנה: בבת הראב"ד שכל איסורי ספיקות מו"ם וכו' אמר אברהם אמת הוא זה וכו'. מה שהקשה הראב"ד דספיקא לאורייתא למומרא *ל"ל שחז"ל שאמרו כן הם אמרו דספק זה יהא לקולא מפני שהוא מילתא דלא שכיחא:

בח הלוקח בלי צמר מן הנכרי וכו'.

משנה וירושלמי בפ"ט
דכלאים:

במ הרואה בלאים של תורה על הבירו
ובו'. צפרק מי שממו (97)

(י"ט) ומפרשין שעמא משום דלחין חכמה ואין
הכונה ואין ענה לגדל לר' במקום שיש חיול
הרסו ואין חולקין כבוד לרב. ומ"ש ואפילו
היה שולמו חכמה. י' ללמוד כי כמה שחברו
על זה כל במקום שיש חיול השם אין חולקין
כבוד לרב. ומ"ש ולמה נדחה בהשב אחידה וכו'.
מחלש מ"ש והעמלתם מהם פעמים שהיה מחלש
וכו' (בבבן) וכן ואין לפי כבודו וכו'. אמאי ר'
הכונה ואין ענה וכו' שחלתי להם דכמיני והעמלתם
וילגמר מינה איסורא ממנומא לא לייפין. ומ"ש
ולמה נדחה בעומלתא מח וכו'. שם מ"ש ולחיותו
מחלש מ"ל הרי שזהו הולך לשטות לא פסחו
למחולת לא חזי' וכו' כול שם שחלוי מימנא וכו'.
כך אינו מיטמא למח מחלש מ"ל ולחיותו לשטות
הוא דחוי מיטמא אכל מיטמא הוא למח מחלש
ואמאי וכו' שחלתי להם דכמיני ולחיותו. ומ"ש שיש
לדקדק עב' לא כחבו רס' והוספות. ומ"ש אכל
דב' שאינורו מדבריהם וכו' שם:

ל הלובש כלאים או המתכסה בו לוקה.
פשוט הוא: היה לבוש בכלאים

[illegible]

ללא תחן מכשול אין לוקחין עליו משום דהוי ללא

מלכיות. ועוד קשה דלפ"י אי יומא דקרי צ"י
 יר לאחר קשיא רישא אמאי המלכיות אינו לוקה
 יא למה לוקה הלוכא אע"פ שלא עשה מעשה
 גבי ניקף. ולענין תמיה קמאי אפשר לומר שם
 טור ולא דמי לתער לא יעבור על ראשו דההוא

ה' לא אשתדרי ומשמע דכל שלא בשעת עבודה
מ' מהל' ט"מ הי"ב:

פשתן. או בגד פשתן שאבד בו חוט של צמר. הרי זה
לא ימכרנו לנכרי שמא ימכרנו הנכרי לישראל. ולא
יעשנו מדרעת לחמור שמא ימצא אותו אחר ויקרענו
מעל המדרעת וילבשנו שהרי אין הכלאים ניכר בו.
וכיצד תקנת בגד זה. צובעו שאין הצמר והפשתים
בצבע אחד ומיד הוא ניכר לו ושוטמו. ואם לא
הרי זה מותר שמא נשמש והלך לו שהרי
לא מצאו. *וכבר בארנו

בהלכות ביאות אסורות שכל איסור
ספקות מדברי סופרים ודפיכך
הקלו בספק: **בָּח** הלוך כלי צמר
מן הנכרי צריך לבדקו יפה יפה שמה
תפורין בפשתן: **במ** הראה

כלאים של תורה על חבירו אפילו היה מהלך בשוק קופץ לו וקורעו עליו מיד. ואפילו היה רבו שלמדו חכמה. שאין כבוד הבריות דוחה איסור לא תעשה המפורש בתורה. ולמה נדחה בהשב אברה מפני שהוא ללאו של ממון. ולמה נדחה בטומאת מת הואיל ופרט הכתוב ולאחותו. מפי השמועה למדו לאחותו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. אבל דבר שאיסורו מדבריהם הרי הוא נדחה מפני כבוד הבריות בכל מקום. ואע"פ שכתוב בתורה לא תסור מן הדבר הרי לאו זה נדחה מפני כבוד הבריות. לפיכך אם היה עליו ששעטנו של דבריהם אינו קורעו עליו בשוק ואינו פושטו בשוק עד שמגיע לביתו ואם היה של תורה פושטו מיד: ה' הלוש כלאים או המתכסה בו לוקה. היה הלוש בכלאים כל היום כולו אינו לוקה אלא אחת. הוציא ראשו מן הבגד והחזירו הוציא ראשו והחזירו אע"פ שלא פשט הבגד כולו הרי זה חייב על כל אחת ואחת. כמה דברים אמורים שהוא חייב אחת כל היום כשהתרו בו התראה אחת. אבל אם התרו בו ואמרו לך פשוט פשוט והוא לבוש בו ושהה כדי לפשוט וללבוש אחר שהתרו בו הרי זה חייב על כל שהייה ושהייה שהתרו בו עליה ואע"פ שלא פשט: ה' המלביש את חבירו כלאים אם היה הלוש מויד הלוש לוקה והמלביש עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול. ואם לא ידע הלוש שהבגד הוא כלאים והיה המלביש מויד המלביש

לוקה והלויש פטור: **לכ** *כהנים
 שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת
 עבודה אפילו במקדש לוקין מפני
 האבנט

השגת הראב"ד
 *כהנים שלבשו בגדי כהונה
 ובג' א"ל טעם מה שסי'
 אמרו צינאם בפקק כל על כהן
 גדול במקדש אפילו שלא בשעת

[illegible][illegible]

(*) עי' מ"ט צב"מ

וכבר ביארנו בחלכות ביאות אסורות וכו'. השיג עליו הראשון ד"ו ז"ל אמת הוא שכל הספקות אינם של מורה מיהו קי"ל כל ספק איסורא דחורייאם לחומרא ודנינן לקולא ע"כ. ואני אומר צריכי נשמר מזה הקושיא וכמו וליפכין הקלו בספק זה כלומר אע"פ שאל הקלו בזה הספק צריכי נשמר מהוא קרוב לודאי שאם היה שם כלאים על ידי צניעה היה נכבד אלף אלפי נשמות והלך לו:

בַּח הַלֹּקֶה כִּי צִמְרָן מִן הַנְּחִבִּים וְכו'.

פ"ט משה הנרסין והנרסין

וכו' לא ילגז בהם שם שיבדוק והטעם לפי

השפתן מזה בכל מקום ולפיכך כלם תריסין

בדקס:

פֶּשֶׁתָּן. או בגד פשתן שאבן

לא ימכרנו לנכרי שמוא

יעשנו מרדעת לחמור שמוא

מיל המרדעת וילרצונו

כט ה'רואה כלאים של תורה וכו' פ' מי שמתו מומרת דרב יהודה ונבינו גורם המולא כלאים פושטון אפי' בשוק ולא גרים המולא כלאים צננדי ושמעתי ליה דלא קאי על הלוש צננדי אלא על איניש דעלמא שראה כלאים על חבירו, ומה שאמר קורעו למד כן מההיא עובדא דרב אלא דהא אהיה מוי לך אמתא דהוא לבשה כדעלמא בשוקא קס קרעה מיה ומסתברא דלוי רשאי לקרועי אפי' רס. הוא רואה לפושטון, ומה שכתב ואפי' יהי רצו. למד מן מדמסיים דה אין כהנה ואין כהונה אלא עלה לגמל ה' כל מקום שיש חלול השם אין מולקין כבוד לרב והפוסקים אחרונים חולקים על דביתו דבין זה ועיין בדבריכם כי לא צמחי אלא לבשר דברי רבינו ז"ל:

ולמה נדחה בהשב אברה וכו'. דלמכיון דקן ואינו לפי כבודו פטור מפני שהוא לנו של ממון ואין לו שיעור שידחה כבוד הוקן מפני ממנו של זה: ולמה נדחה בבטומיה מיה. כלומר של מלוה: ואע"פ שכתוב בתורה וכו'. זה צרכות וטעמא דכיון שאינו פטורש במורה אלא כלל לכל מילי דרצון אכסיה הוא קרא לפיכך נדחה מפני כבוד הבריות:

ל הלוּבֹש בְּכֵלָאִים. וְאָע"פ דְּכִמְדִּין לֹא תִלְבַּשׁ
שַׁעֲמֹנ כְּחֵיל לֹא יַעֲלֶה עֲלֶיךָ וְדַרְסוּ
אֲבָל אִתָּה מַצִּיעוּ מַחֲמִין: הִיִּה לְבוּשׁ בְּכֵלָאִים כָּל
יְהוֹם וּבֹרֵי. כָּל זֶה מְפֹרֵשׁ בְּפִקֵּחַ אֱלֹן בֶּן הַלִּקְוִין:
לֹא הַמְלִיכִישׁ אֵת הַיְּבִדֵּי בְּכֵלָאִים וּבֹרֵי.
סִינְאָל כְּזוֹ כַּחַב גְּבִי הַמַּעֲמָל
אֵת הַכֶּהֱן וְתַמָּה עֵלְיוּ וְרֵאשֵׁי ז"ל אֵי דִיעֲנֵה מִינֵן
מַלְקוּת זֶה לְמַלְכִּישׁ דְּלֹא תִלְבַּשׁ אֲלוֹבֶשׁ קָפִי וְסִי
דַּרְס מִי לֹא תִלְבַּשׁ אֲ"כ פִּטְלוֹי הַלְבוּשׁ מִי מוֹדִי
לִקְהָה הַמְלִיכִישׁ גַּם הוּא דֹלֵק וְלֹא שִׁכְלָלוּת מִיּוֹן
דְּחִמְדִּי גְּבִיר קָפִי ע"כ. וְנִלְמַד לְמַדְּכָה הַיְּבִידִי קִרְיִין
צִיה לֹא תִלְבַּשׁ לֹא קִרְיִין צִיה אֵל תִּלְבַּשׁ דְּחִרְמִי
דְּסַתְמִין יִנְהֹר אֲבָל הֵיכָל דְּלֹא קִרְיִין צִיה לֹא תִלְבַּשׁ
קִרְיִין צִיה שְׁפִיר אֵל תִּלְבַּשׁ וְדִכְוֹחִיה גְּבִי הַמַּעֲמָל
אֵת הַכֶּהֱן קִרְיִין צִיה לֹא מִיטְמָא וְלֹא תַטְמָא
וְיִמְלֵא דְּשִׁטְטֹה מֵה' אֱלֹן רִצִּיט דְּהַמְלִיכִישׁ לִקְהָה
שְׁכָן כַּחַב פ"ה מֵה' אֵל הַמַּעֲמָל אֵת הַיְּמִיר אֵם
אֵת הַיְּמִיר מוֹדִי לִקְהָה וְזֶה שַׁעֲמֹל עֵצִיב מִשּׁוּם
וְלִפְטִי עוֹר לֹא חֲתָן מִכְשָׁל וְאֵם הִיִּה הַיְּמִיר שׁוּגֵג
לֹא שַׁעֲמֹל מוֹדִי אֵל אֲחֵד מֵהֶם לִקְהָה וְנִלְמַד
לִקְהָה הַמַּעֲמָל אֵת הַיְּמִיר לִפִּי שַׁעֲמֹל וְטַמָּא רֵשָׁא
קִרְיִי אִינוּ לִקְהָה עַד שִׁיטְמָא מַדְעוּהוּ ע"כ:
לִב הַכְּהִיִּם שִׁלְבֹשׁ בְּגִידֵי כְּהוֹנֵה וּבֹרֵי. כַּכֵּר
הַשִּׁינֹן הַרְכָּשׁ ז"ל פ"ה מֵה' אֵל

חייב כל היום אבל ההוא דהויא ראשו פשיטא דאינו חייב עכ"ל"א אלא אם כן המר
לא המלביש את חבריו וכו'. מוספמא צפרא אלו הן הלוקין אלא שנראה שהיא כמוס
הוא כלמאם והיה המלביש מויד המלביש לוחה ויחמץ לוחה הא לא כמי

שכללות. וכן הוא עלמו כחב כסמוך עובר משום ולפי עור לא הוק מכול משמע דאין
לא יבדילו ופארמין ג' ו' מיון ג' ש' מיר שיש מלה מחלגת משום דאין חער לא חער
ועלם ו' כחבו כסבורים ו' שאל להסר' לא ו' ציני להסבורו וומהי על ה' העל'
שאם אחר הלבישו דליכא למימ' שא"א להסר' להלבישו אא"כ צימן הליבש עלמו ילדד גופו
שקוב רבינו דמדאפקינהו רחמנא לליבש ומליבש בחד מינה חד מפשטתה וחד מקרי ביה אין
לא חררי ו' ביה דאין

לב בהנים שלבשו וכו'. צריש ערכין (דף ג'): דכהנים דאשמרי כלאים לגביהו וכו'.

משנה למלך

פ"י לב בהנים שלכשו בגדי כהונה וכו'. עיין לקמן פ"ז מהל' כלי המקדש דין י"ב:

זרעים. הלכות כלאים פ"י

כלי המקדש והעובדים בו וכבר הארכתי שם והוכחתי שרבינו סמך על סוגיית פ"ק דערכין ובפרק בל לו משמע כדברי הראב"ד ומירמתי לדעת רבינו דלא קשו אהדדי ע"ש. והכא חדש הראב"ד ו"ל וז"ל ומאי דקאמר מפני האבנט שהוא כלאים אינו דאטו חשן ואפוד מי לית זהו כלאים ע"כ. ויש למרן דאבנט היה מרוקס נמר ורך היה אבל חשן ואפוד ארוגים היו ואפשר שהיו קשים ואינם כלאים. עוד ו"ל דלגבי כ"ג דכתיב ביה ומן המקדש לא ילא הותר כלאים לגביה אבל כהן הדיוט לא הותר לו אלא בשעת עבודה כדמשמע בסוגיית ערכין. ומיהו בתוספתא משמע כדברי הראב"ד דתניא ובגדי כהנים ובגדי כ"ג אין בהם משום כלאים ובגדי כ"ג היוצא בהם למדינה חייב ובמקדש בין לשרת ובין שלא לשרת פטור מפני שהם ראויים לעבודה ע"כ. ואפשר לחלק לדעת רבינו דיקא של כ"ג בין לשרת פטור לפי שכל שעה שירצה היה עובד אבל בגדי כהן הדיוט בשעת עבודה פטור ושלל בשעת עבודה חייב ולא תסמוך על מה שכתבתי הכא עד שמעמוד על מה שכתבתי בהלכות כלי המקדש: סליק הלכות בלאים. וסדר פרקיו כפי סדר התנא בלאי זרעים שהוא כולל כל מיני זרעים. ואח"כ בלאי הכרם שהוא בקרקע. ואח"כ בלאי בהמה שכולל כל מיני בהמה. ואח"כ בלאי בגדים שהוא בנמר ובפשתים לבד:

עבודה מותר ומאי דקאמר (נמי) מפני האבנט שהוא כלאים אינו דאטו חשן ואפוד מי לית זהו כלאים:

האבנט שהוא כלאים ולא הותרו בו אלא בשעת עבודה שהיא מצות עשה בציצית:

סליקו להו הלכות כלאים במ"ד

אפילו במקדש אסור דאם לא כן לא היה לאפלוגי אלא בין מקדש לחוץ למקדש: **ובתב** הראב"ד א"א טעה בזה שהרי אמרו ציומא פ' בל לו כ"ג וכו'. וי"ל שמה שהקשה מדאמרין כר"פ בל לו בגדי כהונה היוצא בהם למדינה אסור ובמקדש בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר וי"ל דהתם לאו משום כלאים קאמר אלא משום משתמש בבגדי קדש וכדמסיים בה מפני שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם אבל הבגד של כהונה שיש בו כלאים **שלל** בשעת עבודה במקדש אע"ג דלית ביה משום משתמש בבגדי כהונה משום כלאים מיהא לית ביה. ומ"ש עוד ומאי דקאמר נמי מפני האבנט שהוא כלאים אינו דאטו חשן ואפוד מי לית זהו כלאים עכ"ל. איני יודע איך כתב בלשון הזה דאטו משום דהוי חשן כלאים אבנט אינו כלאים והכי הל"ל אטו ליכא כלאים אלא אבנט הא חשן ואפוד נמי איכא בהו כלאים. וזהו מירוצו מבואר דרבינו לא נקט מילתיה בבגדי כ"ג שאינו לובש אלא מומים ימימה אלא בבגדי כהן הדיוט מיירי שהם נוהגים תמיד דיקא נמי קחני כהנים שלבשו בגדי כהונה. אבל אי קשיא הא קשיא דאמרין בפרק בל לו בגדי כהונה קשים הם אלא כלאים. וי"ל דלא אמרין כן אלא להנעה דלא מיתסרא אלא מדרבנן אבל להעלאה דאסירא מדאורייתא אפילו בקשין אסור וכן משמע במה (שכתבתי) דאיתא בריש ערכין:

סליקו להו הלכות בלאים במ"ד

01/09/2018

הלכות מתנות עניים

יש בכללן שלש עשרה מצות. שבע מצות עשה. ושש מצות לא תעשה:

וזה הוא פרמן:

(א) להניח פאה: (ב) שלא יכלה אותה: (ג) להניח לקט: (ד) שלא ילקט הלקט: (ה) לעזוב עוללות הכרם: (ו) שלא יעולל הכרם: (ז) לעזוב פרט הכרם: (ח) שלא ילקט פרט הכרם: (ט) להניח שכחה: (י) שלא ישוב לקחת השכחה: (יא) להפריש מעשר לעניים: (יב) ליתן צדקה כמסת יד: (יג) שלא יאמץ לבבו על העניים:

וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

פרק א א הקוצר את שדהו וכו'. כבר כתבתי לעיל למה פתח בכלאים. והשאלה הדר לנסר המנא דפתח הסדר בפאה שבה פתח הכתוב בפ' קדושים ובפ"ד מנן הפאה ניתנת במחזור לקרקע דכתיב מעוזב דמשמע שינה לפניהם וכתיב לא תכלה פאת שדך וגו' ובת"כ פ' קדושים לא תכלה פאת שדך ואין פאה אלא מחמת כלי ואין פאה אלא שיש לה שם ואין פאה אלא בסוף מבאין אמרו נותן בין בתחלה בין בסוף בין באמצע ובכלל שלל יפחות באחרונה אחד מששים: אחר הקוצר ואחר התולש וכו'. בת"כ אין לי אלא קוצר תולש מנין ת"ל לקצור קוטף מנין ת"ל קצירך אין לי אלא מבואה קטניות מנין ת"ל בארנכס חילנות מנין ת"ל שדך. ואם תשאל הכא כתיב פאת שדך וגבי הראש נמי פאת ראשכם מאי שנא דהכא סגי ליה פאה אחת בכל השדה ומ"ש התם שצריך להניח שמי פאות שאם גלה הפאה אחת לוקה אע"פ שהניח הפאה השנייה, משום דלגבי שדה כתיב לא תכלה פאת שדך ובכילוי תלה רחמנא וגבי פאת הראש כתיב לא תקיפו פאת ראשכם ואם הקיף פאה אחת לוקה ואם הקיף כל הראש נמי לוקה שמים דהקפת כל הראש שמה הקפה:

ב ובשם שמניח בשדה וכו'. פ"ק דפאה כלל אמרו בפאה כל שהוא אוכל וגומר וכו'. ובאילן האוב והחרובין והשקדים הגפנים והרמונים והזיתים והתמרים חייבין בפאה וא"כ מה שכתב רבינו כך מניח באילנות אינו כולל כל מיני אילנות והכי משמע נמי מת"כ דיליף לה לאילנות מריצוא דשדך:

עבר וקצר את כל השדה וכו'. שם במשנה לעולם הוא נותן משום פאה ופטור מן המעשרות ומניח בהגזול עמים מנחת פאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן העומרים מפרש מן הכרי עד שלא מרחו מרחו מעשר ונותן משום ר' ישמעאל אמרו אף מפרש מן העסקה ונותן לו ויליף לה ר' ישמעאל דכתיב מעוזב ימירה. ורבינו הוסיף ואפוא פת דכיון דכתיב מעוזב ימירה לומר דלא קני ליה בשינוי מה לי חד שינוי מה לי תרי שינויי הילכך אפילו אפוא נותן לו מן הפת:

ג אבד כל הקציר שקצר וכו'. כל לאו שניתק לעשה אם קיים העשה שבו פטור ואם לא קיימו לוקה והכי מנן פרק אלו הן הלוקין זה הכלל כל מנחת לא מעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה כלומר אם קיים עשה שבה ואע"פ שבזמן שהתרו בו הוי התרואה ספק שמה התרואה כן כתב רבינו פט"ו מהלכות סנהדרין וז"ע דהא קי"ל כר' יוחנן דאמר התרואה ספק לא שמה התרואה. וי"ל דמודה ר' יוחנן בהתרואה כו' שהרי ודאי עובר בזה שמה שעה על לאו והספק אינו אלא אם ילקה או לא כנ"ל:

ד וכן בלקט בשקוצר ומאלם וכו'. במשנה פ"ד אי זהו לקט הנושר בשעת הקצירה:

עבודה. הלכות כלי המקדש פ"ח

ומה תלמוד לומר והניחם שם שלא ישתמש בהם יה"כ אחר ופסק כח"ק:
ו **מבגדי** בהנים הדיוטים שבלו וכו'. משנה בר"פ החליל (דף נ"א). ומ"ש וכתנות
 כהנים הדיוטים שבלו היו עושין מהם פתילות למנורת תמיד. נפרק כמה
 מדליקין (דף כ"א). תני רמי בר חמא פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת
 אין מדליקין בהם במקדש משום שנאמר להעלות
 נר תמיד וכו'. שם שם שלחם עולה מאלה ולא
 שם שלחם עולה על ידי ד"א תנן מכללי מכנסים כהנים
 ומתמיניהם היו מפקיעין ומהם מדליקין שמתח
 בית השואבה שאני מ"ש דמי רבה בר מנחם
 בגדיהם שבלו מפקיעין אותם ומהם היו
 עושים פתילות למקדש מאי לאו דכלאים לא דבין
 ופירש"י המייניהם כתיב ואת האבנט שם משור
 ותכלת וזרמנן וק"ל תכלת עמרל הוא ותניא
 לעיל לענין שבת הוסיפו עליהם של זמר לפיכך
 וקמי מדליקין בהם במקדש. בית השואבה שאני
 דלא כתיב בה להעלות ולא דאורייתא היא. מאי
 לאו דכלאים כגון אבנט עכ"ל. ודייק רבינו כמנהג
 כהנים למעט אבנט דאין עושין מהם פתילות
 למנורת תמיד משום דאית בהו עמרל ואין להדליק
 בהם למנורת התמיד ומכנסים תנן דבשמתח בית
 השואבה מדליקין בהם ולא נשאר לפתילות מנור
 התמיד כ"א כמנהג ומלפני זרין טעם למה
 השמיט רבינו מלפניו ואפשר דתנא כמנהג והוא
 הדין למלפניו א"י נמי משום דמלפניו דקום
 ציורם ולא חוו לפתילות לכן דממיתם:
ז **כל** בגדי הכהנים וכו'. בפ"ג דיומא (דף
 ל"ה): וצירושלמי פרק רביעי דשקלים
 (הלכה א'). ומה שכתב וכן כל כלי השרת ועני
 המערכה שמסרן יחיד לנזכר הרי הם כשרים אף
 כל קרבנות הנזכר וכו'. עני המערכה בסוף
 תעניות (דף כ"ח). אמרין זמן עני הכהנים
 ששעלו בני הגולה לא מלאו ענים בלשכה עמדו
 אלו והתנדבו משלהם וצומצומא פרק שני דשקלים
 כל קרבנות הנזכר מתנדבו מעצמן כשרים וכלכל
 שימסרו לנזכר *ולמד רבינו מזה לכלי שרת
 ועני המערכה שזרין שימסרו לנזכר:
ח **בגדי** כהנים הדיוטים וכו'. נפרק ה'
 דתמיד (דף ל"ב): תנן חלונות היו
 שם וכתיב עליהם תשמישי הכלים ובסוף החליל
 (דף נ"ו). תנן בילגה חלונה סחומה וכתיב שם
 רבינו כיבא כמה שכתב כאן:
ט **ולמה** עשו ד' חלונות לכל משמר וכו'.

(* ואני אומר שמפורש הוא בצירושלמי דשקלים (הלכה ו') דנהדיא איתא ההם לא נמלאו כלי שרת
 באים משל יחיד כהדא דמיא אשה שעשה כחונת לנזה צריכה למסור לנזכר וכו'.)

י **ב"ג** מניח בגדי וזה בלשכה שלו וכו'. **יא** **בגדי** כהונה מותר ליהנות בהם
 וכו'. צעיר דאפיטא בר"פ ב"ג (דף ס"ט). ומ"ש חוץ מן האבנט וכו'.
 שם ובפ"ק דתמיד אהא דתנן לא היו ישינים בבגדי קדש אלא פושטין ומקפלין ומניחין תחת
 ראשיהם אמרין (דף כ"ו). נהי דנימנו ליהנות בהם חיפוק ליה משום איסורא דכלאים הניחא
 למ"ד אבנטו של כ"ג בשאר ימות השנה לא זהו
 אבנטו של כהן הדיוט אלא למ"ד אבנטו של כ"ג
 זהו אבנטו של כהן הדיוט כלומר דשל הדיוט היו
 של כלאים מאי איכא למימר וכבר נתבאר בר"פ
 זה שרבינו פוסק כמ"ד דאבנטו של כהן הדיוט
 היו של כלאים ואע"ג דאסיק התם רב אשי דבגדי
 כהונה לית בהו משום כלאים משום דקשים הם
 היינו לענין האעה אבל לנזכר אפילו שהם קשים
 אסור ולפיכך כתב רבינו דאבנט אסור לכהן הדיוט
 לנזכר אלא בשעת עבודה והוא הדין לכהן גדול
 בשאר ימות השנה שאו אבנטו כלאים כשל כהן
 הדיוט ולא נקט רבינו כהן הדיוט אלא לאפוקי
 כהן גדול ציה"כ: ובתב הרב"ד א"א לא מחזור
 מן הגמרא הכי אלא כל היום מותר במקדש עד
 כאן לשונו. ונראה שטעמו משום דמיימי שם
 בגמרא ברייתא דקמי בגדי כהונה היוצא בהם
 למדינה אסור ובמקדש בין בשעת עבודה בין
 שלא בשעת עבודה מותר ומשמע להרב רבי
 אברהם בן דוד דמקמי ומני בגדי כהונה אף
 אבנט בכלל ומשמע ליה דבכל ענין שרי להו אף
 משום כלאים ורבינו משמע ליה דהאי ברייתא
 לאו לענין היתר כלאים מיתניא אלא לענין היתר
 הגאס בגדי כהונה וכדמסיים בה מפני שבגדי
 כהונה נימנו ליהנות בהן אבל היתר אבנט שהוא
 כלאים אינו אלא בשעת עבודה בלכד וכדאמרין
 בריש ערכין (דף ג'): בהדיא גבי כלאים דאשחרי
 גבי כהנים נהי דאשחרי צעירן עבודה בלא עידן
 עבודה לא אשחרי ויש לתמוה על הרב"ד מההיא
 דערכין וצריך לדחוק ולומר שהוא מפרש דעידן
 עבודה לאו דוקא אלא הוה ליה כאילו אמר
 במקדש אלא משום דבמקדש דשריין שלא בשעת
 עבודה טעמא משום דמקום עבודה הוא מגו
 דאשחרי בשעת עבודה אשחרי אף שלא בשעת
 עבודה מש"ה נקט צעירן עבודה ומפני שראה
 הרב"ד חולשת דברים אלו לא כתב דבריו כגור
 אומר להשיג:
יב **אין** הכהנים לובשים לעבודה אלא
 צמר ופשתים בלבד. נרפ"ט
 דכלאים (משנה א').

יג **ומ"ש** וכל מקום שנאמר בתורה שש או בר הוא הפשתים והוא הבוץ. נפרק
 ב"ל לו (דף ע"א): ובפ"ג דזבחים (דף י"ח):

משנה למלך
 משום דאין צו ממש וכדאיתא בפרק כל שעה (דף כ"ו). אבל הלוקח פתילת של הקדש ומדליקה פשיטא
 שאין לך מועיל גדול מזה. אשר על כן נ"ל דמירורו של ר"י הוא בהנטרפות מה שכתבו בתחילה דלכ
 ב"ד מתנה עליהם אלא שהקשו דמה צורך יש להם להתנות ולזה חייך ר"י דהואיל ולכבוד הקרבן היו
 עושין צורך קרבן חשיב ומשום האי צורך קרבן התנו והתירו דומיא דההיא דמלת ועלים דמשום צורך
 קרבן התנו והתירו הכא נמי צורך קרבן חשיב ומש"ה התנו והתירו. ומ"ש מן ולא נשאר לפתילות
 התמיד כי אם כחנות ומלפניו כו'. עיין בתוס' פרק החליל (דף נ"א). ד"ה מכללי וכו'.
ז **כל** בגדי הכהנים אינם באים אלא משל צבור כו'. כתב מנחם בפ"ג דיומא ואני תמה ע"ז דפ"ג
 דיומא (דף ל"ה): אמרין תני רב יהודה ואמר ליה רב שמואל בר יהודה אחר שכלתה עבודה
 ציור כהן שעשה לו אמו כחנות לזכרה ועובד בה עבודה יחיד וכלכל שימסרנה לציור פשיטא מהו
 דתימא ליתום שמה לא ימסרנה יפה קמ"ל. והנה מסובגא זו נראה דדוקא לעבודת יחיד מהני מסירה
 לציור אבל לעבודת ציור לא ורבינו שם וכתב דיחיד שהתנדב בגד מבגדי כהונה מוסרו לציור ומותר
 ולא חילק בין עבודת יחיד לעבודת ציור. הן אמר דצירושלמי לא חילקו בין עבודת יחיד לעבודת ציור
 אף בש"ס דילן חילקין והוא חשיב ציור ש"ס דילן ופסקא דצירושלמי. ומה שכתבתי לעיל (*א"ה חמלאו
 בפ"י מהלכות שקלים יע"ש) בשם יש אומרים דלעולם דמסירה מהני אף לעבודת ציור ומאי דנקט
 עבודת יחיד לאו משום דחיישינן דלמא לא ימסרם אלא משום דהציור מקפידים בדבר שהוא עבודה
 ציור שלא יביא כי אם משלהם. עכ"ז דברי רבינו אינן מחייבים שהיה לו לפרש כל זה. והנראה אולי
 דרבינו דחה סוגיא זו דפ"ג דיומא דמשמע מינה דלעבודת ציור לא מהני מסירה מכל כל אותם הסוגיות
 שכתבנו לעיל דמוכח מינייהו דמסירה מהני לעבודת ציור דהיינו ההיא דבן צוכרי וההיא דנשים וצעדים
 וקטנים ששקלו וההיא דפ"ק דר"ה וההיא דמעילה דמכל הני מוכח דמסירה מהניא אף לקרבן ציור.
 ואפשר דס"ל דסוגיא זו דיומא אחי כאוקימתא קמייתא דרבא בפרק הצית והעליה דקאמר דרבנן ור"י
 דפליגי אי חיישינן דלמא לא ימסרם יפה ולרבנן חיישינן. אף כפי אוקימתא האחרת דפליגי אי חיישינן
 לבעלי זרועות דבר כהננו לעיל דלאוקימתא זו אפשר דרבנן מודו דלא חיישינן דלמא לא ימסרם ורבינו
 בהלכות שקלים פסק כאוקימתא זו יע"ש ואם נאמר דאף כפי אוקימתא זו ס"ל לרבנן דחיישינן דלמא
 לא ימסרם יפה ד"ל דרבינו ס"ל דיש לחלק דשאינו שומר וכמ"ה התוס' בפ"ק דר"ה אף בשאר דברים
 לא חיישינן. ואף דמסובגא דפ"ג דיומא משמע דלעבודת ציור חיישינן דמה אוקימתא מכה האחרות
 המורות הפך אותה הסוגיא ומה גם דצירושלמי קאמר בסתם דמסירה מהני לנבגי כהונה ומוכח ההם
 דמהני אף לעבודת ציור: **יא** **חוץ** מן האבנט כו'. עיין לעיל בסוף הלכות כלאים:
 ותכלת

סימן ג

שוב קושיית הראב"ד על הרמב"ם סוף ה' כלאים ושייך להסימנים המכוארים לעיל:

[א] הרמב"ם בסוף ה' כלאים [פ"י הל' ל"ב] כתב כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה אפי' במקדש לוקים מפני האבנט והראב"ד בהשגות הקשה על זה דכתב משום אבנט והרי גם בחושן ואפור הי' כלאים. ובאמת דבפ"ח מה' כלי המקדש [היי"א] כתב הרמב"ם וז"ל בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן כו' חרץ מן האבנט מפני שהוא שעטנז אסור לכהן הדיוט ללבושו הרי להדיא דקדק וכתב דאסור להדיוט ללבושו ומוכח מדבריו דבכהן גדול גם הוא מודה דמותר ללבוש בגדיו אפי' שלא לעבודה וא"כ ניחא הא דנקט אבנט:

[ב] וראיתי ברדב"ז חלק ב' בלשונות הרמב"ם סי' צ"ז שכתב לתרץ הא דנקט הרמב"ם רק אבנט משום דהחושן ואפור שהיו מכ"ח חוטין היו קשין ובקשין אין בו איסור כלאים אבל של אבנט לא הי' קשה והא דנקט הרמב"ם בה' כלי המקדש רק הדיוט הוי לאו דוקא וגם כהן גדול אסור בלבישת האבנט אלא משום דכהן גדול הא הי' לו ב' אבנטים א' של כל השנה והי' של כלאים וא' של יוה"כ ובו לא הי' כלאים ומש"ה תופס הרמב"ם הדיוט דאבנט שלו לעולם הי' של כלאים עכ"ל. ודבריו אלה נפלאים הם מאד חדא דהרי דעת הרמב"ם הוא כשיטת התוס' סוף פ"א דמס' ביצה [ט"ו ע"א ד"ה אלא בקשין] דהא דאמרינן דקשין אין בהם משום כלאים הוי רק לענין הצעה דהוי רק מדרבנן ולא גזרו בקשין אבל בלבישה והעלאה דהוי דאורייתא גם בקשין אסור מה"ת שכן כתב בפרק יוד מה' כלאים הלכה י"ג אבל בקשים כו' מותר לישב עליהם הרי דס"ל דבלבישה אסור ומשמע דמדאורייתא אסור מדלא כ' דגם בלבישה שאני קשין מרכין שאין לוקין עליהם. ועוד דמש"כ דהאבנט לא הי' קשה מבואר בגמרא להיפוך ביומא דף ס"ט דמביא שם הא דתנן [תמיד כ"ה ע"ב] לא היו ישנין בבגדי קודש אלא פושטין ומקפלין ומניחין תחת ראשיהן וקאמר לא תימא תחת ראשיהן אלא נגד ראשיהן והכי נמי מסתברא דאל"כ תיפוק ל' משום כלאים הניחא למ"ד [יומא ו' ע"א] אבנט של כהן גדול זהו אבנט של כהן הדיוט אלא למ"ד לא זהו אבנטו של הדיוט מאי איכא למימר וקאמר רב אשי לעולם תחת ראשיהן בגדי כהונה קשים הם הרי להדי' דעל האבנט קאמר דהיה קשה. ואדרבה מה דתפס

ל' הרדב"ז דהחושן ואיפוד היו קשין דבר זה לא נמצא בגמרא כלל ומצינו בדברי קצת מהראשונים להיפך דדעת רש"י ביומא דף ס"ט [ע"א ד"ה קשים] דכלאים קשין מותרים אפי' בלבישה והקשו עליו התוס' מהא דאיתא בערכין דף ג' [ע"ב] כהנים איצטריכא ל' סד"א הואיל ואשתרי להו כלאים והרי בגדי כהונה היו קשין והוכיחו מזה דאפי' בקשין איכא איסורא בלבישה מה"ת. והמאור סוף פ"א דביצה תי' שיטת רש"י וכתב דהא דאמרינן ביומא דבגדי כהונה הם קשין קאי רק על בגדי הדיוט דלא הי' בהם כלאים רק באבנט והוא הי' קשה. ובערכין קאי על כהן גדול דהיו כלאים גם בחושן ואיפוד והם לא היו קשין הרי דכתב ממש מהיפוך להיפוך מדברי הרדב"ז. ועוד דהרי התוס' הביאו במנחות דף מ' [ע"א ד"ה תכלת דברי התוספתא דתני בה בגדי כה"ג שיצא בהם במדינה חייב הרי להדי' דמחייב משום כלאים בשל כהן גדול. וא"כ ע"כ א' מהני ב' סברות מוכרחין או דשל כה"ג לא היו קשין או כהתוס' דגם קשין אסורין בלבישה מה"ת ואי אפשר כלל לומר כהרדב"ז דאמר הני ב' סברות ביחד דשל כה"ג הי' קשה וקשין מותר גם בלבישה וע"כ לא מצאתי מקום לדבריו ובודאי נראה ברור דגם הרמב"ם מודה דכה"ג מותר אפי' שלא לעבודה ומש"ה נקט רק אבנט. אמנם עיקר הדבר טעמא בעי דאמאי ס"ל דהדיוט אסור ללבוש שלא לעבודה וכה"ג מותר ובאיזה סברא חלוק הכה"ג מהדיוט לענין זה. והנראה דביומא דף ז' [ע"ב] פליגי ר' יהודה ור"ש בריצוי ציץ אם הא דציץ מרצה אי הוי רק בעודו על מצחו של כה"ג או תמיד מרצה. ומסתפקנא להך מ"ד דס"ל דאינו מרצה רק עודו על מצחו אי בעינן ג"כ שיהי' לבוש כל הבגדים שלו או סגי כשלוש רק הציץ לחודא. ולפי הסברא נראה דבעינן שיהי' לבוש כל הבגדים דהא בכמה דוכתין אמרינן [זבחים י"ז ע"ב] אין בגדיהם עליהם אין כהונתן עליהם א"כ הא גם אם לבש הציץ לחודא לא הוי כה"ג והוי כזר שלבש הציץ והך מ"ד הא ס"ל דאינו מרצה רק בעודו על מצחו של כה"ג דוקא. וא"כ ניחא הא דנקט הרמב"ם רק אבנט להדיוט דאיהו הא פסק דאינו מרצה רק עודו על מצחו וכמבואר בפרק ד' מה' ביאת מקדש [ה"ח] ומש"ה יכול ללבוש כל בגדיו אפי' בשעה שאינו עובד משום שמא יתרחש כעת איזה טומאה לאחיו הכהנים וירצה ומש"ה נקט רק הדיוט דוקא. והנראה סמוכין לסברתינו שכתבנו דבעינן לריצוי ציץ שילבש כל הבגדים דידוע דעת הר"ן בסוכה פ"ב [כ"ה ע"ב] וכן הוא דעת הגהות אשר"י פ"ב דסוכה סי' ו' דהא דאמרינן דהעוסק במצוה פטור מן

בר"ן סוף פ"א דביצה שכתב להדי' דבהצעה מלבד החשש דשמא תיכרוך איכא גם גזירה משום שמא יבא להתיר גם לבישה וכן בנדה דף (פ"א) [ס"א ע"ב] כתבו התוס' בד"ה (ו) לא דגזרו הצעה אטו לבישה וא"כ לדברינו דלבישה מודה רש"י דגם בקשין איכא איסורא דאורייתא א"כ מה הועיל רש"י בסברתו שכתב דהעלאה דומיא דלבישה דאית בו הנאה אסור דנהי דליכא חששה דשמא תיכרוך מ"מ ליתסר משום גזרה דלבישה. זה אינו קושיא כלל דהא גם בלא דברינו תיקשה כמו כן לשיטת התוס' דס"ל דבקשין איכא איסור דאורייתא בלבישה דאמאי לא גזרו בהצעה אטו לבישה וצ"ל דבקשין דאין רגילות כל כך בלבישה לא גזרו וכמו כן ס"ל לרש"י רק דהוי קשה ליה לרש"י דנהי דמשום גזירה ליכא משום דאין דרכו ללבושו מ"מ ליתסר משום הך חששה דשמא עתה בעת ששוכב עלי' יכרוך לו על בשרו ועל זה כתב רש"י דהעלאה דומיא דלבישה בעינן. ועוד דעיקר הסברא שכתב הר"ן דגזרו הצעה אטו לבישה אינו מוסכם וי"ל דגם הא דאסרו עשר מצעות הוי הכל רק משום שמא תיכרוך וכן כתבו התוס' בפסחים דף מ' [ע"ב] בד"ה (ו) לא יעשנו דגם הא דעשר מצעות הוי רק משום שמא תיכרוך וז"ל הרמב"ם בפרק יו"ד מה' כלאים הלכה י"ב ומדברי סופרים אפי' עשר מצעות זה על זה והתחתון כלאים אסור לישיב עליהם שמא תיכרוך כו' ועיין עוד בר"ן שם בביצה במה שמדקדק בלשון רש"י שכתב גבי עשר מצעות אסור לישן עליהם מדרבנן יעו"ש.

ובדברינו אלו נעמוד על החילוק שיש בין כה"ג לכהן הדיוט דלעיל בסי' ב' אות כ"ו הבאנו דברי

רש"י בקידושין דף ס"ו דס"ל דמשום הך סברא דלא ניתנה תורה למלאכי השרת ידעינן דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן ומותר אפי' ללבושן לכתחילה שלא לעבודה כלל יעו"ש וגם הבאנו שם באותו סימן דברי הרא"ש בה' ציצית שכתב דגם באיסור כלאים של בגדי כהונה הא שייך הך סברא דלא ניתנה תורה למאה"ש וא"כ נדקדק מזה דגם איסור כלאים הותרה לגמרי ולשיטת רש"י יש לנו להתיר משום הך סברא אפי' ללבושו לכתחילה שלא לעבודה. אבל לדברינו אינו דבשלמא לענין איסור נהנה מן הקדש דאסור גם בשוגג ובלא כוונה כלל שפיר ס"ל לרש"י דדייקנן שפיר כיון דבע"כ מוכרח לשהות זמן מה אחר העבודה ונהנה מהם א"כ בע"כ התירה התורה לגמרי הנאתן וממילא מותר גם ללבושן לכתחילה. אבל לענין כלאים דבגדי כהונה קשים הם ולא שייך בהו איסור כלאים רק היכא דאחשביה וא"כ במה דמוכרח לשהות

מעט אחר העבודה הא באותו שהיה ליכא לאיסור כלאים כלל דהא לא שייך לומר דאחשביה כיון דאותה השהיה מוכרחת היא וא"כ הא לא נוכל לדקדק מיניה דלגמרי הותרו כלאים בבגדים אלו ושפיר י"ל דאסורים ומ"מ היכא דלבושו לצורך עבודה אע"ג דהעבודה לא הוי רק מדרבנן וכמו בהך דנזיר דהאב מדיר את בנו גם למ"ד לחנכו מותר לעבוד דכיון דלבישתו הוי משום עבודה הא לא אחשביה כלל וממילא ליכא משום כלאים כלל דהוי קשין. והא דאמרין כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל ואשתרי כלאים גביהו אע"ג דהיכא דלא אחשביה ליכא לכלאים כלל מ"מ ניחא דהא כתבנו לעיל בשם המאור דהאי קאי על כה"ג דהחושן ואיפוד לא היו קשין וגם היכא דלא אחשביה הוי כלאים וא"כ בכה"ג הא נשארה הסברא הנ"ל דנדקדק מהא דלא ניתנה תורה למלאכי השרת דע"כ לגמרי התירה לו התורה כלאים בבגדים אלו ומש"ה באמת מותר לכה"ג גם בלבישה לכתחילה שלא לעבודה. והא דמסיים בערכין קמ"ל נהי דאשתרי בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשתרי אע"ג דהך סוגיא ע"כ איירי בכה"ג ואצלו מותר לגמרי מ"מ ניחא דנפרש כמו שכתבנו לעיל סי' א' [אות ג'] דזמן שאינו ראוי לעבודה כלל הא בודאי אסור גם להראב"ד או נפרש כמש"כ התוס' (בחולין דף ק"ו) [במנחות מ"א ע"א] דהיינו בגדים שאינם ראויין לעבודה ומיושב לנו דברי התוספתא דברישא תני בגדי כהונה ובגדי כה"ג אין בהם משום כלאים היכא דלא שייך אחשביה וכגון שלבושו לצורך עבודה אע"ג דהעבודה בעצמה אינו מדאורייתא או משום צורך אחר כל שאינו מכיון ללבישה והדר תני בסיפא דבגדי כה"ג מותרים במקדש אפי' ללבושם שלא לצורך כלל דבו מותר לגמרי. והגם דביאור דברי התוספתא דחוק קצת מ"מ עיקר דברינו בישוב דברי רש"י ובכל הדברים שכתבנו עד כאן נראה נכון בסברא. אמנם דברי הרמב"ם במה שכתב לחלק בין כה"ג לכהן הדיוט אי אפשר לפרש כן דהא איהו ס"ל לגמרי כשיטת התוס' דקשין אסורין בלבישה מן התורה מעצמם גם בלא סברא דאחשבי' דהרי כתב דכהנים שלבושו בגדיהם לוקים מפני האבנט ולא הותרה בו אלא בשעת עבודה שהיא מ"ע כציצית והרי האבנט ודאי היה קשה ובשעת עבודה הא לא אחשביה ואפ"ה כתב הטעם דמותרים משום דהוי מ"ע כציצית פי' דעשה דוחה ל"ת. ולדידיה צ"ל כמש"כ באופן הראשון:

ואמרתי לכתוב כאן ביאור דיבור רש"י א' השייך להסימנים דלעיל. במס' יומא דף כ"ג [ע"ב]

דהא י"ל דמהך קרא דילבש הוא דידעינן דמשוחקין כשרין
 הא בלא"ה הוי ס"ד דפסולין וכמו דפסלינן מקורעין דלא
 הוי לכבוד ולתפארת. אבל השתא דפריך והתני' משוחקין
 כשרים והרי כיומא שם איכא תנאי אחריני דדרשי הך
 ילבש לדרשה אחרינא וא"כ מאי פריך נימא דתנאי היא
 ולדידהו משוחקין פסול כיון דליכא קרא לאכשרינהו
 ומוכרח דס"ל להגמרא דלכ"ע משוחקין כשרין ואפי'
 להני תנאי דמוקמי' לקרא לדרשה אחרינא וע"כ הקשו
 דלמה לרבי קרא. דהא אין לומר דבהך סברא גופה פליגי
 דהני תנאי ס"ל דמשוחקין כשר מסברא ורבי ס"ל דבלא
 הפסוק הוי ס"ד דפסול. דא"כ מאי הקשה נימא דהני תנאי
 ס"ל הסברא כרבי דבלא ריבוי' פסול וכיון דהם דרשי
 לדרשה אחרינא פסול משוחקין:

סימן ד

יחקור בביאור דיבור תוס' אחד ויתבאר ג"כ כמי שאין ידו
 משגת לקנות מזוזה וסוכה איזה מהן קודם:

מסכת שבת דף קל"א [ע"א] ומודה ר"א שאם צייץ
 טליתו ועשה מזוזה לפתחו שחייב מ"ט אמר רב
 יוסף לפי שאין קבוע להם זמן א"ל אביי אדרבה מדאין
 קבוע להם זמן כל יומא זמנו אלא אמר אביי הואיל ובידו
 להפקירן והקשו התוס' בד"ה ושון דמאי פריך מ"ט הא
 גם בלא שום טעם אין לו לדחות שבת דהרי בכל הדברים
 דס"ל לר"א דמכשירין דידהו דחו שבת יליף לה מקרא
 ובציצית ומזוזה הא ליכא קרא ותירצו דניליף מסוכה
 דמכשירין ידי' דחי שבת דמאי פרכת מה לסוכה שכן
 נוהג בלילות כבימים מזוזה נמי נוהג בלילה וציצית נמי
 איכא מ"ד דכסות לילה חייב בציצית. והנה לכאורה צ"ע
 למה דחקו התוס' לומר דהקושי' הוי גם על ציצית והוי
 רק למ"ד כסות לילה חייב ואמאי לא ניחא להו לומר
 בפשיטות דעיקר הקושי' קאי רק על מזוזה והנראה כוונתם
 מדמתרץ אביי הואיל ובידו להפקירן ועל מזוזה הרי הי'
 יכול לומר בידו לצאת ממנה דהא אם אינו דר בו פטור
 ממזוזה. ועיי' במנחות דף מ"ד [ע"א] בתוס' ד"ה טלית
 שהקשו למה אמר כאן הואיל ובידו להפקירן ה"ל לומר
 בידו שלא ללובשן ותירצו דנקט טעם שיהי' ניחא גם
 למ"ד כלי קופסא חייב בציצית. וא"כ הא מוכח דהקושי'
 הוי גם מציצית ומש"ה דחקו התוס' כאן. ולכאורה נראה

פליגא ר"י ור"ל דר"י סבר דהרמת הדשן הוי עבודה
 דאע"ג דבפסוק כתוב גבי הרמה רק ב' בגדים מ"מ צריך
 כל הד' בגדים ור"ל ס"ל דלא הוי עבודה וקאמר נימא
 כתנאי על בשרו מה ת"ל ילבש להביא מצנפת ואבנט
 להרמה דברי ר"י כו' אמר רבי כו' אלא מה ת"ל ילבש
 לרבות את השחקין. ופרש"י שכשרין לכל עבודה ובלבד
 שלא יהיו מקורעין והכי קאמרינן בזבחים. ולכאורה צ"ע
 דאע"ג דזבחים [י"ח ע"א] איתא להדיא כן דמשוחקין
 כשר לכל עבודה אבל הרי לר"ל דקיימינן הכא אליביה
 דהרמה לא הוי עבודה לכאורה משמע דלרבי פסול שחקין
 לשארי עבודות דהרי מדאיצטריך קרא להכשירן חזינן
 דבלא"ה היינו פוסלין אותם ומהך פסוק דילבש הא לא
 נוכל ללמוד על שארי עבודות דהא שאני הרמה דלא הוי
 עבודה וא"כ הכא בס"ד דמוקמינן לרבי דסבר כר"ל היאך
 כתב רש"י דכשר לכל עבודה. וגם בלא"ה צע"ק דמאי
 בעי רש"י בזה. והנראה דהא טעמו של ר"ל הוא משום
 וכי יש לך עבודה שכשירה בשני כלים והקשו התוס'
 לעיל דנדקדק להיפוך וכי יש לך דבר שאינו עבודה וצריך
 בגדי כהונה ותירצו דזה לא קשה אם החמירה התורה
 להצריך ב' בגדים כיון דגם בלא עבודה ליכא איסורא
 בלבישתן דהא ניתנו ליהנות בהן. והרי הא דניתנו ליהנות
 בהן הוי הטעם משום דלא ניתנה תורה למלאכי השרת
 ומש"ה אמרינן בקידושין דף (נ"ז) [נ"ד ע"א] דכתנות
 כהונה שכלו מועלין בהן כיון דשוב אינם ראויין לעבודה
 ואם כן אם נאמר דשחקין פסולין לעבודה הרי הם אסורין
 בהנאה והדר קושי' התוס' לדוכתא וכי יש לך דבר שאינו
 עבודה ובעי שני בגדים ולא שייך תי' התוס' דהוי גזה"כ
 להחמיר דהא כיון דבהרמה כשר שחקין ואי לא דהצריכן
 הכתוב היה אסור ללובשן משום מעילה. וא"כ הא מוכרח
 לומר אליבא דר"ל דכשרין לכל עבודה ושוב ליכא איסורא
 בלבישתן ושפיר החמירה התורה להצריך בגדים בהרמה
 וא"כ אדרבה להס"ד דמוקמינן לרבי כר"ל דלא הוי עבודה
 מוכרח רש"י לפרש כן. ומדברי התוס' הללו מוכח דהא
 דקיי"ל בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן היינו דגם ללובשם
 לכתחילה שלא לעבודה ליכא איסורא דאורייתא ודלא
 כמש"כ התוס' כיומא דף כ"ט דלכתחילה אסור ללובשן
 שלא לעבודה וצ"ע להתוס' דדף ס"ט דלדידהו תיקשה
 קושי' התוס' דכאן:

ובאותו ענין במס' זבחים דף י"ח [ע"ב] בתוס' ד"ה
 [והתניא] משוחקין כו' ואמאי צריך ריבוי הא
 דלא הקשו התוס' לעיל על עיקר הברייתא נראה לומר

בא"ד. הא שלמי שמחה לאו דבר שבחובה היין כו'.
נ"ב. יענין לשון הרמב"ם בפרק א' מהלכות חגיגה
דין ח' גם בהקדמה לפירוש משניות סדר קדשים כתב
בזה"ל והן כולן חובה ר"ל הראיה חגיגה ושמחה:
(אמרי ברוך)

בא"ד. עיין סוף הדיבור גם מה שהקשה התוס' בכמה
דוכתין למה לי היקשא דחג הסוכות לחג המצות דטעון לינה
תיפוק ליה דטעון לינה משום שלמי שמחה דטעון כל שמונה
ותירצו כגון ששלח שלמיו אתמול כו'. ואכתי לא הועילו
כלום דסוף סוף חייב להקריב שלמים כדי שיהיה לו מה
לאכול בלילה דטעון שמחה כו'.

והנה לכאורה היה מקום לומר דאין כוונת התוס'
במה שכתבו ששלח שלמיו מאתמול היינו ערב כיום
טוב דלמ"ד בעינן זביחה בשעת שמחה אי אפשר לומר
כן. אלא כוונתם ליום שביעי של חג וביום אחרון בליל
מוצאי יום טוב הוה אמינא שילך לו דאינו נוהג שמחה
בו קמ"ל היקשא דטעון לינה על שמיני עצרת דשמיני
עצרת קרוי ג"כ חג הסוכות שהרי רבינו כתב כן להדיא
בחידושי מגילה וכן כתב הט"ז. ואף דמרבין לשמיני
עצרת לינה בפני עצמו במס' סוכה משמע אפילו היכא
שכבר קיים מצות לינה בז' ימים שלפניו מכל מקום
חייב בלינה בפני עצמו מטעם דהוא רגל בפני עצמו
דאפשר דמהקישא גופיה שמע מינה דשמיני עצרת
טעון לינה בפני עצמו ולא סגי במה שקיים לינה
מקודם. דאי משום דחלקן הכתוב וקראו לשמיני חג
בפני עצמו לא ידעינן כלל דיטעון לינה אם לא הביא
בו קרבן קמ"ל קרא דטעון.

אלא דנראה מדברי התוס' במה שכתבו ששלח
שלמיו מאתמול ולא כתבו שהביא שלמיו מאתמול
דאילו הביא בעצמו וע"כ קיים מצות לינה על ידי
ההקרבה דאתמול שוב לא היה חייב בלינה דלא
מהדרין אלא אלינת לילה אחד. אלא דמכל מקום
קשיא למה להו להתוס' להקשות דבלאו הכי ידעינן
לינה לילה אחת משמחה הוה להו להקשות בלא זה
מראה וחגיגה שחייב להביאם ביו"ט דסוכות וממילא
טעון לינה ואף שיש להם תשלומין כל שמונה מכל
מקום כל אימת שיביאם ילין לילה אחת.

על כן נראה לי דוודאי הוא מה שהתורה רבתה
לינה בחג הסוכות היינו לבד לינת ראייה וחגיגה של חג
הסוכות. ואם כן מקשה התוס' שפיר משמחה דטעון כל
שמונה. ועל זה כתבו דנפקא מינה להיכא ששלח
שלמיו מאתמול והיינו בשביעי של חג. ומכל מקום אתי
שפיר הא דנקטו התוס' בדבריהם ששלח שלמיו ולא
כתבו שהביא שלמיו וכגון שהביא ג"כ בשביעי קרבן
ראיה וחגיגה שיש להם תשלומין כל ז'. די"ל דכיון

יז ע"א ד"ה אין כהן גדול מתלבש בכליו
כו'. ועוד הא בירושלמי גופיה לא משמע הכי כו' כיון דאינו
מרצה כשאינו על מצחו בע"כ צריך לעבוד בכל יום כו'.

נ"ב. צ"ע דלפי המבואר מדברי התוס' בקדושין דף
ס"ו ע"א וביומא נראה דלרצוי די כשהציץ לבד על
מצחו ואין צריך ללבוש כל השמונה בגדים וגם אין
צריך לעב"ד. ויש קצת ראייה לזה מהא דאיתא בחולין
דף קל"ח ע"א כיפה של צמר היתה מונחת בראשו של
כהן גדול וכו' יעו"ש. דקשה לכאורה דהא הוי ייתור
בגדים וכדמוכח בזבחים דף קי"ט ע"א וצריך לומר
דבאמת לא היה הכיפה של צמר מונחת בראשו תחת
הציץ רק שלא בשעת העבודה וכשלא לבש השמונה
בגדים רק הציץ לבד.

אמנם מדברי הרמב"ם בפרק שמיני מהלכות כלי
המקדש ובהלכות כלאים פרק עשירי נראה שלא חייב
משום כלאים בלבישת האבנט רק לכהן הדיוט, אבל
כהן גדול מותר להיות לבוש בכל הח' בגדים בכל עת
שרוצה. ובארתי במקום אחר שהרמב"ם סובר שהכהן
גדול לא היה לובש הציץ בלא שארי בגדי כהונה ורצוי
הציץ לא היה רק כשהיה על המצנפת כפשוט דקרא,
ולפי סדר הלבישה היה לבישת שארי הבגדים תחילה
ואחר כך המצנפת והציץ. וכיון שפוסק הרמב"ם דאם
אין הציץ על מצחו אינו מרצה אתי שפיר מה שהיה
מותר לכהן גדול לילך בח' בגדים אף שלא בשעת
עבודה. ומיושב בזה השגת הראב"ד בהלכות כלאים
מחושן ואפור ומסולקים כמה קושיות המחבר הזה
בספרו שאגת אריה סי' כ"ט וכו'. וראיה לדעת הרמב"ם
הנ"ל מדברי ירושלמי כאן וכן דעת הרלב"ג
והאברבנאל בפ' תצוה יעו"ש:

(אמרי ברוך)

יז ע"ב ד"ה ופנית בבקר. פירש רש"י וכו' ובשבת
נמי לא דאין שלמי שמחה דוחין שבת וא"כ אפשר לקרא
דופנית בבקר ב"ט שחל בשבת מיירי וכו'.

נ"ב. אם כוונתו שילך בשבת ויחזור ביום שלאחריו
לקיום מצות שלמי שמחה א"כ לא הועיל במה שמדחה
את עצמו דמסתמא הקרא מיירי ברוב שנים, דהא בלאו
הכי משכחת שלא יצטרך ללין כשיוצא מצות שמחה
באכילת בשר שלמים של חבירו, וכיון שהוא לא הקריב
השלמי שמחה אין צריך ללין ויכול לילך אחרי אכלו
חוץ לירושלים. וכן כתבו התוס' בפסחים דף צ"ה בד"ה
טעון לינה וכו' וא"ת כו' יצטרך לינה כל שבעה משום
שלמי שמחה כו' וי"ל ישמח באותן שנשחטו אתמול
או בשלמי חבירו:

(אמרי ברוך)

שזה ההפרש בין זכין לחבין דאפילו מגלה דעתי לסוף דניחא ליה בהאי מילתא כיון דבאמת חובה הוא לו אינו נעשה שליח בלא ציווי המשלח, וכן כתב ה"ה פ"ד מזכ"י ומתנה הלכה ב' ע"ש, ע"כ אי אפשר בשום אופן שיהיה זה מטעם שליחות אלא נקיטות רשות בעלמא, וזה מה שרצינו לבאר:

משה"ק סופר מפפד"מ

תשובה פה

שיל"ת, פ"ב יום ב' כ"ז למכ"י קפ"ח לפ"ק. שלום וכ"מ לה"ה הרב המאה"ג מעוז ומגדל חריף בעל פיפיות, מלתעות כפידים לו ושיני אריות, כש"ת מו"ה ליפמן ג"י אבר"ק דרעזין יע"א:

נתכבדתי בכבוד תורתו וגם כי אין דרכי להשיב על פלפולא ודבר שאינו נוגע להלכה ולמעשה וגם כי עתה עת האסף צאן קדשים בלימוד הלוי"ת מ"מ לאו אורח ארעא למיקם גברא רבא אבראי, עיינתי קצת ואמרתי להשיב הפעם מפני הכבוד ואחזה דעתי במקצת ענינים אלו הנאמרים בעמוד ראשון שבמכתבו. וכה אמרתי עם הספר בחי', דברי הרשב"א **שבכ"מ רפ"ב משבת צע"ג מה ראה לדמות שבת לטומאה וכי בחדא מחתא מחתינהו דילמא טומאה דחוויה ושבת הותרה ומה ענין עבודה לפיקוח נפש דילמא לענין א' מהם הוא דחוי ולאידך הותרה**, וש"ס ערוך ס"פ טרף בקלפי [יומא מ"ו ע"ב] לחלק לענין עבודה בין שבת דהותרה ובין טומאה דדחוויה, ובענין פיקוח נפש ס"ל להר"מ מר"ב שברא"ש ס"פ יה"כ [סי' י"ד] ובטור או"ח סי' שכ"ח דכל המצות דחיים ושבת הותרה דה"ל שבת לענין פיקוח נפש כ"ט לענין אוכל נפש. והטעם לכאורה, דדחית כל התורה נפקא מוחי בהם ואינו אלא דחיה ובשבת יתר עליהן קרא ושמרו בני ישראל את השבת לומר דהותרה. אלא לפי"ז תרווייהו צריכי וצ"ע ביומא פ"ה ע"ב טבא חדא פלפולא חריפתא וכו', הא תרווייהו צריכי, ויעיין עוד שם פ"ה ע"א תוס' ד"ה ולפקח וכו' משמע מדבריהם דוקא מוחי בהם יליף זה אבל מושמרו לא הוה ידעין זה, והדין נותן, דהרי האי תינוק מושלך בעיר שרוב עכו"ם כשיגדל אוכל נבילות ויחלל שבת דהרי דינו כגוי ואיך נחלל עליו שבת מקרא דושמרו שישמור שבתות הרבה

בן נח נעשו אמוריים שלוחים ואפילו לדבר עבירה ונאסרו האילנות, משא"כ ישראל שזקף לבינה ובא נכרי והשתחוה שאינו נעשה שלוחו של ישראל מנ"ל שבגילוי דעת דניחא ליה סגי ומנ"ל להש"ס להוכיח, אע"כ יש להוכיח מזה דעכ"פ מדרבנן נעשה גוי שלוחו של ישראל ולדבר עבירה נמי להחמיר על כל פנים מדרבנן נעשה שליח, ואם כן ישראל שזקף לבינה להשתחוה נעשה גוי שלוחו מדרבנן ונאסרה הלבינה מדרבנן כן נ"ל. מיהו לרש"י לא יתכן זה, דע"כ ס"ל דעכ"פ אין שליח לדבר עבירה כלל אפילו לחומרא כמבואר במ"ש רמ"א בשמו ביו"ד סי' ק"ס [סעיף ט"ז] וש"ך ס"ק כ"ב שם. ועוד, אי נימא דאיכא מ"ד דיש שליחות לגוי מן התורה להחמיר נמי לא יצדקו דברינן הנ"ל, דאין שליח לדבר עבירה בוודאי אין חלוק מן התורה בין להחמיר בין להקל כמבואר מילפותא דב' כתובים מעילה וטביחה מכירה, ובע"ז גם בן נח בר חיובא ואפילו בשיתוף כמו שכבר האריך והוכיח בשו"ת מעיל צדקה [סי' כ"ב] ועיין בפרי מגדים או"ח סי' קנ"ו [א"א סק"ב] וע"כ אין לדברים הנ"ל עיקר לבנות בנין על דברי אגדה הנ"ל ועיין יומא ס"ו ע"ב הנ"ל במהרש"א ח"א וק"ל:

וממקומו מבואר דע"כ לא מטעם שליחות אתאינן עלה, דבין אי נימא שעשה הגוי שליח להשתחוות עבורו לע"ז או שנימא שעשאו שליח לחזורא, ולהקדיש שלו לע"ז שניהם לא יתכנו, אם לעשות שליח להשתחוות לע"ז לא מצינו שלוחו כמותו במה שנעשה בגוף אדם כאילו רוצה לשלוח להשתחוות לראות בעזרה או להניח תפילין עבורו, כל שנעשה בגוף אדם לא נעשה שליח כמותו אפילו לדבר מצוה מכ"ש לדבר עבירה, וכבר האריך בזה בס' כפות תמרים בסוכה מ"א ע"ב. ומיהו בעובדי עגל י"ל שנעשו שלוחים בזביחה וזריקה לע"ז אבל ש"ס מיירי מזקף לבינה להשתחוות לה, בהשתחואה מיהת לא אשכחן, ולעשות שליח לאסור שלו ולהזמינו ולהכינו לע"ז נמי ליתא, דאין אדם יכול לומר הקדש ככרי עבורי לגבוה כמ"ש ר"ן פ"ק דפסחים גבי ביטול חמץ ע"י שליח ועיין ט"ז א"ח סי' תל"ד ס"ק ו', ובר מן דין הא לא ציוה בפירוש השתחוה ואסור עבורי לבינה זו או אשירות אלו אלא אנו אומרים דניחא להו בגווייהו ואיך נעשו שלוחים בלא ציווי המשלח הא אין חבין לאדם אלא בפניו, ופי' רמב"ן

איצטרך קרא, משא"כ יו"ט ר' ישמעאל לטעמיה דס"ל [שבת קי"ד ע"א] נדרים ונדבות קרבים ביי"ט מטעם שלא יהיה שולחן מלא וכו' א"כ הותר לגבוה כמו שהותר בהדיט ובהותרה לא אמרינן מתוך שהותרה הותרה כנ"ל לרבא לכן לא צריך קרא שלא נשרף נותר ביי"ט ולשבת צריך קרא, והיה מצי למימר כשחל ט"ו בשבת אלא משום דפסח מצרים כך היה לחד מ"ד ביום ה' הי' ערב פסח ואע"ג דלא בד"ו פסח קאמר כשחל ט"ו בשבת, ויעיין תוס' פסחים נ"ח ע"ב [ד"ה כאילו]. ואעתיק מה שכתבתי אצלי בגליון מג"א סי' פ"ח סק"ג קצת מתנגד לזה. [הוא מבואר לעיל סי' ס"ה בד"ה ואשר]:

ועיין מה שכתב רא"ש שלהי מס' יומא ע"ש הראב"ד דלהכי אין נותנים לי' נבילה משום דאיכא קטן א' בסוף העולם יע"ש, ואין שחר לדבריו אלו. ופירושו נ"ל, דאיכא קטן א' בעולם שנימול היום ונדחה שבת באיסור חבורה ונדחה נמי בשחיטה לחולה שהיא חבורה ושוב כיון ששחטנו לצורך החולה הלז נאמר הואיל ואידחי שבת לצורך נדחה נמי בבישול ומשום"ה אע"ג שמצינו נבלה שחוטת נשחט ונבשל בשבת וצ"ע. מ"ש פר"מ מחביבה מצוה בשעתה לא הבנתי, אטו משום חביבה מצוה בשעתה מחללים שבת, התם שלהי פ' ר' ישמעאל [מנחות ע"ב ע"א] אמרינן בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה דנהי דהנהו אמורים ופדרים דחו שבת ואילו חל יה"כ במוצאי שבת היה צריך להקטירן בשבת דהם בעצמותם דוחה שבת, מ"מ אי לאו חביבה מצוה בשעתה כשחל מוצאי שבת, בחול היה צריך להקטירם במוצאי שבת ואפ"ה מעשים בכל יום בכהנים בבהמ"ק שממהרים להקריבם בשבת עצמו, וע"כ משום דזה לא מקרי אפשר לקיים שניהם דכיון דחביבה טפי בשעתה הו"ל כאלו אי אפשר לקיים במוצאי שבת, ושוב דחי הש"ס דילמא משום דהתם קיל טפי שכבר דחתה שחיטה את השבת משום"ה מקלינן משום צירוף חביבה מצוה שלא להשהות עד הערב אבל זולת זה לא, זה כוונת ש"ס למעיין שם, אבל מעלתו נחית ביי"ט טפי ולא נהירא. [ועיין לעיל סי' ע"ט]:

הכ"ד א"נ לעבדי ה':

משח"ק סופר מפפד"מ

הרי זה לא ישמור שבתות הרבה וע"כ מוחי בהם, נמצא תרומיהו צריכי ולא שייך לומר ידי עדיף כיון דכולהי צריכי. עוד יש לעיין דבעי למילף [שם פ"ה ע"ב] פיקוח נפש ממילה, ומילה דחוייה ולא הותרה ואיך נילף פיקוח נפש שיהיה הותרה להר"מ מר"ב הנ"ל. וכן יש לעיין פראד"מ [שבת קל"ב ע"ב] דמשוה הש"ס דחיית מילה ועבודה וצרעת משמע דדחייתן שוה, ולש"ס ס"פ טרף בקלפי שבת הותרה ומילה וצרעת בודאי דחוייה, וכל אלו צ"ע, מ"מ אין לדמות הענינים וצ"ע על הרשב"א הנ"ל דילף פיקוח נפש ושבת מטומאה ועבודה:

ויש להתבונן דאע"ג דהותרה קיל מדחוייה כמבואר ביומא ו' ע"ב מ"מ לענין אחד קיל דחוייה מהותרה, ממאי דקיי"ל כרבא לגבי אביי בזבחים ל"ב סוף ע"ב איפכא מסתברא וכו' ולפ"ז כל מה שמצינו הואיל וניתנה שבת לדחיי' להא אידחי נמי להא הכל, או לאביי דס"ל בהותרה נמי אמרינן הואיל והותרה הותרה או למאי דקיי"ל כרבא צ"ל שבת דחוי' במקדש, ולמאי דקיי"ל י"ט הותרה [לגבי] אוכל נפש למאי דקיי"ל כרבא דלא אמרינן מתוך שהותרה, צריך לומר משום"ה בעינן צורך קצת, ולאביי אפשר דס"ל אמרינן מתוך בלי צורך קצת, ואמנם מכשירי אוכל נפש דמחלקינן בין אפשר לעשותו ובין אי אפשר ע"כ דחוייה היא דמצות עשה של שמחת י"ט דוחה ומשום"ה היכא דאפשר לקיים שניהם לא דחי. ובזה יש להבין קצת דברי ר"ח שבתוס' פסחים פ"ד ע"א ד"ה ולא מילה וכו' י"ל דקאי אמכשירים דאלת"ה מה שייך קושי' התוס' א' וכי עשה דשמחה דוחה ל"ת הלא הותרה וי"ט הוא כחול לענין אוכל נפש כמ"ש מהר"מ מר"ב ובהא לא נחלק עליו אדם והארכתי שם בחי' ביצה בר"ן שם. וכתבתי על גליון מכילתא שלי פ' בא דפליגי ר' ישמעאל על ר' יהונתן בקרא ליתן לו בקר שני לשריפתו, דהקשה הא למה לי קרא פשיטא שלא ידחה י"ט דכתיב (לא תעשה כל מלאכה) [כל מלאכה לא יעשה בהם], אלא קרא כשחל י"ו בשבת שלא ידחה שבת ויתן לו בקר שלישי, ובזית רענן נדחק מאוד. ולי אני עני נלענ"ד דשבת קיל מיי"ט דס"ל להאי תנא עבודה דחוי' במקדש וא"כ הוה סד"א בשבת בשעה שמבערים ומקטירים אימורים בפנים נשרף גם נותר בחוץ בשעה שניתן לדחות לכן

(א) נראה דצ"ל מה שייך ק"ו (והמעתיק קראה כר"ת "קושיא" והוסיף תיבת תוס').

הסכמות הגאונים

הסכמת הרב הגאון הגדול המפורסם ג"י ע"ה פה"ח צנא

מלא סגרא חריף ובקי בכל חורי תורת חבל הכסף וו
שלשלת היוחסין כקצ"ח מוהר"ר שמואל ג"י ,
רב דק"ק אמשטרדם והסרינות .

צדיק וחסיד בקש"ח מוהר"ר משה סופר ג"י ,

רב ור"מ דק"ק פרעשבורג .

אקלע לאחרין באי גברא רנא , ה"ה הרב מאה"ג ,
המופלג בתורה בחריפות ובקילנות וכלל מלאכת מחשבת ,
כבוד מוהר"ר מאיר ליב גר"י ממדינת רוסיה , ואברהם זמן
גרים שלא להזדקק לעובר הנכחי , כי זרכי העיר מרובים
בימים הקדושים הללו . לולי ראיתי עדות גדולי ישראל אשר
מפליגים מאוד בשבח , נכנסתי עמו בדברי תורה בענינים
שונים , ובפרט בחבורו על שו"ע או"ח כתיבת יד , וראו כי
עדותם נאמנו מאוד , ולא נפל דבר אחד מכל דבריהם בטוב
וכי דעתי לשפוט ולטייל עמו עוד ימים , אך יגישו ימיו וי"ט
הקדוש של סוכות , ואח"כ ימי הסתיו , ואורחא רחיקא , ע"כ
אמרתי ה"ל יעיד על הכל . והנני מן המשכימים המסכימים
על הדפסת ספרו ויפוטו מעיינותיו חוצה , כי הדברים נכונים
על אדני השכל , וקרובים לאמיתותה של תורה לא בדרך הסלסול
הנכונ , ובגון זה ראיה וקדש . הכ"ד לכבוד הקורא .

נבנו ר' יצחק חש"ר הקצ"ח לפ"ק .

משח הק' סופר מא"פ רמזין .

הסכמת הרב הגאון הגדול המפורסם

בקש"ח מוהר"ר זלמן טיקטין ג"י .

רב פה ק"ק ברעסלויא והסרינה .

חוחם תכנית מלא חכמה וכליל יופי ה"ה כבוד הרב
המאה"ג הגאון החריף ובקי יפה נוף וית רענ , המפורסם
בחריפות ובקילנות מו"ס מאיר ליבוש ג"י המביא פה על
מכשם הדפוס ספרו היקר והנחמד על שו"ע או"ח אשר כנה
בשם ארצות החיים . כנה מדי שבתו פה קהלתנו זה שנה
תמימה , שבע נפשי פועל ושפוט כי כרתי את גודל מעלת
ויקר ערך הרב ג"י , ודיו רכלו בש"ס וסופקים בחריפות ובקילנות
נחית לעומקא דדינא בסלסולא חריפתא , וסדרות עמוקות
וישרות , כרומו פי שנים , תורה וחכמה בו מותאמות , וגם

ראיתי את כל הכתוב בדברים אשר ילאו מפי גדולים
חקרי לך , אשר כרכו לדבר טוב על ארי שנחנוד , הרב
המאה"ג המפורסם , החריף והבקי מופלא ומופלג בתורה
בחכמה ובדעת ויראת ה' אולרו כבוד מוהר"ר מאיר ליבוש ג"י .
גם אנכי ראיתי את אשר כתב על ספר פה חסיק מרגלות ,
מרגניתא דלית בה טימא שמה הראה את כבודו וגדלו בתורות
ובקילנות באחד הגדולים אנשי הש"ס . שחתתי מאלו בגדלו
ותפלתו באמנם לא יכולתי לשוט פניו על כל דברי הספר
היקר בערך , אך מלכד כי מקצת הדברים אשר ראו פניו
וממנה דין על הכלל טלו , אף גם זאת יותר ממה שכתב
שחתתי מאת ידידי המאה"ג החריף ה"ל נשבתו אחת ערך
שני חדשים , בעת שבתו פה ערך שני חדשים בכל יום ויום
שחתתי ממנו דברים ערבים טובים ונכוחים ויכו לבו כלב
ארי והיה כמעין המחנך לכן אף כי אין דרכי לתת הסכמה
על ספרים הנאים מחדש , ביותר בפסקי הלכות להיות כי
די לט בראשונים אשר מייחסים לנו שנים , יצאתי בזה חוץ
מגדרי להיות כי לא נא לפסוק הלכה לאחת מחז"ה, אך לבד
וללכן דברי רבותינו הקדושים , וכל מין דין סמוכי לנו ראוי
לכוא לדפוס למען יפילו מעינותיו חוצה , ולמען ידעו כי
כי לא אלמן ישראל , עוד לא פסקה ולא נשתכחה תורה וחכמה
מישראל : והאמנם כי המפורסם א"י רא"י , ותורת אחת אשר
בפיה יעיד על משנתו השלמה אשר בידו , בכל זה אחרי שאל
ידידי מאתי אות אחת ויקורו הוא דמחקר כי להיות נמצא
בתיך המסכימים על ספרו הנכבד , אחרתי אף ידי תכון עמו
ומחני יראו וכן יעשו לכוא על החתום להיות זוכין ומזכין
באחירה לגבוה וכל המסייע לדבר מצוי וכו' שכלו אתו
ושפולתו לפניו תעמוד וספד ה' פלית ביד המאה"ג המחנך
גר"ו להוציא מחשבתו הטובה אל הפועל וקרט תרום בכבוד כבוד
ה' עליו תראה , הכ"ד המדבר לכבוד כונו דת אל אוכפי
חכמה ומדע , היום יום א' ו' א"ר תקצ"ז לפ"ק .

שמואל החונה פה ק"ק אמשטרדם והמדינות יע"א .

חן צעירי שומעיו , נוסת חספס שכתיו מור , הן בכלכלה וכן
באגדה . אחד מניאלף נמצא גורת ספיר כזה , לא תחסר כל בו לכן גם ידי תכון עמו . כי יפוט מעייני תורתו חוצה לכבוד
ולתפלת לשל ולתהלה , אכטת כי יגדל מאד בארץ לכבוד בני עמיו . דברי המדבר באמת לאכטת תורתנו הקדושה .

פה ברעסלויא יום א' י"ט מנחם תקצ"ז לפ"ק .

ולמן מהגאון מוהר"ר אברהם טיקטין ז"ל .

אילו גולה דברי ר' ור"ח אומר גולה, ושינוס מקרא אחד דרשו בלא ראיה פרט לסומא, ר"ח אומר לריבוי הסומא, וככל חניני כל מי שלא ראה מלאכות מימיו לא יפרוס את שמעו כל וזה פירוש וכו', אמר ר' חנינא כרי' דר' כלל, כיושב

בניית אפל הוא מחנין, כך ראה אומר שובב בניית אפל לא יפרוס את שמעו, נרס ככל בלא ראיה למעט הכומא ע"כ, והנה נודא אין כוונת הירושלמי לפרס ארס בריא שישב בנית אפל, דוק לא מינו כשם מקוש דאסור לפרוס את שמע בנית אפל, רק מפרס סומא שישב בנית אפל, שאחר שנתפרס יושב עדיו בנית אפל ולא ראה מלאכות מימיו לא יפרוס את שמעו, כ"ל לא נכזה מן האורח מימיו, ורענ כברי דפורס את שמע דגס כעור כומא ג"כ נכזה מן המלאכות משמו מן המפתח, כמ"ס נכבלי נכס ר' וסו' ודברי נכבלי והירושלמי

אחד זה דלא כמ"ס התוס' כ"ה לעת ר"י - אבל אם ראה מלאכות מימיו ואח"כ נסתחא, אפי"ג שפיר וישב בנית אפל, מודה ר"י דפורס, דהא נכזה מן המלאכות, כ"ג נרור כוונת היר', ופ"ג הרי שהירושלמי תקשה בפשיטות לר"י איך סומא כורס את שמע הא פטור מן המלאכות, ולא משני שחיוב כמאות מדרבנן, ומוכרח דברע ר"ח שפטור גם מדרבנן ואפי"ג אחר שלא מינו נכבלי שיתחייב סומא מדרבנן לר"י אין לנו לעשות פלוגתא בין נכבלי והירושלמי כנס.

(א) להרמב"ם, כ"כ הרמב"ם (פ"ג מה' ציצית) מבואר שה' מפרס מ"ס מנחות (ח') שגזרו על סדין ציצית משום כסות לילה, היינו שמה ויחסיב בה לילה, ומוכרח לדעתו דלא ילובס כסות יום בלילה עובר עליו משום כלאים, ולא אמרינן חנו דאשקרי כיום אשתרי גם בלילה, אבל ה"ר מנחות (דף ח' ע"ב) עמ"ס ש"ס ר' זירא כסס שמואל קבלת אין כסס משום כלאים ואפי"ג בעליית פטורה, היכיח מהקדמה ואפי"ג בוא", דתרי מילי התי לאשמועינן דתכלת אין בה משום כלאים כלל, אפי"ג בלובס כסית יום בלילה או אשה שלכסה עלית של א"ס, או בעליית שאלה, דהאיל ויהייר בזמן מצותו הותרה חמיר, ורמיינו חיומא (דף מו) שהוכיח ס"ג מ"ס וסידרן ואפי"ג כשבת דתרי מילי אשמועינן, פיי"ג, ולפי דעתו זה תליי אס כלאים בציצית דחוי, או הותרה, דאשר דחוי' מפני הכבד, ואם הי' יכול לעשות ציצית בלא כלאים כגון בעליית אחר, אסור לעשות בו כלאים, אי"כ איך נאמר דמנו דהותרה בזמן מצותו הותרה גם שלא בזמן מצותו וה"ב גם בזמן מצותו אס ויכול לעשות בלא כלאים, אסור לעשות כלאים, אבל אם הותרה בזמן מצותו נאמר י"ל שפיר דהותר גם שלא בזמן מצותו - והנה במנחות (דף ע"ב) אמר שמואל משמי' לרי חוטי' דמר פוטרינן כסל פשון אמר רבנא אריי חוטי פשון פוטרינן גם כסל כמר, וש" (דף מ') כמ"ס שגורן על סדין משום קלא אילן וקשה לא יהי' אלא לכן, ומתריין ביון אפסר כמיוס לא כדרי', דכ"ח שאתה מואל פשה ונ"ח אם אשה יכול לקיים שיהיה מועד וכו', ובתנן התוס' דהדר

הולך לשיטתו, ויבואר א"ה במח"א - (כב) קטן, תוספתא דמגיבה (פ"א) סוכה (מ"ב) מנחות (מו) ערכין (נ"ב) פ"ב. (כג) אביו, נבחרה שלטו איתא, חייב בציצית, חייב בלולב. אביו צריך ליקח לו חטטין, ובתנן התוס' נעשרין (שם ד"ה אביו) דכתיב ציצית לא נקטו לעשות ללוקח

ג [כב] קמן היודע להחטט [כג] אביו צריך ליקח לו ציצית לחנכו
ורוקא בשיועד לעטוף שני ציצית לציצית וסחיתם לאחריו ויורע לאחיו הציצית בידו בשעת ק"ש.

וסן ציצית, סי' י"ח.

א לילה לאו זמן ציצית ראמעיט מוראית' אותו (א) להרמב"ם
כל מה שלובש ברירה פטור וה"ה שיש בו משום כלאים כגון שיהי חלול נובג
מיוחד ליום ומה שלובש ביום חייב אפי' אם

אלו ושי' בא"ר, והמדריי פסוקים בשבוס כסם הירושלמי מביא גירסא אביו לוקח לו טלית, (כן היה בגירסת הירושלמי שלפנינו) ועכ"פ מדברי התוס' מבואר דצריך לוקח לו, ולא ככ"ח - וי"ל דנחטטין צריך למנקט לוקח לו משום דיואל כחטטין של חכירי"א דיכול להשאלו לו חטטין שלו קמ"ל דצריך לוקח לו כפני עמא - אבל בציצית ובלבד שזינו יוצא בשל אחרים אין צריך להשמיטו דפשיטא דלוקח לו.

(א) להרמב"ם (פ"ג מה' ציצית) מב"ס כסות לילה שמתכסה בה בלילה ובדבריו משמע בדרבנן (דף יג) ויאמר אינו נובג אלא ביום ובגמ' שם (דף יד ע"ב) וימושב קשות הקום' (שם ד"ה ויחמר) ובקדושין (דף לז ד"ה ובחטטין) ומנחות (מ' ע"ב ד"ה משום) ושם שלטו חולקת עם הירושלמי (פ"ג דקדושין) אמר ר' אילא טפסיהו דרבנן שםס סתיה מיוחדת ליום ולילה חייב בציצית וזה מוכרח מסוגיא דמנחות (דף מו) כמ"ס באר"י (ס' יז קט"א) וכן מ"ס מ"ס מנחות (דף מג) בעובדא דרב יהודה מדמנו וכו' איתא מנך כל צפרא מוכרח כמנ"ס כמ"ס בש"ס ש"א (ס' ל') ושי' באר"י לעיל (פ"ס ח') ולפי' מ"ס מנחות (מ' ע"ב) זכארי (יוח) שבת (כה) שם שגזרו על הסדין משום כסות לילה מבואר דלא לובס כסות יום שיש בו ציצית כלאים בלילה עובר עליו ובאר"י הפריקו דברע זה שהר"ח בציצית' מנהג' מ' ע"ב ד"ה (כחלת) דיק מ"ס מ"ס ואפי"ג בוא' דתרי מילי איתא לאשמועינן ביומא (מו) ואין זה מוכרח דהא (כדף לו ע"ב) צ"ס פוטרינן ככ"ח אפי"ג בעיראין חובה שאין דיוק זה דוקא ובאמת בתוס' חולין (דף ק') לא הכיזבו דיוק זה ובאר"י ככתבי עוד דאפי"ג יביה זה מוכרח י"ל שמואל לעטון דס"ל כלאים בציצית הותרה לגמרי עיי"ג ונ"ח באר"י (פ"יו סק"א) י"ל שמואל לעטון דס"ל ציצית ח"ט הוא - ולדרי' כסות יום בלילה חייב גם להרמב"ם אהנס בלי אין דברי ר"ח מובנים לעטון דס"ל כדמות יום חייב בלילה ואפי"ג מלי קמ"ל דאין בה משום כלאים ועוד להקום' בחולין (שם) דלא דייקו לישאל ואטילו מילי לגמ' במנחות (שם) לפרש ואפי"ג בעליית פטורה היטל למותלת דלמא ספי' טלית יום בלילה לא טלית שאלו לפי' התוס' במנחות (סס) חדא מכלל תרבה אחרת היינו קמייחא מכלל נהריחא גם לרי' במנחות אין מוכן חדוט טלית פטורה דכיוני היטל למעלת כרובא יתיר מכסות יום בלילה או טלית שאלו וגם

לשיטת

חלכות איצת ספן יח .

לשטערדיק דעסות זי' בלייל הייב בציצת ק' דלמא תכלת איז משע
כלאים היינו כמות יוס בלייל ואפי' טעית סטורע היינו טעית
שאלעט שוואר רכותא יומא סטור נגמרי ואפי' איז משום כלאים
סוף דבר דבריו צריכס תלמוד ועי' עי' הראב"ד לחס' תמור

ח"ס עליו כוס אלל שדרכיו מנומחין

מתקנת וכן הראב"ד לא הניב על
המ"כ בזה אלל חזרי' בסמכתו
דלון בטעית שאלע ופלוג הראב"ד
לשטתו (כסוף כלאים ופי' מהלכת
כה"מ) עיני' וכן חזרי' ריש דרכות
וברוקא ונכס' וראיס משרשי שחא
יתקסם כה בלייל ודקעת הרמב"ם
ויל' [וכן מוזאר מדעת ר' אליהו
משרש שחי' מטי' ציצת לסדרין פו'
כלומר ועי' (ס"ק י"ג) וכתום דרכות
(ח"ד ד"ה ולכני) מנחות (ל"ו) סוכה

(ל"ט) דבר (י"א) נכס' ר"ת דהוה מלי למיחר שח"ס יש טעון דברכה
לפניו ולא לחמיו הוא ציצת וק' הא ר"ת ציצת טהב
בלייל בטעית של יוס ואין יתכן לנדר כשחמסלן טעיתו כיון
שטעית וז' חייב גם בלייל ורצו' לדחות שחמיו שאין מחויב
לכנס בלייל דוקא טעית של יוס נגמר מנחות - [כ] להרא"ש ,
משרש כמות לילל כמות המיוחד ללייל לתי' ב' של ר"ת והכונא
רמא מהר"ן (פ"א דקדושין) (והסמך) וזכ' כס' ריב"א
[וכי' הרא"ש והר"ן בשמו וזכ' הראב"ד בקטנה (ס"ו) רמא
ובספ"ק ו' חסילין (ס"ו) ר"א] ור' הגהות [נ"ה הסמכת]
[ג] וספ"ק , ככ"י נכס' הגמ"ו ר"ת כרמב"ם ור"ם כר"ת .

ובגמ"מ לטעון איתא ביהמור והנה רש"י במנחות (מ') פו'
כמות לילל שחמ' וקטנה בלייל אלל בשעת כ"ה (וכ"ו) ונכס'
(ו"ה) פו' המוח' ליללל ומוכר' שס"ל כשעת הר"ן [י"א דקדושין]
שכתב דלון סטור אלל המיוחד ללייל ולכנס בלייל ומחולל
ח"ס במנחות (מ') שחא יתקסם בלייל היינו בטעית שחא
יוחד ללייל ומ"ס באיך מקומות המיוחד ללייל היינו וגם
יתקסם דב בלייל וכן הוא לשטות בפרש"ל ר"ת - (ר) אלל,
לכנס ולא כמ"ס הגר"ח נכס' ר' ישעיה הראשון בנאבותיו
כ"י שטור' ב"ת עי' ח"ס כסמ' לעיל (ס"ו) פ"ק ו' דמשמע

שחמ' ר' דעת הרוב בקטנה עיני' ומדבר הרמב"ם בנאבות
סוף הדור (ס' סב) מוזאר ליהיך ועל"ם לידון כיון שעושה
כן משום ספק מצינו ליהב ב"ת כמ"ס הקומ' כ"ה"ה (דף כ"א)
ובקטל למיד מלות אין מוכר עושה אלל בזמנ' - [ה] ואסור ,
א"ר - [ו] חס"ס , כ"כ בספ"ק מהר"א (ספ"ק קכ"ה) ונראה
רמיה ליה חמ"ס בדרכות (דף י"ד) עיני' ואסור אין נוכס'
אלל ביוט חרי' א' רב לא יתחיל ואס' החתול גומר וק' למ"ס
תום (ריש דברוק) לכנסו' רמיה לסכנת ר' דומן ק"ש של
ערכות הוא קודם ח"כ חמ"ס דרכות (כ) דרב זלי' של שבת
נכ"ס ומתקמא היה קורא ק"ש וא"כ לרב שס"ל דומן ק"ש הוא
קודם כ"כ ואז עדיין ומן ציצת אחלי' אחר דלון להתחיל
פ' ציצת בלייל ועי' דמיוך בשעת חסילת עריות אין לנדר
על הטעית ורמיה בשאלות (ו' וישלח) ח"ד נר טענה משחמל
כי הוי נכס' מזהו חמיון וא"כ משחמל ונכס' בטעית חמיון
גיטס' עכ"ל מוזאר שחמיון גם אחר שקיעת החמה עד
שחלל רגל מן השקו וי"ל דסודר כר"ס דכמות יוס חייב
בלייל וקמ"ס בנכס' סמ"ס פסילין שחמ"ס וכלל לנדר

אם הוא מיוחד לרירה [כ] ולהרא"ש במ"ס
המיוחד לרירה פטור אפילו אם לובשו
ביום ובכמות המיוחד ליום או ליום ורירה
חייב אפילו אם לובשו בלירה [ג] וספ"ק
ברכות להלך ע"כ לא יבדך עליו אלא כשילובשו
ביום והוא מיוחד ג"כ ליום [ד] אלל מ"ח אין מוכר
עליו משום לב כמות לילל [ה] ואסור לכנס כמות לילל
יום וכמות יוס בלייל בלא ציצת משום ספק ואחר
[ו] חס"ס אף על פי שערין יוס הוא אין לברך עליו
ומי

כ"י חמ"ס למעלה דחוטו צמר סטורין בשל פשטן ועוד י"ל דשחמל
ורחבא מיידי בנות שחי' תכלת אלל ביידי שחמל שם רח' נכ"ו
הס מוריס שחמל בשמות כלאים , עכ"ל - והעניין יסב' בל'ג
הרמב"ם (פ"ג מה' ציצת) יראה דמ"ל כמ"א של הכנס' ,

דלכסוגיא (דף מ') אסור לשטות
לכן של צמר בשמית אפילו בנות
תכלת למחלס - משום דר"ל , רמ"ס
שם בל'גו ומוח' לפשטן חוטי צמר
בשמית או פשטן בנמר וכו' , קמ'
פון כוונ' תכלת ביון כוונ' , ומשום
דמן דיון מוכר גם בללן לנדר , רק
משום דר"ל דינון דלפטר לקיום
שניה' אסור נכס' חוטי צמר בשמית
ואפי' בנות תכלת , וזה כמ"א א' של
הכ"י (בס"א) דמה שכתב' הכ"י שם
דלכרמב"ם אסור לשטות פשטן בלא

צמר , דל"כ לא כזה שפין מינה , מזה מוכר' ב"ל דלמור
לפשות לכן של צמר בשמית דמוצי' כלאים שלא לנדר דל"כ
לא כזה שפין מינה (וזה) שדיוך כמות שחמל דבריו מיידי
חל"ב לנדר , כן סוף דריון , אינו מוכר' דלכרמב"ם אין חילוק
כלל בין עושה לכן לנדר או עושה לכן ומחלת) ומחילת כמו
שלרמב"ם הסוגיא (דף מ') מולקת ארמבא חרי' כן מולקת
אדשחמל חממ' דליו עיני' ויטב , ולפי' חס"ס' לסכנת ר"ח
דכ"ס שחמל תכלת אין כה משום כלאים ואפי' וטלי' חרתי
מילי אחי' לשמעונין , טעית של יוס ואין כן משום כלאים
חס"ס' בלייל .

מ"ס אין מזה קושית על הרמב"ם דשחמל לשטות דמ"ס
חוטיו צמר סטורין בשל פשטן ומוחר' לטוסין כלאי' שלא
לנדר , דלכ"ס מוכר' לגמרי , וגז' ס"ל דהורג ג' שלא
בזמן מחלו' אלל לנדר דקיי"ל כסוגיא (דף מ') דואר ח"ס
דחוי' ואסור לשטות צמר לשמית , כיון דלפטר בנכס' , מחילת
אין נסיר גם שלא בזמן מחלו' , כיון שגם בזמן מחלו' לא
הותר לגמרי , ועי' ספור אחר כסוגיא ו' גיורא משום כמות
לילה , והר"ת לשטות אולל שס"ל בנאבות חמיון (דף מ')
בשמו דקיי"ל ליהלכ שחמל ורחבא , ושאר בידי' חרי' מדברי
שחמל לספ"ק בלכ' .

ובזה אחרתי וז' ימים ככיר בקושי' שח' בנא' ח"ס על הרמב"ם
דס"ל דאסור לנדר לכנסו' שחמל בשעת עבודה ,
משום שחמל כלאים , ואין קיי"ל דמצי' חטאת כסוף על
הספק ואינה נאכלת משום דלמא חולין הוא ומליקתו נכלה ,
וקא' עדיין ח"ס' לנכס' האכנסו' דלמא הוא חולין , ולכנס'
האכרסוס' (מקרי'ס וז' , דינון דהוה חמיון מחטין לבישת
כלאים רק לעבוד עבודה , דקספין כר"ש דדבר שאין מחטין מוזר
כמ"ס הר"ם פ"ג דכלאים ח"ס) עכ"ל - ועדיין קשה הימנ
למ"ס , אלל לרי' יהודה דסודר דשא"מ אסור , עדיין קשה לנדריו'
מחטת סוף הכה' על הספק , ולפמ"ס מקור' חמ"ג , כי
באחת ג' הרמב"ם ב"י מורה שחמל לנשט כלאי' ככ"י בזמן
מחטת סוף הכה' , ב"י מורה גמור , וי"כ ס"ל דלכרמב"ם דגם
בזמן מחלו' הוא רק דחוי' חמ"ס הכה' המורה , ומחילת
לא שייך לומר טאלי' והותרה סורה , וגמ"ס דבר זה אס' כלאים
ככ"י בזמן מחלו' והותרה או דחוי' , נראה למ"ס ככ"י לקמן

ס"ו

ס' שב"ח) לענין חולה הצריך לכשר בשבת, אם צריך לעשות וע"ז ח"י, אויבול לעשות ע"י ישראל, כתב דמליא בסלוגנת ר"י ור"ש ביומא (דף ו') שר"י ס"ל עומאה הותרה לציבור אי"צ לזהדורי אטכורים כלל, ור"ש ס"ל עומאה דחוי' לציבור,

וה"ה לכל האיסורים, שהותרו ואל דבר אחד תליא בפלוגתא זו, דלר"ש הוא רק דחוי' ואם יכול לעשות באופן המותר קסור לעשות באופן האסור, ולר"י הותרה לגמרי עכ"ל. וממילא כ"ה ג"כ בדיה"ר כלאים כנגדו כהונה, לר"ש דחוי', ולר"י הותרה, וא"כ תמי' מתורן הקט' מתעלה העוף הנזכר, דלר"ש הא ס"ל דשאי' מור, ולר"י יודא הא לדדיה הותרה לגמרי, וממילא מותר גס שלא בשעת עבודה, וברמב"ם שפסק (כפ"ד מה' ביאת המקדש) דעומאה דחוי' לציבור, ובה' שבת (פכ"א) כתב, דחוי' שבת אל חול, לזה ס"ל דאסור ללבוש יאכנט שלא בשעת עבודה, אבל ל"ק עליו מתעלה העוף הנזכר על הספק, משום דהוא פסק דדבר שאי' מותר, ועוד יודבר בזה. [וצריך להדוושך שלא יקשה על חירון זה, דאם כן איך חורגל

נפי בעלי הס"ס כל"מ דכלאים הותרה מחללה אלל בנדי כהונה, ולפמ"ש הא לא נאסר כלל כיון שאינו מחטוין, וגם בנדי חול אינו אסור, כה"ג, זה ל"מ דיש לומר דהמורה הקירה אפי' בשאומר כפי' שמתכוין, דהא מותר בדברי הרמב"ם גס' המצות, שחשכ מ"פ כפ"ע ללבוש ב"כ לעבוד כהס, ולפ"ו בלבושן הוא מקיים מ"פ כפ"ע ובודאי צריך לברך אשר קנ"ו ללבוש ב"כ, ואיך ילכשם ויכוין שלא לשם לבישה, והא גס למ"ד מצות אכ"כ, מ"ה דעת הר"ש והר"י בברכות (י"ב) ותוס' בוכה (לט) דהיבא שמתכוין כפי' שלא ללאת אינו יוצא, ובודאי היתה מצות התורה ללכשם ולכוין לשם לבישה, גדולה מו מלאנו בשבת (דף קלג) מק' לאבוי אליבא דר"ש דסובר דשאי' מותר, האו כשר מאו עכיר ב"י, ומשני באומר אנוי הכן לקון בברת נט מחטוין, הרי דאף דיכול לעשות בדיה"ר ע"י שלא ימכוין, המורה התורה אפי' במחטוין, אבל במחטא העוף הנזכר על הספק, י"ל דבאמת אינו מותר רק אם לובש שלא לשם לבישה, וממילא אף אם הוא חולין לא עבר אלאו דכלאים, ואם הוא קרין, מ"מ עבודתו כשרה, דמ"ע דלבישת ב"כ הוא מ"ע כפ"ע, ומ"ע דעבודה הוא כפ"ע, דאף שלא קיים עשה דב"כ ע"י שאינו מחטוין, מ"מ העבודה כשרה כיון שהי' לטוב כנגדו כהונה וי"ל: [והנה נתוס' במנחות (סס) כתבו שרין זה דכלאים ציצית, אם מותר ללבוש בלילה תליא דין כלאים ככ"כ, דכמו דמותר ללבוש האכנט אפי' שלא בשעת עבודה, כן מותר ללבוש ציצית כלאים בלילה, ויש להקשות ע"ז ממ"ש ביומא (דף ה' ע"ד) כיצד הליבש, ומקשה מה דהיה הוה, אלא כיצד מלבישן לעת"ל, ומק' לעת"ל נמי כשיבוא משה ואהרן עמהם, אלא למכסר קראי, דנצאה

בלילה ועי"ל (ס"ק י"ז). [ו] ומי, מהר"א (סס) וגר"א דמצונו כינאל ביה כמה מצות שיל' תשלומין ברכות (כח) גבי תפלה עירובין (יט ע"ב) גבי ת"ח, מהנה (ו') גבי מהנה, וכיוצא בהס' - [ח] וטובים, ל"ה. [ט] ובת"ל, ב"ח, ושכ"ג כ' שלא נכב כן וא"ר כתב דאנו גרורים אחר

[ו] ומי ששכח או הויר ולא נעטף ציצית כל היום יעטף בלילה בלא ברכה [ח] וטובים שיעטף האומר קרוי יתוס' משום כבוד ציבור [ט] ובמחנות ציבור שלובשים טלית כמנהג יסיריהו אחר ברכו [י] ובביל יום הבפורים יעטף בעור יום ויברך עליו [יא] ואין מסירין הטלית מעליהם בלילה [יב] וכן אין מסירין אותו במזגאי יו"כ עד אחר תפלת ערבית :

ב' סדינים אע"פ שאדם ישן בהם בבקר אין מבירים בהם

ציצית [יר] משום דלא חייבה תורה אלא דרך מלבוש לא אלו שם דרך העלאה ופטורים מציצית [טו] ומ"מ יעשה קרן אחד ענולה לצאת מידי ספק :

ג מאיסתי במדך על הציצית נשחר
[טו] **משכיב בין תכרת**

שבה לרבן שבה ואם לובשן מע"ה ואילך י"א
רמברך עליו [יו] וכן נוהגים ואם לבשו קורס לכן כגון בסליחות לא יברך וכשיאור היום [יח] ימשמש בהשלעל ויברך :

ציצית

צריין כתב שלח"ר ח"ט הוא מנכר בעשייתו וצ"ע מה בכך הא אף למ"ד ח"ט בעינין שיהיו ראוי ללבישה ונראה שיש שם שעות הדבוס וזה צ"ל למעלה אחר מ"ש שאין לברך על עשיית ציצית ע"ז כתב שלח"ר ח"ט צ"ל דעשייתה גמר מצוה (ע"י ס' כב). [טו] ומ"מ, מנ"א דהא נתוס' (דף מא) כתבו שאין לחלק בין הצעה ללבישה גס כמ"ס במדרי דאין מחייב ציצית בדרך העלאה מדברי תוס' יבמות (דף ז') פ"ב ד"ה כוליהו לא נראה כן, דל"כ איך דחי עשה דציצית לאו דכלאים הא פל בלאו עבר משעת העלאה ובעשה אין מקיים עד הלבישה ע"י ברא"י (ס"ה סק"ב) מ"ש בזה ולפ"ו דקד"ל ומ"ס המג"א שזה רק כסדן של צמר לא ידעתי דהא גס בשל פתחים רבים סוכרים דחייבים ציצית וטוב לעשות קרן ענולה בכל הסדינים. [טו] משכיב, כ"ד הרמב"ם ועיין מנחות (מג) ורנבן האו ורמב"ם אותו מאי עבדי ל"י וכו'. ד"ל כיון שנתחייב וכו', משמע כן וע"י רש"י שם אך י"ל כיון דפסקינן כר ש ורמב"ם למרע לכסות לילה ולא מוכה מידי ועוד הא פסקינן לקמן (ס' ל' וס' נח) לגבי ק"ש ותפילין משיראה את חמיו ברחוק ד"ל ויכירו, וע"י בארן יהודה (ס' יז ס"ק א'). [יו] וכן נוהגים, מרדכי (פ"ד דמגילה) וע"י ב"ר הקשה ולפ"ו גס אחר חמ"ע י"ל וכן כמנ"א וכו' כמסקי מהר"א (ס' קבא) וע"י מ"ש לקמן (ס' ל'). [וכא"ה כתב בשם הר"י מקורביל כשעומד לסליחות או משכים לצאת לדרך ויברך וצ"ע. [יח] ומשמע, ע"י לעיל (ס"ה סק"ז) וי"ש בזה.

ח"ג

כח"י ומגרת קוטס חננט חפרן ונבניו, משמע שהגירה הפכנטוס קיפ